

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.
Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ „OMGE.” KÖZLEMÉNYEI

Ülésnapok a Köztelken.

1904 november 22-én d. u. 4 órakor. Inségi bizottság ülése.
" " 23-án d. u. 4 órakor. Tanács-ülés.
" " 29-én d. u. 4 órakor. Földmívelési és növénytermesztési szakosztály ülése.
" december 9-én d. u. 9 órakor. A Gazd. Egyletek Országos Szövetségének nagygyűlése.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület földmívelési és növénytermesztési szakosztálya 1904. évi november hó 29-én (kedden) d. u. 4 órakor a „Köztelken” tartandó ülésére.

Főtárgyak:

1. Szakosztály megalakítása, elnök s két alelnök választása, bizottságok megalakítása.
2. „Mi a tanulság az idei szárazságból.” Előadó: Cserháti Sándor.
3. Javaslat gőzkeszövetkezetek létesítésének előmozdítása tárgyában.

Forster Géza s. k.
igazgató.

Meghívó

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület 1904 évi rendes közgyűlésére, mely december hó 8-án, azaz csütörtökön délelőtt 10 órakor az egyesület székházában (IX., Köztelek-utca 8. sz.) fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyvhitelesítők és jegyzők kiküldése.
3. Szövetségi tagok kiküldötteinek bejelentése.
4. Szavazatszedő bizottság kiküldése.

5. Kilépő 15 és meghalt 4 választmányi tag helyébe hat évre 15, négy évre 2, két évre 1 és egy évre 1 igazgatóválasztmányi tag választása. (Alapszab. 35. §.)

5a. Az igazgatóválasztmány által hivatalos igazgatóválasztmányi tagokul kijelölt két egyesületi titkár megválasztásának a bejelentése. (Alapszab. 73. és 34. §§.)

6. Számvizsgáló bizottságba 5 tag választása.

7. Igazgatóválasztmány jelentése az 1903/1904. évi egyesületi működésről.

8. Változások a tagok létszámában az elmúlt egyesületi évben.

9. Számvizsgáló bizottság és az igazgatóválasztmány jelentése az 1903. év zárszámadásáról, vagyoni keveléséről és vagyoni állapotáról.

10. Az 1905. évi költségvetés megállapítása.

11. Alapszabály-változtatás s ebből folyólag az átmeneti intézkedések megtétele az egyesület számadási évének megváltoztatására.

12. Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” tagjainak az igazgatóválasztmány útján a közgyűlés elé terjesztett irásbefoglalat beadványai.*

Budapest, 1904. november 8-án.

Desseffy Aurél gróf s. k.
elnök.

Meghívó

a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének” 1904. december hó 9-én, azaz pénteken d. e. 10 órakor a „Köztelek” nagytérben tartandó évi rendes

IX. nagygyűlésére.

Tárgyak:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.

* Hogy a tagok beadványai és indítványai a közgyűlés elé vihetők legyenek, szükséges, hogy azok a közgyűlés megtartása előtt legalább 10 nappal az elnökhöz, vagy annak helyetteséhez, vagy az igazgatóhoz beadassanak.

3. Földmívelésügyi miniszter képviselőjének és a szövetségi tagok kiküldötteinek bejelentése.

4. Új szövetségi tagok bejelentése és felvétele.

5. Jelentés a szövetségi iroda működéséről és a „Szövetségi Évkönyv” bemutatása.

6. Az 1904. év zárszámadásának előterjesztése és a felmentvény megadása.

7. Az 1905. évi költségvetés megállapítása.

8. A Szövetség államsegélye.

9. Az 1905. évi program megállapítása.

10. Bernát István dr. előadása: „Az új öldtehermentesítés.”

11. Indítványok.

Budapest, 1904. évi november hó 7.

Desseffy Aurél gróf s. k.,
elnök.

Főhívás az OMGE. tagjaihoz.

Az OMGE., valamint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége folyó évi december hó 8. és 9-én tartják évi rendes közgyűléseit. Értesitem a t. tag urakat, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur Önagyméltóságának engedélye folytán a m. kir. államvasutak vonalain alsóbbfoku kedvezményes jeggyel utazhatnak és pedig I. osztályban a II. osztályu, II. osztályban III. osztályu jeggyel; akik tehát ezen kedvezményt igénybe venni óhajtják, mielőbb jelentkezzenek az OMGE. titkári hivatalánál a felszálló állomás megjelölése és a jegy elküldésére szolgáló 10 filléres válaszbélyeg csatolása mellett.

Igazgató.

Országos törzskönyvelő bizottság ülése.

(1904 november 14-én.)

A Kostyán Ferencz elnöklése alatt megtartott ülésen a következő tenyésztők állatait vették fel az országos törzskönyvbe:

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. sz.

Gabona osztály. Vetőmag osztály. Gép osztály.
Erőtakaromány osztály. Gazdasági anyag osztály. Biztosítási osztály.
Tenyészállat osztály. Borgazdasági osztály. Díj szabási osztály.

Alaptőke: 531,200 kor. Tartalék: 220,000 kor. Forgalmi visszatérítési alap: 81,409 korona. Tagok száma: 1034.

Prospectust ingyen és bérmentve küldünk!

Az 1904. évi őszi és téli

anyag- és gép-árjegyzékünk

megjelent és kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

= Egyéb idény-árjegyzékeink a következők: =
Tavaszi és őszi mag-árjegyzék. — Tavaszi anyag- és gép-árjegyzék. —
Tavaszi szőlő- és kertmívelési árjegyzék. — Szüreti és borgazdasági
árjegyzék. — Aratási és cséplési árjegyzék.

A szövetségbe való belépés áldozattal nem jár. Saját érdekünket mozdítjuk azzal elő. Nyomtatványokatszívesen küldünk.

A magyar fajta szarvasmarhák könyvébe:

Ifj. Sváb Sándor 3 bikáját és 73 tehenét. Pallavicini Sándor őgróf 5 tehenét. Takácsy Sándor dr. 7 tehenét. A szatmári püspökség 8 bikáját és 5 tehenét.

A borzderesek könyvébe:

Baruch Jenő 18 tehenét. Kohner A. fia 2 bikáját és 35 tehenét.

A szimmentháljak könyvébe:

Blaskovich Elemér (Néza és Kengyel) 1 bikáját és 42 tehenét. Guttman Samu 2 b. Keleti Adólf 1 teh. Huszár Elemér 2 b. és 4 teh. Szabó Ernő 1 b. és 4 teh. Esterházy Miklós hg 6 teh. Blum Bernát 1 b. és 3 teh. Esterházy Miklós Mórca gr. 2 b. és 12 teh. Apponyi Sándor gr. 1 b. és 1 teh. Drasche Richárd br. 2 b. és 4 teh. Széll Kálmán 14 teh. Rimaszombati földművesiskola 2 teh. Esterházy Béla gr. 11 teh. Bíró Albert 2 teh. Özv. Döry Vilmosné 13 teh. Grosz Antal 5 teh. Wolf testvérek 1 b. Mailáth Géza gr. 5 teh. Luczenbacher Pál 8 teh. Forster Géza 5 teh. Magyar-óvári gazd. akadémiá 7 teh. Fáy Zoltán 4 teh. K. Nagy István 1 b. és 1 teh.

A berniek könyvébe:

Eckstein Fülöp 1 b. és 30 teh. Hunyady József gróf 1 b. és 40 teh. Hunyady Laszlo gróf 2 b. és 31 teh.

A pinzgaviai könyvébe:

Vertán Zoltán 2 b. és 3 teh.

A kuhlandiak könyvébe:

Gülcher Jakab 9 teh.

A bonyhádi és vas megyei tájfajták előjegyzési könyvébe:

Apponyi Sándor gróf 12 tehenét, Esterházy Miklós herceg 5 tehenét.

A yorkshire sertések könyvébe:

Csekonics Endre gr. 1 kanját és 6 koczáját. A mikosdi uradalom 1 kanját és 10 koczáját. Eckstein Fülöp 7 kanját és 36 koczáját.

A berkshire sertések könyvébe:

Vásárhelyi József 1 kanját és 3 koczáját. Végül Pirkner János indítványára elhatározta a bizottság, hogy felkéri a tenyészállatváltás rendező-bizottságát, vegye fel a vásár bírálati szabályzatába azt a kikötést, hogy első díjat ezentul csakis az Országos Törzskönyvbe felvett tenyészállat nyerhessen.

Allattenyésztési és állategészségügyi szakosztály ülése.

(1904 november 15.)

Jelen voltak: Tormay Béla elnökle alatt Baranyay Géza, Bathó Ferencz, Blaskovits Ferencz, Dessewffy Aurél gr., Dessewffy Emil gr., Fischl Lipót, Galambos Sándor, Gaylhoffer István, Grasselli Miklós, Hajdu Árpád, Hajós József, Heinrich Geyza, Herbert Péter, Hreblay Emil, Jeszenszky Andor, Kádár Árpád, Kenéz Zoltán, Kodolányi Antal, Koritsánszky János, Kovács Imre, Kovács Sándor, Lészai Ferencz, Molnár József, Nagy Emil dr., Pajzs

Gyula, Petrács Károly, Petricsevich Horváth Károly br., Pirkner János, Reusz Henrik, Serfőző Géza, Szabó N., Szappanos Elek, Szegedy György, Szűcs Mihály, Tokaji László, Tahy István, Tülich Lajos, Wass Béla gr.; az OMGE. tisztkara részéről: Forster Géza igazgató, Rubinek Gyula ügyvezető-titkár, Szilassy Zoltán szerkesztő-titkár és Jeszenszky Pál titkár, mint előadó.

Dessewffy Aurél gr., az OMGE. elnöke üdvözlően a megjelenteket, felszólítja a szakosztályt, hogy ujjalakuljon és válassza meg a folyó egyesületi évre a szakosztály elnökségét. Elnökül ajánlja Tormay Béla eddigi elnököt, alelnökkül pedig Pirkner János eddigi alelnököt és Huttyra Ferencz dr.-t, kiket a szakosztály egyhangulag megválasztott az elnöki illetve alelnöki tisztségre.

Tormay Béla elnök elfoglalva az elnöki széket, megköszöni a beléje helyezett bizalmat és kéri a szakosztály tagjait, hogy az ügy iránt továbbra is azt az érdeklődést és buzgóságot tanúsítsák, amelyet eddig is tanúsítottak.

Felkéri Jeszenszky Pál előadót, hogy a szakosztály kebelében szervezett három bizottságba beválasztandó tagok neveit előterjeszteni sziveskedjék.

Előadó javaslatára az egyes bizottságokba a szakosztály a következőket választotta be:

A lóvásár-ellenőrző bizottságba: elnök: Andrássy Sándor gr., tagok: Fenyvessy Adolf, Forster Géza, Hoyos Miksa gróf, Kisfaludy Sándor, Kovács Sebestyén Endre, Losonczy Mihály, Luczenbacher Miklós, Somssich Andor, Somssich Miklós, Schiller György, Szapary Iván gróf, csepei Zoltán Elek.

Lótenyésztési bizottságba, elnök: Andrássy Sándor gróf, tagok: Bartal Aurél, Csekonics Pál gróf, Dessewffy Aurél gróf, Dessewffy Emil gróf, Forster Géza, Hammersberg Jenő, Károly Rezső, Kovács Sebestyén Endre, Losonczy Mihály, Luczenbacher Miklós, Subajda István dr., Széchenyi Aladár gróf, Széchenyi Imre gróf, csepei Zoltán Elek.

Tenyészállatváltás-rendező bizottságba: elnök: Tormay Béla, tagok: Bathó Ferencz, Berzeviczy Zsigmond, Bernrieder János, Fenyvessy Adolf, Forster Géza, Hegedüs József, Huttyra Ferencz dr., mádi Kovács László, Küszler Henrik, Labits Adolf, Meskó Pál, Monostori Károly, Nick Ede, Pirkner János, Rátz István dr., Renner Gusztáv, Reusz Henrik, Rodiczky Jenő dr., Schiller György, Széll Kálmán, Serák Károly, Sierbán János, Szily Tamás, Ugron Zoltán.

Földművelésügyi miniszter leirata a tenyészkerületi beosztástól eltérő tenyészirány engedélyezésére vonatkozó kérvények felülvizsgálata tárgyában.

Jeszenszky Pál előadó: T. Szakosztály! A földművelésügyi miniszter leiratot intézett egyesületünkhez, melyben arról értesít, hogy megváltoztatni szándékozik a községek által a megállapított tenyészkerületi beosztástól eltérő tenyészirány engedélyezését célzó kérvényeknek eddig divott felülvizsgálati módját s ez ügyben kéri az egyesület véleményét.

Leiratában a miniszter mindenekelőtt konstatálja, hogy az utóbbi években az egyes

községek, közbirtokosságok és egyéb efféle érdekcsoportok mind gyakrabban fordulnak kérvényekkel a törvényhatóságokhoz aziránt, hogy részükre a tenyészkerületi beosztástól eltérő tenyészirány engedtesse meg.

Ezeknek a kérelmeknek a törvényhatóságok helyt adhatnak, vagy azokat autonóm hatáskörükben el is utasíthatják és az így elutasított kérvények közül csak azok kerülhetnek a földművelésügyi kormány elé, amelyeket a kérvényezők megfellebbeznek.

A miniszter leiratában most már hangsúlyozza, hogy számos ilyen kérvény utasítottatik el a törvényhatóságok által akkor is, hogy ha figyelembe jövő gazdasági szempontok azt kellőképpen nem indokolják. Ennek okából a földművelésügyi kormány elrendelni szándékozik, hogy a tenyészirány megváltoztatását kérelmező összes kérelmek — bármilyen lett legyen is azok elintézése — hozzá a tett intézkedésekkel együtt fölterjesztessék felülvizsgálat céljából és ilymódon a miniszter reméli, hogy a tényleges helyzetnek különösebb megbolygatása nélkül sikerülni fog kiküszöbölni a tenyészirány jelenlegi kereteiből azokat a visszasságokat, amelyek a tenyészirány követelményei és az illető vidék gyakorlati érdekei között ellentétek folytán előállottak.

Röviden összefoglalva a miniszteri leirat tartalmát, abban az foglaltatik, hogy a miniszter felülvizsgálni szándékozik minden a tenyészirány megváltoztatására vonatkozó kérvényt, elsősorban azokat, amelyeket a törvényhatóság autonóm hatáskörében elutasított, illetve amelyeknek helyt nem adott, jövőben tehát minden kérvény a miniszterhez terjesztendő fel. Ezideig is fölterjesztendők voltak azok a kérelmek, amelyeknek a törvényhatóság helyt adott, mert azokkal együtt járt az állattenyésztési szabályrendelet megváltoztatása, ami csak miniszteri jóváhagyással volt eszközölhető, ezentul azonban az összes elutasított kérelmek is felülvizsgálat céljából a miniszterhez lennének felterjesztendők.

Bizonyára mondanom is felesleges, hogy itt nyilván csak azokról a kérelmekről van szó, amelyek a magyar fajtaról a nyugati fajtára való áttérés engedélyezését célozták s amelyeket a törvényhatóság a helyi viszonyok mérlegelése és az ezeket alaposan ismerő járási, illetve mezőgazdasági bizottságok véleménye alapján utasított el, mert a nyugatról a magyar fajta tenyésztésére való áttérés engedélyezése miatt aligha adatott be csak egy kérvény is.

Kérdés már most, vajjon helyes-e a kérvények elintézésénél jelenleg divó uzus, vagy sem s indokolt-e annak a kormány által szándékolt megváltoztatása. Nézetem szerint helyes a jelenlegi uzus, mert hiszen elsősorban törvényen alapul, másrészt a viszonyokat alaposan ismerő, járási és mezőgazdasági bizottságok, tehát az illető vidék, illetve törvényhatóság gazdaközönsege nyilvánít véleményt a tenyészirány megváltoztatásának megengedhetősége felett és ezen alapon ad helyt vagy utasítja el a törvényhatóság a kérelmet, amint ez helyesen másképp nem is képzelhető.

Távol van tőlem azt feltételezni, hogy bármily hátránya is lehetne annak, hogy a

törvényhatóság kivétel nélkül s kizártnak tarvén, a kormány törvényhatóság szerint, nincs nincs is szükség kérvényt a kormány. Nincs szükség hatóságok ügyekben vélemény és bizonyára az állam tény állattenyésztésében.

Amde e senki sem, h desében az e hivatott gazd támogatta s szükség van, fejlesztése és zelhető, min tevékenységnek gazdaközönse állam és tá együtt. Epp e 1894. évi XII hatóságoknak nem változtat

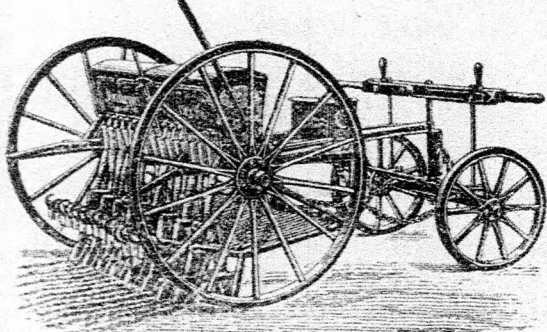
Helyesen az eddiginél tenyészirány elintézési mód ezt a „Pest hozza igen ugyanis, hogy gok szabály megváltoztatásánál néve elsőfőság, második bizottság (ily sági egyesül megfelelő ké polgármester, rozson, mely czikk értelm egybe nem esetén kerül ügyi kormány jesen a törv s mindazon leg kívánatos végérvényes

Ezek e határozati ja Mondja ki a 1. Fer XII. t. cikk a tenyészirány biztosított j

Ezek e határozati ja Mondja ki a 1. Fer XII. t. cikk a tenyészirány biztosított j

Ezek e határozati ja Mondja ki a 1. Fer XII. t. cikk a tenyészirány biztosított j

Jutányos árak! Kedvező feltételek!

Budapest, Gyártótelep: Váci-ut 16. sz.

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részvénytársulat

ajánlja legújabb

„MEZŐHEGYES“ tolórendszerű sorvetőgépeit

és mindennemű egyéb gazdasági gépeket és eszközöket, kizárólag csakis a legjobb minőségben.

GRAEF

állíthat, sőt ezt még csak bele se magyarázhatja abba.

Molnár József azt hangoztatja, hogy a törvény a törvényhatóságok körébe utalja, hogy határozzon a tenyésztés irányát, a járási főszolgabírónak tehát nincs joga eltérést engedélyezni. A törvény taxatív felsorolja azokat az eseteket, melyekben a vármegyei tenyésztésiránytól eltérhet egy kisebb csoport is és külön legeltetheti marháját. Erre szükség is van, mert az átmenet egész hirtelen nem történhet meg.

Ezért pl. Tolnamegye szabályrendelete egyelőre csak a völgyes és simontornyai járásra állapította meg a pirosmarha tenyésztését, a többi négy járásnak pedig módot akart nyújtani az áttérésre.

A javaslatot nem fogadja el, mert az úgy van kontemplálva, hogy a tenyésztésirány kérdésében a járási főszolgabíró intézkedjék.

Serfőző Géza előbbi szavait magyarázza. A tenyésztésirány megállapítása a megyék belügye. Ha valaki a megyei határozatot sérelmesnek találja, még mindig fellebbezhet. Ha azonban minden kérvény a miniszterhez megy, akkor a közbenső hatóságnak semmi szerepe nem jut.

Pirkner János félreértett szavai magyarázása után kijelenti, hogy fel van hatalmazva annak kinyilvánítására, hogy a miniszternek nem szándéka a megyék autonóm jogát legkevésbé is sérteni.

Desseffy Aurél gróf azt a módosítást ajánlja, hogy a határozati javaslat második része, mely félreértésből, illetve a leirat nem eléggé világos szövegezéséből származott, elhagyassék.

Jeszzenszky Pál előadó ehhez hozzájárul.

Pirkner János a határozati javaslat első részét sem fogadja el, mert mint előbbi felszólalásában említette, a miniszter intézkedése egyáltalában nem érinti a megyék autonóm intézkedési jogát. Javasolja ennél fogva, hogy a szakosztály oly értelemben határozzon, hogy a kérvények felterjesztendők legyenek a kormányhoz.

Elnök szavazásra bocsátja a kérdést. A szakosztály szótöbbséggel Pirkner indítványát fogadja el.

Javaslat szarvasmarha-tenyésztéskörletek rendezése tárgyában.

Jeszzenszky Pál előadó: T. Szakosztály! Az elnök ur Oméltósága előbbi felszólalásában vázolni volt már szives a tenyésztéskörletek létesítésének historikumát s rámutatott azok mai kifejlődésére is. Hogy kicsoda változás állott be aránylag igen rövid idő alatt köztenyésztésünkben, az általánosan ismeretes, mindazonáltal a helyzet illusztrálására szabadjon elnökünk Oméltósága saját szavait idéznem, melyeket egy, a szakosztálynak 1885 tavaszán, tehát csak 19 év előtt tartott előadásában mondott.

Oméltósága a szarvasmarha-tenyésztéskörletek létesítéséről tartott előadásában a térképet magyarázva, azok miként leendő beosztását illetőleg a következőket mondotta:

A térképen a kék szín a domináló. Azt lehet mondani: az ország nagy részét, a közepén talán négy ötöd rész foglalja el. Ez a

magyar és erdélyi szarvasmarha tenyésztéskörlete. Tehát 19 év előtt még négyötöd részében az országnak magyar fajta tenyésztetett. Hogy állunk ma? Ugy, hogy ezidő szerint az ország kétszázhetvennyolcezer négyszögkilométert kitevő területéből 80,000 négyszögkilométeren kizárólag nyugati, 110,000 □-négyszögkilométeren jelentékenyen túlnyomó részben szintén nyugati, összesen tehát 190,000 kilométeren tenyésztetik nyugati fajta marha, amivel szemben kizárólag magyar fajta 39,000 négyszögkilométeren, túlnyomóan magyar fajta 31,000 négyszögkilométeren és magyar, de szórványosan egyes körületekben nyugati is 17,000 négyszögkilométeren tenyésztetik, tehát 190,000 kilométerrel szemben áll 87,000 négyszögkilométer, azaz az ország területéből több mint kétharmad részben a köztenyésztésben a nyugati marha dominál. 19 év előtt még $\frac{1}{5}$ -öd részben, ma pedig jóval kevesebb mint egyharmad részében tenyésztetik a magyar fajta, ami a nyugati fajtának óriási térhódítását jelenti.

A 10 évvel ezelőt megállapított tenyésztéskörletek teljesen kivetkeződtek jellegükből, egyes körületekben egész más fajta tenyésztetik már, mint amelynek tenyésztése megállapítva volt, tehát a tenyésztéskörletek újbóli rendezése ma már feltétlenül szükségessé vált.

A hajlam a nyugati fajtára való áttérésre mindinkább növekedőben van, amit azok az értesítések is bizonyítanak, melyeket e tárgyban a gazdasági egyesületektől bekértünk. (Előterjeszti az erre vonatkozó adatokat)

A magyar fajta körületek tehát mindinkább szűkülnek és ha a kormány nem fog gondoskodni arról, hogy a nyugati fajtára való áttérésre irányuló törekvések kellő medrek közé visszazorítottassanak, pár évtized múlva óriási pénzáldozattal leszünk kénytelenek majd regenerálni hazai fajtánkat. Pedig nem szabad szem elől téveszteni, hogy nem mindenüvé való ám a nyugati fajta s máris sok helyütt tenyésztik ott, ahol degenerálása biztosan be fog következni.

Kétségtelenül igaz, hogy mindenütt, ahol hiányzik a magyar fajta marha tenyésztésének előfeltétele, a megfelelő legelő és ahol viszont az állatok istállón való tartására van takarmánybőven, helyén való a nyugati fajta tenyésztése, de ahol a feltételek nincsenek meg, ahol sovány a legelő, ott vétek és bűn a nyugatinak tenyésztését engedélyezni, mert hamarosan bekövetkezik az elkorcsosulás és azok az előnyök, melyek megfelelő viszonyok között a nyugati fajta tenyésztését indokoltá teszik, elenyésznek, semmivé válnak.

Ily helyeken a mi ezer év óta a legextenzívebb tartáshoz szokott, edzett fajtánk fenntartása, nemesítése okvetlenül szükséges, s ha csak felényi oly jó tartásban részesül, mint amint a nyugati megkíván, hazai fajtánk tartása ily viszonyok között hasznothajtóbb is emennél. Hiszen, hogy a mi fajtánk tenyésztése rentabilis, hogy ez is gyors fejlődésűvé tehető, arra bősz példát nyújtanak egyes tenyésztetek, ahol azokat oly tartásban és nevelésben részesítik, mint ahogy általában a nyugati szokás. De persze kórón és csátén meg szalmán nem fejlődhetik ki és nem lehet hasznothajtó hazai fajtánk se.

Igen sok érv hozható fel amellet, hogy a magyar fajtának fenntartása ott, ahol a körülmények azok tenyésztését indokolják, okvetlenül szükséges, ha a jövőben bekövetkezendő bajoknak elejét akarjuk venni.

Különösen Erdélyre vonatkozólag áll az, hogy ott a legtöbb vidéken okszerűen és helyesen csak a magyar fajta tenyésztése üzhető (mindig a köztenyésztésről szólnán), tehát ott a nyugati térhódításnak minden módját vetendő. Ki az ottani viszonyokat ismeri, aki egyuttal az ott tenyésztett magyar fajta gyors fejlődését, tejelekenységét, hizékonyságát és amellet egészséges és edzett voltát ismeri, lehetetlen, hogy szükségesnek ne tartaná annak fajtisztaságában való továbbtenyésztésének biztosítását.

Hogy ezidő szerint, amikor az egyes tenyésztéskörletekben az eredetileg megállapított tenyésztésiránytól már nagy mértékben eltértünk, mi módon szabályozandó helyesen a nyugati, illetve magyar tenyésztésirány kérdése, ez igen nagy körülményt igénylő dolog.

En oda konkludálok, hogy bár a nyugati fajta tenyésztése megfelelő viszonyok között helyes és kívánatos, mindazonáltal annak derűborura való engedélyezésével a magyar fajta tenyésztésére kijelölt körületekben veszélyt látok állattenyésztésünkre. Eppen azért, mert ez a multban megtörtént s a tenyésztéskörletek eredeti jellegükből legnagyobb részt kivételtek, azoknak újabb beosztását, illetőleg rendezését feltétlenül szükségesnek tartom. Szükséges ez pedig oly módon, hogy a magyar fajta ezentuli térvészése a minimumra korlátoztassék és ebből a célból kell, hogy a kormány ennek tenyésztését kivételes eszközökkel és támogatással is előmozdítsa.

Első sorban kimondandónak vélem, hogy a magyar fajta tenyésztésére megállapított és ma még meglévő tenyésztéskörletek, mint ilyenek, okvetlenül fenntartandók. Különösen pedig Erdélyben okvetlenül fentartandó a magyar fajtának minden keveréstől mentes tenyésztése.

Kell, hogy az állam ennek tenyésztését külön adandó prémiumokkal biztosítsa, a népies tenyésztés előmozdítása céljából állatdíjazásokra a magyar fajtára külön díjakat és pedig: jelentékeny díjakat engedélyezzen, végül pedig, hogy a törvényhatóságok figyelmét különösbbe is felhívja arra, hogy a magyar fajta tenyésztéskörletekben a tenyésztésirány megváltoztatására irányuló kérelmeket a legriorozosabban bírálja meg és azoknak csak ott adjon helyet, ahol ezt a viszonyok valóban szükségessé teszik. Ily módon sikerülni fog talán a mi magyar fajtánkat azokon a vidékeken, ahol annak fenntartása kívánatos és a nyugatinak térhódítása észszerűtlen, fentartani, s ily módon el fogjuk kerülhetni, hogy pár évtized múlva az állam óriási áldozatok árán legyen kénytelen hazai fajtánk regenerálásáról gondoskodni.

Előterjesztett indokolásom alapján van szerencsém a következő határozati javaslatot előterjeszteni.

Mondja ki a szakosztály, hogy:

1. a megváltozott viszonyok folytán a szarvasmarha tenyésztéskörletek rendezését szükségesnek tartja;

2. a magyar fajta tenyésztésének fenntar-

tását legalább szükségesnek v

a) a magy

pitott tenyész

között, mint ily

b) e teny

tenyésztésére

engedélyezend

get arra a czél

melyek a kivár

a magyar fajta

lekenységét és

ték kiczélul és

köztenyésztés s

e) a népie

jából az állam

kat, melyek k

dijazására legye

Wass Béla

eltértünk attól

állat igavonó ké

vonó állat mar

mint amilyen

tok helytelen

hogy az már v

hiánya nagy gaz

ha a visszafel

állatanyagunkat

hetnök kelet fel

a túlnyomóan

tenyészanyagga

nek eredménye,

generáció teny

jóhet.

Minden er

hogy a hiányt p

Tormay

sokszor a nyug

félrevezeti a gaz

dése, az elülső

részek rovására

figyelmet kellene

Tokaji Lá

Erdélyi Gazdas

küldöttségileg m

niszter elé, me

gyűjtötte össze,

elnök munkáiho

zolta, hogy a mag

ségünk van; bei

csak az igavonó k

fejlesztésével is

Egyesek 400 kg

átlagot értek el,

tejeleési átlagot i

ményre, hogy m

gazdatisztek egy

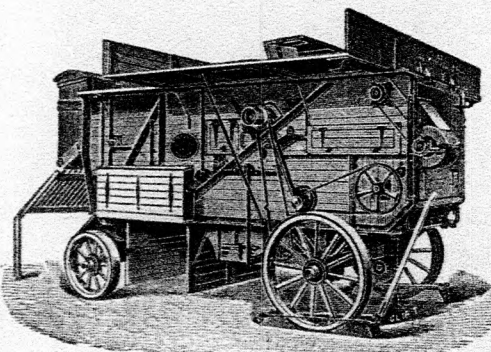
gazdától össze

anyagot, ma a k

sek beszerezni.

Ennek ere

összevásáraolja a

== A világhírű eredeti angol ROBEY gyártmányu ==

cséplőkészletek

a legkiválóbb

benzin-motor-locomobilok

verőléczes dobbal ellátott vasrámás cséplőgépekkel párosítva

SZÜCS ÖDÖN-nél Budapest, VI. ker., Nagymező-utcza 66.

≡ Mi

Elsőrendű hazai
általános termék
2378

KALMÁR

Telefon 69.

tását legalább a mai keretekben feltétlenül szükségesnek véli; e célból szükséges, hogy:

a) a magyar fajta tenyésztésére megállapított tenyészkörletek a lehetőség határai között, mint ilyenek tisztán fenntartassanak;

b) a tenyészkörletekben a nyugati fajta tenyésztésére való áttérés csakis oly helyütt engedélyezendő, hol a nyerstej jövedelmező értékesítése lehetséges s ez esetben is csak egyes járásoknak, jól körülhatárolt szigetekként;

c) a megállapított tenézsiránytól való eltérés engedélyezésénél az erre hivatott érdekeltiség véleménye okvetlenül kikérendő s a legmesszebbmenőleg figyelembe veendő;

d) a földmivvelésügyi kormány állítson be költségvetésileg évenként egy tekintélyes összeget arra a célra, hogy abból oly tenyészetek, melyek a kívánatos edzettség fenntartása mellett a magyar fajta marhának gyors fejlődését, tejelekenységét és hizékonyágának fejlesztését tűzték ki célul és regenerátorokat tenyésztettek a köztenyésztés számára, premizáltassanak;

e) a népies tenyésztés előmozdítása céljából az állam tüzzön ki jelentékenyebb díjakat, melyek kizárólag magyar fajta állatok díjazására legyenek fordíthatók.

Wass Béla gr. nagy hibának tartja, hogy eltérünk attól az iránytól, hogy a főszűz az állat igavonó képességére fektetessék. Az igavonó állat marjának fejlettebbnek kell lenni, mint amilyen a nyugati marháé. Az apaállatok helytelen kiválasztása azt eredményezte, hogy az már visszafejlődött. Az egyöntetűség hiánya nagy gazdasági kárt eredményezett, mert ha a visszafejlődés nem következett volna be, állatanyagunkat mint tenézsanyagot értékesíthetnők kelet felé. Nincs nagyobb baj, mint ha a tulajdonos magyar fajta vidék nyugati tenézsanyaggal inficiáltatik. Ily keresztezésnek eredménye, hogy a negyedik vagy ötödik generáció tenyésztés tekintetében számba sem jöhet.

Minden erőnkkel azon kell tehát lennünk, hogy a hiányt pótoljuk. A javaslatot elfogadják.

Tormay Béla elnök megjegyzi, hogy sokszor a nyugati fajta tetszetősebb alakja is félrevezeti a gazdát. A törzs tulságos kifejlődése, az elülső és hátulsó, tehát a legbecesebb részek rovására megy. A premizálásnál erre is figyelmet kellene fordítani.

Tokaji László abból indul ki, hogy az Erdélyi Gazdasági Egyesület márczius 8-án küldöttéleg memorandumot terjesztett a miniszter elé, melyben három évtized adatait gyűjtötte össze, sokat merítve Tormay Béla elnök munkáiból is. Ez a memorandum beigazolta, hogy a magyar fajta fenntartására nagy szükségünk van; beigazolta, hogy tenyészetek nemcsak az igavonó képesség, hanem a tejelekenység fejlesztésével is szép eredményeket értek el. Egyesek 400 kg. élősulyra 1900 liter tejelési átlagot értek el, sőt Szamosfalván 2480 liter tejelési átlagot is elértek. Rámutat arra a körülményre, hogy míg ezelőtt a királyhágonnineni gazdatisztek egy vásáron, sőt egy község kisgazdáitól össze tudták szedni a szükséges anyagot, ma a kívánt mennyiséget nem képesek beszerezni.

Ennek eredménye, hogy a spekuláció összevásárolja az állatokat kicsinyben és az

uradalmak kénytelenek oly árakat fizetni, a milyeneket nekik diktálnak. Ez az egészség-telen állapot igen súlyos argumentum amellett, hogy ezt az igavonó erőt kifejtő fajtát legalább azokban a kerületekben igyekezzünk fenntartani, melyek kevésbé vannak inficiálva.

Kérni kell tehát a minisztert, hogy 1. az eddigi tenyészkörletek fenntartassanak; 2. hogy a magyar fajta ugyanoly díjazásban és egyéb kedvezményekben részesítessék, mint a nyugati fajta. Az előadói javaslatot teljes szövegében elfogadják.

Pirkner János rámutat azokra az eredményekre, melyek a szarvasmarha-tenyésztés terén az utolsó két évtizedben elérték. 1884-től 1896-ig 1 millió darabbal emelkedett a szarvasmarha-állomány s a minőségi gyarapodás is igen jelentékeny. Nemesak óriási mértékben emelkedő hazai szükségletünk nyert kielégítést, hanem szarvasmarhakitvelünk is 80 millió K.-ról 200 millió K.-ra emelkedett az utolsó 10 év alatt. A magyar fajta ugyan tért vesztett, de helyette más fajtához jutottunk. A kormány a magyar fajta fenntartására megtesz mindent, amit tehet. Ahol az érdekeltiség nem akar más fajta tenyésztésére áttérni, ott a kormány is arra törekszik, hogy a magyar fajta továbbra is fenntartassék. A kormány által utóbbi időben kiosztott 4000 bika fele magyar volt. A díjazásnál soha sem tételezt különbséget a nyugati és magyar fajta között. Ha esetleg egyes vidékeken szándék mutatkoznék a magyar fajtahoz való visszatérésre, a kormány ezt a kívánságot is figyelembe fogja venni. A nagy gulyák tulajdonosai egyre jobban megszeretik a magyar fajta tenyésztését és a szerződéseket, melyeket velük a kormány a magyar fajta fenntartása érdekében kötött, egymás után mondják fel.

A határozati javaslat első részét mellőzni kéri, hozzájárul azonban a második részhez, mely azt kéri a földmivvelési minisztertől, hogy a magyar marha tenyésztését nagyobb díjak adományozásával elősegítse.

Jeszenszky Andor nem tartja nagy veszedelemnek a magyar fajta kipusztulását. Ha kipusztul, az annak jele, hogy nincs rá szükség. Oly vidéken, hova nem való a nyugati marha, helyes, ha magyar fajta tenyésztetik, de ez aztán nagyobb díjazásban is részesüljön, mint a nyugati marha.

Wass Béla gróf azt hangoztatja, hogy szigorú vizsgálat alá kell venni, hogy a meglévő anyag fejleszhető-e és csak ha ennek ellenkezőjéről győződünk meg, térjünk át más tenézsirányra. E tekintetben sok helyen hibát követtek el azok, kik a körülmények mérlegelése nélkül tértek át más fajtára. A póntrozasnál egy lényeges momentumot lát figyelmen kívül hagyva. Lapályon egészen másképpen kellene az értékszámoknak alakulniok, mint hegyvidéken. Oda kellene törekedni, hogy a jövőben ezek a hibák lehetőleg kiküszöböltesenek.

Tormay Béla elnök emlékeztet arra, hogy a keleti kivitel eszméjét ő már az 1896-iki szarvasmarha-kiállítás alkalmával felvetette. Három év előtt kísérletet is tettek e téren, mely szépen sikerült. Kár, hogy a társadalom

ez iránt nem érdeklődik. Nem kell mindent a kormánytól várni.

Forster Géza nagy hibának mondja, hogy a magyar marha fejlesztésére nem fordítottunk elég gondot; pedig hogy a magyar marha fejleszhető volt, azt megmutatták az erdélyiek, kik nemesak a tejelekenység, hanem a hus-tenyésztés szempontjából is fejlesztették. De nem tettünk meg mindent, amit tennünk kellett volna. Nem fejlesztettük ki eléggé azokat a részeket, melyek legértékesebbek és melyek a magyarhoz hasonló olasz marhánál oly szép alakban vannak meg. Szólok annak idején azt ajánlotta a miniszternek, hogy hozunk be kísérletképpen Olaszországból regenerátorokat, de eredmény nélkül. Még nem volna késő a magyar fajta fejlesztésével foglalkozni. Attól, tart, hogy ha a megkezdett uton tovább haladunk, lesz nagymennyiségű husunk, de nem lesz piacunk. Épp így vagyunk a vajjal. Ha Németország 60 marka vámot vet ki a vajra, lehetlenné teszi kivitelünket.

De míg így ábrándképek után törekszünk, el fogjuk érni azt, hogy nem lesz igásérőnk. A gözeke, drágasága miatt, nem pótolhatja az igásokrót. A határozati javaslatot elfogadják, de kiegészíti egy pótvajjal, hogy a magyar fajta tenyésztésére több gond fordítassék, mire nézve szükségesnek tartja az állami ellenőrzést.

Paizs Gyula dr. hivatkozik arra a tapasztalatra, hogy a nyugati marha is használható munkára. A Forster által felhozott okokat nem tartja elég érvek arra, hogy a nyugati marha tenyésztésében ne haladjunk tovább. Elfogadják a határozati javaslatnak azon módosítását, melyet Pirkner ajánlott.

Forster Géza fenntartandónak véli a magyar fajtát már abból a szempontból is, hogy a mezőgazdaság minél többoldalú legyen. Ne menünk tenet tulzába a nyugati fajtánál.

Desseoffy Aurél gróf feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a magyar fajta fenntartassék. A határozati javaslatot hozzájárul.

Jeszenszky Pál előadó a vitában felhozottakra reflektál s kifejti az indokokat, melyek őt a javaslat első két pontjának felvételére indították.

Pirkner János kéri előadót, hogy hogy érti az első pontban foglaltakat. Ha úgy érli, hogy a miniszter a mai állapotnak megfelelően állapítsa meg a kerületeket (Előadó: igen!), abban az esetben hozzájárul. A második pont-hoz oda kívánja tételni ezt a kifejezést: „amennyiben ez a közérdekekkel megegyeztethető.” A szakosztály e módosítással fogadta el a javaslatot.

Allatbiztosítás.

A szövetségi eszme terjedésével hazánk sok vidékének gazdaközönsége a szövetségi állatbiztosítás eszméjével is mind sürűbben kezd foglalkozni. De mivel Magyarországon ahhoz vagyunk szokva, hogy minden új intézmény létesítését az államtól várjuk: tapasztalhatjuk ezt az állatbiztosításnál is, hisz csak nemrég tört lándzsát Bars vármegye törvényhatósága az állami kötelező állatbiztosítás mellett és az erre vonatkozó, az országgyűléshez intézett és

≡ Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ≡

az országsterve első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták” és terménytisztító gépek.

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról 2378 sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. Gyári raktár: Budapest, VI., Váci-körut 61. Sürgőnczim: Kalmár-rostagyár.

a többi törvényhatóságokkal közölt felirata egy-két helyen visszhangra is talált. Ugyancsak az állam gyámkodását czélozta az állatbiztosítás terén a Sopronmegyei Gazd. Egylet megbízásából 1899. évben Drexler József dr., a Sopronmegyei Gazdasági Egyesület állattenyésztési osztályának jegyzője által alapos tudással és szorgalommal bajor mintára készült törvényjavaslata is, mely azonban a bajor állatbiztosítási intézménytől éppen abban tér el, hogy míg a bajor állatbiztosítási intézmény nem kötelező, ez az állatbiztosítást kötelezővé kívánja tenni. Ezen munkálatot különben megelőzte több évvel ezelőtt Miklós Ödön akkori államtitkárnak hasonló intenciója törvényjavaslat-tervezete az állatbiztosításról.

Ujabbán a „Köztelek” f. évi október hó 29-iki számában Balla István úrtól jelent meg egy közlemény a kötelező állatbiztosításról közösi szövetezeti formában. Szerény nézetem szerint azonban hazánkban az állatbiztosítás kérdése a jelenlegi gazdasági viszonyaink mellett általános kötelező biztosítással meg nem oldható.

Egy intézmény sincs úgy összeforva a szövetezeti eszmével, mint az állatbiztosítás, de a szövetezeti eszmével ellenkezik az, hogy abba az egyén belekényszeríttessék, hogy az felülről kormányoztassék, hogy az kényszerzubbonyba vettessék, mert a szövetezeti alap- eszméje az egyéni szabad akaratból való társulás azon czélok elérésére, amelyekre az egyes egyén gyenge, de társulva másokkal oly erőt képes kifejteni, mely bármily feladat megvalósítására is elegendő.

Az állatbiztosítási kockázat nagysága annyira össze van forrva az egyén akaratával, hogy az attól el nem választható. Csakis a szövetezeti együttérzés, csakis azon tudat, hogy az egyes szövetezeti tag ténykedése vagy mulasztása kihat az egész szövetezetre és annak minden egyes tagjára, képes az állatbiztosítási kockázatot a rendes mederbe terelni.

Szeretnek nálunk hivatkozni a bajor állami biztosítási intézményre. A bajor állami állatbiztosítási intézmény az ottani viszonyok között kitűnően bevált, pedig az egyén szabad akaratát respektálta: ezt respektálta az alsó-ausztriai állatbiztosítási intézmény is, amely szintén jó eredménnyel működik; feltétlen kötelező állatbiztosítás tudommal nincs seholy, mert az egészséges alappal nem is bír.

Magyarországon az állatbiztosítás még gyermekkorát éli, a múlt század 70-es éveiben itt működött „APIS” és „ORION” nevű biztosító intézetek nagyon rövid életűek voltak, alig néhány havi működés után eltűntek. Azóta az ország több részén az önségély alapján szövetezettek a kiszagadók kisebb körökben a szarvasmarhaállományukban előforduló károk kölcsönös megtérítése végett, törvényes szervezetre azonban ezek nem tettek szert. 1898-ik évben alakult a „Magyar Kölcsönös Állatbiztosító Társaság, mint Szövetezet”, az első törvényes alapon megindult ilyenmő intézmény, mely működését az egész országra kiterjesztette és bár lassu lépésekkel, de következetesen halad az állatbiztosítás terjesztésén. Az intézet rendelkezik ezidőszert 220,000 korona alaptőkével és megfelelő díjtartalékokkal és eddig közel fél millió koronát, 482,000 koronát fizetett ki károkból. Az intézet szervezetére és működésére nézve még más alkalommal visszatérek.

Ezen rövid vonásokban vázolt történeti adatokat előrebocsátva, áttérek azon mozga-

lomra, mely az állatbiztosítás kérdését nálunk kis körökre terjedő önálló állatbiztosító szövetezettek útján kötelező, vagy nem kötelező formában kívánja megoldani.

Előttöm fekszik Balla István állatorvos urnak a „Köztelek”-ben nemrég közölt tervezete a hódmezővásárhelyi kötelező állatbiztosításról.

Amit már előbb a kötelező állatbiztosításról általánosságban mondtam, az még fokozatosabb mértékben áll a kisebb területre terjedő állatbiztosítási intézményre. A kisebb területre szóló bármennyű önálló biztosítás ellentétben áll a biztosítás eszméjével. A biztosítás annál szilárdabb alapon áll és a biztosítási kockázat annál kisebb, minél jobban megoszlik a biztosítási kockázat. Minél kisebb egyedekből áll és ezen egyedek minél távolabb vannak egymástól elhelyezve, annál jobb a biztosítási kockázat. És ezen biztosítási axióma áll különösen az állatbiztosításra nézve.

Ha az állatbiztosítás csak egy községre terjed ki, tehát oly állatokra, amelyek egymással érintkezhetnek és pedig részint közös legelők, részint közös utak, részint pedig az állatok gondozóinak egymással való érintkezése által, akkor ezen biztosítási kockázat nagysága egyáltalán meg nem állapítható; akkor a biztosítási díjat előre megállapítani nem lehet és akkor a biztosítás nem biztosítás, hanem lutori. Egy állati járvány, kedvezőtlen időjárás, nagyobb tüzvész, esőzések által megromlott takarmány egy közösi állatállományának akár 50 százalékát, de még ennél is többet egyszerre rövid idő alatt elpusztíthatja.

Honnan teremte elő az ilyen szövetezettek ily károk megtérítéséhez a szükséges anyagi erőt? Ily károk nemcsak direkte az illető állatok elpusztulása által sújtott gazdát, hanem azon gazdát is tönkretehetik, akinek állataiban véletlenül kár nem esett; mert hiszen a kárvallótnak kártérítéséhez ő is kénytelen volna saját állománya értékének 50 százaléka vagy ennél nagyobb kvótával is hozzájárulni! Ilyesmit azonban kötelezőleg dekretálni ésszerűen egy hatóságunk sem szabad, már csak azért sem, mert ezen hatóság ezzel az erkölcsi és anyagi felelősségét is magára vállalná.

Bármennyire üdvöszlek és helyesnek tartom azt, hogy az országban az állatbiztosítás kérdése ilyen kisebb körökre terjedő szövetezettek által — de csakis a kockázat tetemes részének viszontbiztosítása által való fedezete mellett — oldassék meg, nem tartom helyesnek azt, hogy ezen szövetezettek kötelező formában alakíttassanak, és hogy ezek tagjaikkal szemben korlátlan kártérítési kötelezettséggel bírnak. Ily kisebb körre terjedő önálló biztosítási szövetezettek előre fixirozott biztosítási díjtelekkel egyáltalán nem is képzelhetők, mert ez egyrészt ellenkezik a szövetezeti eszmével, másrészt tetemes módon emelné a biztosítási kockázatot, mert megszűnik az egyes szövetezeti tagok kölcsönös érdekeltsége, de már csak azért sem, mert az előforduló károk által esetleg kimerítettven a fixirozott biztosítási díjkból befolyt összeg, az ezután beállható károk megtérítésére fedezet már nem volna.

Képzelmük csak a hódmezővásárhelyi tervezet szerint, ha ott pl. 2000 drb szarvasmarha egyenként 200 K. értékben vétetnék fel biztosításra, ami 400,000 K. biztosítási értéknek felel meg; ha ezután a tervezetben kontemplált átlagos $2\frac{1}{2}\%$ -os biztosítási díjat számítjuk, ez kitenne 10,000 K.-t, hozzáadva még a tervezet szerinti egyéb bevételeket 2000 K.-val, kitenne a bevétel 12,000 K.-t.

A rendes balesetekből és belső betegségekéből származó elpusztulási arány szarvasmarháknál körülbelül 4% , ebben benne vannak a kényszervágási esetek is. Minthogy a kártérítés csak 75% -kal van kontemplálva, és az értékesítésből is megtérül a kárnak egy része, az effektív kárt felvehetjük minimálisan 2% , vagyis 8000 K.-val.

A lefolyt évben hazánkban a száj- és körömfájás egyes helyeken intenzíve lépett fel és számos esetben az állat elpusztulásával végződött; a lépfene-esetek sem nagyon ritkák és volt nem egy eset, hogy egy állatállománynak 20% -a is elpusztult lépfenében. Nagyon könnyen előfordulhat tehát, hogy ilyen ragályos betegségekben az állomány 20% -a is, de még ennél is több egy évben elpusztul. De vegyünk csak 5% -os elpusztulást, ami ott, ahol járvány pusztít, majdnem mindennapi. Ez maga kitenne 20,000 koronát. Minthogy azonban a kártérítés csak 75% -ban van kontemplálva, kellene ennek kártérítéséhez a 20,000 koronának 75% -a, vagyis 15,000 korona, ehhez hozzáadva a fenti 8000 koronát, kitenne a kártérítési összeg 23,000 koronát.

A bevétel 12,000 korona; honnan fedezi a hódmezővásárhelyi szövetezettel a hiányzó 11,000 koronát? Pedig itt még nincs szó teljesen abnormális állapotról, mert tudok esetet, ahol ragályos betegségben egy nagyobb állatállománynak nem 5% -a, hanem 35% -a pusztult el és pedig rövid 8 nap alatt.

Evvél azonban még nem akartam azt mondani, hogy az ilyen kis körre terjedő szövetezettel a tagok korlátlan felelőssége alapján alakuljon.

A bajor állatbiztosítási intézménynél a kis körökre kiterjedő közösi szövetezettek viselik saját tagjaikkal szemben a kártérítés fele részét, a kártérítés másik fele részét viseli a központ de úgy, hogy ezen általa fizetett kártérítési összegeket az év végével összegezzék, az egyes közösi szövetezettek, azok biztosított állatállománya értékének arányában kiveti. Ugyanezen elven alapszik az alsó-ausztriai állatbiztosító intézet működése is.

Hazánkban a mi gazdasági viszonyaink között a biztosításnak ezen módját sem találom elfogadhatónak, mert az állatbiztosítás ezen módja mellett az egyes közösi szövetezettek tagjai állatállományuk értékének körülbelül 50% -a erejéig szavatolnak. Nálunk a gazdasági viszonyok nem fejlődtek annyira, hogy ezen szavatosság kiszagadókra nézve káros visszahatással nem volna.

Nálunk a közösi biztosító szövetezettek egészséges alapon csak úgy alakulhatnak meg és csak úgy működhetnek, ha az egyes szövetezeti tagok felelőssége korlátozva és pedig minél kisebb százalékra van korlátozva. És van is egy módja annak, hogy ezen szavatosság korlátozotassék és pedig olyképen, ha a közösi szövetezettek a biztosítási kockázatnak egy bizonyos százalékát meghaladó részét akár általuk alakítandó, akár meglévő központok útján fedezik. Ezáltal lehetővé van téve az, hogy azon közösi szövetezettek, melyeknek területén az állategészségügyi viszonyok kedvezők, tagjaiktól csekély biztosítási díjakat szedhetnek és más közösi szövetezetteknel előforduló nagyobb károsodások őket nem érintik. Viszont azonban oly közösi szövetezettek, ahol az állategészségügyi viszonyok kedvezőtlenebbek, tagjaiktól magasabb biztosítási díjakat fognak ugyan szedni, de ezeket is csak egy meghatározott korlátolt százalék erejéig,

mert az illető összes szövetezeti biztosítási díjakból fogják meg. Az erre vonatkozólag fogom közölni fogom.

Ezen közösi tagítaná az, ha zeti tervezet b alá venném, csak tétélek felosztás hatóbb tanulmány mindenben meg tartom azonban az állatbiztosítást foglalkoznak, megzadközönsége kében óhajtanék teoretikus eszme a gyakorlati me

A

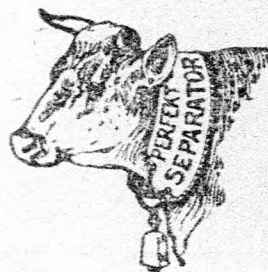
Az Orsz. M. év előtt erőteljes mint alom és felelőssége érd elterjesztése érd szerte élénk ér helyt kísérletezzen jelentősége a f minőségű és kör alakításában és érvényesül. De sági jelentősége és takarmányterp igen sok alomsza

A városi fe Fándy Kálmán „Tapasztalatok a című füzeteké rész a gyulai kö lyában, másrészt utja közben szer

Gyulán, a k tállyában már kö gödrök fölé alka árnyékszékeket, nek bizonyultak, magastalajvizbeh felhatoló gőz át lévő tözegport, a nyiségben, hogy hatta volna, nem anyag hozzátapa télen át be is fa székelhelyiségek va büzősek voltak. A szivattyuzással ka elvezetése, avagy észre való felhas ségekbe ütközött.

Hogy e baj szüntette az aut csöveket betömet kitisztította. Arny felhajtható földél edényeket haszná kis lapát és mind lapát tözegport sz tartalmát olesó fe

MAGY Különleges

„PERFECT”

separatorok, tejszállító kannák, tejhűtő készülékek, vajköpülő gépek, vajgyűrő gépek.

Teljes tejgazdaságok, berendezések és eszközök.

PFANHAUSER ANTAL, Budapest, V., Báthory-u. 9

mert az illető központok a többletkárokat az összes szövetkezetek által előre befizetett — a biztosítási díjnak csekély hányadát képező — díjakból fogják fedezhetni.

Az erre vonatkozó tervet részletesen még közölni fogom.

Ezen közleményem keretét tulságosan tágitaná az, ha a hódmezővásárhelyi szövetkezeti tervezet biztosítási díjtételeit is bíráló alá venném, csak megjegyzem azt, hogy a díjtételek felosztása elég szakavatottságra és behatóbb tanulmányozásra mutat, habár nem mindenben megfelelő. Örvedetes jelenségnek tartom azonban, hogy egyes gazdasági körök az állatbiztosítás eszméjével olyan behatóan foglalkoznak, mint Hódmezővásárhely város gazdaközönsége és különösen kisgazdánk érdekében óhajtható, hogy ezen kérdés nemcsak teoretikus eszmecserék tárgyát képezze, hanem a gyakorlati megvalósulás felé is tereltessek.

P. I.

A tőzegelésről.

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület két év előtt erőteljes mozgalmat indított a tőzeg mint alom és fertőtlenítő anyag használatának elterjesztése érdekében. E mozgalom ország-szerte élénk érdeklődést keltett és már sok helyt kísérleteznek azzal. A tőzegelés nagy jelentősége a fekáliák szagtalanításában, jóminőségű és könnyen használható trágyává alakításában és a gazdasági alomhasználatban érvényesül. De különösen nagy a mezőgazdasági jelentősége az idén, amidőn a rossz alom- és takarmánytermés enyhítésére a tőzegeléssel igen sok alomszalmát megtakaríthatunk.

A városi fekáliák lekötésére vonatkozólag Pándy Kálmán dr., kórházi főorvos Gyulán, *„Tapasztalatok a tőzeges árnyékszékrendszerrel”* című füzetecskét bocsátott ki, amelyben egyrészt a gyulai közkórház elmeógyógyítási osztályában, másrészt pedig a svédországi tanulmányútja közben szerzett tapasztalatait ösmerteti.

Gyulán, a közkórház elmeógyógyítási osztályában már korábban is alkalmaztak pöczegődrök fölé alkalmazott automata tőzegszóró árnyékszékeket, de ezek ott hasznavehetetlennek bizonyultak, mert az állandóan rendkívül magastalajviz behatolt a pöczegődrökbe, a csövön felhatoló gőz átmedvesítette a tőzegszóróban lévő tőzegport, az így nem szóródott oly mennyiségben, hogy az ürülék nedvességét felszívhatta volna, nem is szagtalanította, a nedves anyag hozzátapadt a levezető cső falához, mely télen át be is fagyott és így a kórházi árnyékszék helyiségek valamint a folyosók is állandóan bűzösök voltak. A pöczegődrökből a fekáliáknak szivattyúzással kapcsolatos csatornázás utján elvezetése, avagy a fekáliák felhígítása és öntözésre való felhasználása leküzdhetetlen nehézségekbe ütközött.

Hogy e bajokon segítsen, a főorvos beszüntette az automata rendszert, a levezető csöveket betömte, a pöczegődröket alaposan kitisztította. Árnyékszék gyanánt most olcsó és felhajtható fődéllappal ellátott 10 literes kö-edényeket használnak, amelynek fenekére 4—5 kis lapát és minden használat után egy-egy kis lapát tőzegport szórnak. Ha az edény megtelt, tartalmát olcsó fenyőfadézsákba ürítik, itt, ha

kell, még tőzeggel keverik és ezekből bádoggal bélet könnyű fenyőfakocsikba öntik. Az ürülék így tőzeggel szagtalan, nappal is szállítható és a rendszer behozatala óta nyoma sincs az árnyékszék-szagnak az intézetben. Az intézeti szolgák egyáltalában nem vonakodtak az ilyen edények kezelésétől.

Az ilyen tőzegelési rendszer előnye tehát a teljes szagtalanítás, nem fertőződik a talaj, megmarad az egész nagyértékű trágyaanyag és a befektetés minden rendszerénél olcsóbb. Külföldi utazása alkalmából látta a szerző, hogy a skandináv elmeógyógyintézetekben jóformán sehol sincsenek öblítő árnyékszékek és a strelitz ujj tébolydánál is a tőzeges rendszert alkalmazzák, csak hogy az ürülék trágyaértékét megmentsék. A pöczegődrös automata rendszer azonban sehol sem vált be és azért most mindenhol az edényes rendszert alkalmazzák.

Az ilyen tőzegelés azonban minden tökéletessége dacára Gyulán drágának bizonyult, mert egy vagon tőzegpor ára Nádasdladányról a 160 korona vételár és 110 K. szállítási költséggel együtt 270 koronába kerül és mert a kórházosztály átlagos 380 lakosságára évente és bőven számítva 7 vagon tőzeg szükséges, maga a fertőtlenítő anyag évi beszerzési ára 1890 korona. Ezzel szemben termelnek évente 28 vagon fekáliakomposztot (mert a magyar tőzegpor felszívóképessége csak 3-szoros, míg a svédországié 12-szeres), ami a losonezi árak szerint 2800 koronát érne, de Gyulán a jóformán szagtalan, könnyen szórható trágyát még ingyen sem viszik el a kórház udvaráról. Egy környékbeli nagybirtokos pedig kijelentette, hogy *„csak nem fogom megengedni, hogy a bolondok trágyáját hordják a földemre”*. Hódmezővásárhelyen Imre József dr. szerint a nép már sokkal előbbre van, mert ott a paraszt ember, hogy a földjén értékesítse, minden turfás háztól talicskán viszi el a trágyát.

A tőzegelési rendszernek pedig éppen Gyula városára volna nagy jelentősége, mert ott a pöczegődrökbe bejár a talajviz, a nép ezt a vizet használja mosásra és öblögetésre és így nyáron át lépten-nyomon halnak el tifuszban az emberek. Eppen azért egyelőre a város középületeiben és legalább is a város főutcáin ajánlja a tőzegelés kötelező behozatalát. Egy öttagu háztartásnál a tőzegelés évi költsége 30 korona volna, mely a trágyaértékesítésből teljesen megtérülne. Az alföldi szükséglet fedezésére a Sárreuten lehetne egy turfagyárat felállítani, illetve itt csak szárító pajtákat kellene felállítani, miután a poralaku turfa a földszínen összegyűjthető.

Az e füzetéhez mellékelt levelében kiemeli a szerző, hogy a tőzeg helyett a fűrészpör is kitünően bevált, mert ennek felszívó képessége kétszeres, mint a nádasdladányi tőzegporé és métermázsája helyben csak 1-20 koronába kerül. Ebből azonban nem kapnak eleget a kórház szükségletére. A sárreuti turfa métermázsánként ott csak 1-16 koronába került, de mert nedvesen kapták, nem ért föl a nádasdladányival. Mindamellét így is olcsóbb ennél. Száraz állapotban mégis a sárreuti tőzeg vízfelszívó képessége jóval nagyobbak mutatkozott a nádasdladányinál.

Pándy dr. tapasztalatai szerint tehát a tőzegelés az árnyékszékekben egészségügyi okokból nagyon is bevált, de költséges a magyarországi tőzegpor rendkívüli drágasága, annak gyenge vízfelszívó képessége, de legfőképpen a gyulai gazdaközönség azon föltűnő idegenkedése folytán, hogy a rendkívül értékes, szagtalan és könnyen kiszórható trágyát ingyért sem akarja a kórház udvaráról elhordatni. A derék főorvosnak mindezekben keserves igaza van és nagyon is érdemleges e bajokat részletesebben tárgyalnunk.

Magyarországon ma tőzegalmot és tőzegport kizárólag csak *Nádasdladányban* készítenek gyárszerűleg és rendszeresen, ahol kimeríthetlen tőzegtelepek vannak. Csak hogy a nádasdladányi inkább tüzelő, mint alomtőzeg és azért az abból készített tőzegpor felszívóképessége is meglehetősen csekély. Mindenestre több a háromszorosnál, mert a száraz trágyakészítésnél a tőzeg nem érvényesítheti teljes vízfelszívó képességét, amint hogy a svédországi tőzeg vízfelszívó képessége is a városok használatában csak 4—9-szeresnek és nem 12-szeresnek tapasztaltatott. Drágának nem drága, mert 160 koronán alul a tőzegport előállítani és árusítani nem lehet és a jobb minőségű tőzegpor ára még nagyban dolgozó külföldi gyárüzemeknél is 200 korona és több vagononként.

Ami a nádasdladányi tőzegpor használatát megdrágítja, az egyrészt annak gyenge vízfelszívó képessége, másrészt pedig a drága szállítási költség. Az államvasutak tőzegszállítási díjszabása ugyanis nagyon mérsékelt, de a tőzegpor magában véve sokkal értéktelesebb anyag, hogysem több száz kilométeres vasúti szállítási költséget megbirjon. De nevétes dolog is, hogy Gyulára, vagy az ország bármely vidékére több száz kilométer távolságból szállítsanak tőzeget, amidőn van ország-szerte elegendő és sok helyen jobb minőségű a nádasdladányinál és a tőzegfeldolgozó telep aránylag olcsón létesíthető. Csak hogy persze ahol nincs kereslet, ott még csekélyebb tökéti is bajos dolog a tőzegipartelepekbe befektetni és éppen ezért a tőzegelés elterjesztése érdekében kívánatos volna, hogy amíg az ország különböző vidékein nem épülnek tőzeggyárak, 2—300 kilométer távolságon túl még a jelenlegi vasúti díjtételeket is mérsékeljék. A Hanságban, a mosonmegyei Valla község határához tartozó óriási tőzegtelepek kihasználására létesült ugyan egy tőzegipar részvénytársaság. Kívánatos volna, hogy ez még a tél folyamán minél több tőzegport és almot termeljen és erről megfelelő alakban értesítse a gazdaközönséget, mert a vallai tőzeg igen jó minőségű és a korai behavazás után a gazdaközönség valószínűleg szívesen vásárolná e gyár termékeit.

A fekáliák tőzegelésének legnagyobb akadályá azonban gazdaközönségünk csökönös vonakodása a tőzegfekálkomposzt használatától. Ime a gazdag Gyula városban nem akad vállalkozó, aki a kórházban évente összegyűlő, körülbelül 28 vagon, jóformán szagtalan fekáliatrágyát szántóföldjére ingyen kiszállíttassa! Holott 28 vagon fekáliatrágyával évente 50 holdat gazdagon kitrágyázhat és 3-as trágyázási forgásban 150 holdas birtokon a természetterményeket minden istállótrágya nélkül a

MAGYAR-BELGA FÉMIPARGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Különlegesség: **Gazdasági vasutak szállítása.**

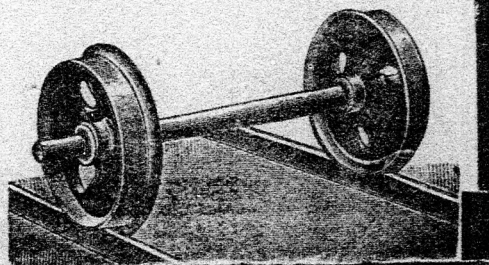
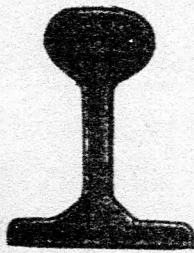
BUDAPEST, VI., Hungária-körut.

ELVÁLLAL:

Szilárd és szállítható vágányok szállítását **gazdasági és iparcélokra**; szabványos nyomtávú oszlatkózó vágányok kiépítését; teljes vasúti berendezések és egyes alkatrészek bérbeadását; bármily vasútra vonatkozó előmunkálatok elvégzését és engedélyek kieszaközését; bármily keskenyvágányu vasúti alkatrészek javítását.

Rendkívül kedvező fizetési feltételek.

Költségvetésekkel és katalogussal díjmentesen szolgálunk.

legmagasabbra fokozhatja. Megtakarít tehát évente 6000 q. istállótrágyát, aminek normális számítási értéke a 40 f. = 2400 K. De valószínűségi használati értéke jóval nagyobb.

Vegyünk például ugyanis egy az ottani határban rendszeresen trágyázott és megművelt birtokot, mely ma gabonafélékből átlagban 10 mm. szemtermést ad. Ha e föld trágyázását 15—20 éven át következetesen elmulasztjuk, ugye földek termése legalább 7 mm. szára szállna alá. Fölteve, hogy fekete ugarolással nem pótolnánk a trágyázást, amely azonban drágább a trágyázásnál. Ez évi 3 mm. szemtermésesökkenés képviseli tehát holdanként a trágyázás tényleges értékét, vagyis 1 mm. szát 10 koronával számítva, 1 holdon 30, 150 holdon 4500 K.-t. Ennyi a trágyázás tényleges haszna, sőt a fekátrágya a városhoz közel eső takarmány- vagy zöldsztermesztésre felhasználható még jóval nagyobb haszonnal értékesíthető.

Hát ha most már a föld termése 28 wagon fekátrágya felhasználásával évente 3—4000, sőt több korona értékkel fokozható, micsoda gazdasági életrealitás az, amely előteletből visszautasítja annak ingyenes felhasználását csak azért, mert az emberektől és még hozzá örültektől származik? Hat törődik-e a föld azzal, hogy egészséges avagy beteg ember, egészséges vagy rühös birka, szóval, hogy egészséges avagy beteg állat ganajával trágyázzak-e? A földolgozó, hogy megtrágyázzák és mert az emberi trágya óval többet ér, mint a háziállatoké, hat azt hatája meg legjobban. Ha most már az emberi trágya szagtalan, szikkadt és könnyen szétosztható állapotban bocsátatik a gazdáközönység rendelkezésére, az intelligencia mely állapotának minősítjük amaz elfogultságot, mely visszautasítja ez értékes anyag kihasználását?

E szerény írásom semmi esetre sem emelkedik a „Köztelek“ tárgyalásainak megszokott magas színvonalára. Célom azonban ez alkalommal egyszerűen csak Pándy dr. közleményének ismertetése és ennek kapcsán Gyula város gazdáközönységének figyelemztetése volt, hogy mily értékes trágyaanyagot engednek kihasználatlanul elkallódnai. M. T.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

A legelők értéke.

A legelők értékét részint az azokon eltartható állatok száma és neme szerint, részint az ezen állatokért fizetett fűbér szerint szokás meghatározni, s különösen az utóbbi módozat erre teljesen alkalmasnak látszik. Tényleg azonban nem mindig az, mert ott, ahol sok a legelő, ott rendszerint viszonylagosan alacsony a fűbér, ellenben ahol kevés a legelő, esetleg aránytalan magas s így a fűbérrendszerrel hol a legelő tulajdonosa, hol a fűbérés csatlóthatik. Felmerül tehát a kérdés, hogy minő alapon lehet a legelők értékét biztosabban meghatározni?

Ha azon kedvező hatástól eltekintünk, melyet a legeltetés az állati szervezet kifejlődésére gyakorol, a legelők tulajdonképpeni ér-

téke elsősorban attól függ, hogy az azon eltartható állatok a legeltetés ideje alatt mennyi állati terményt (hust, tejet, gyapjút stb.) képesek produkálni, továbbá ezen termények értékétől.

Növendékállatoknál pedig ezek értéknövedéke legtisztábban fejezi ki a legelők értékét, illetve jövedelmezőségét, mert vannak legelők, amelyeken az állatok kitűnően gyarapodnak, de olyanok is, amelyeken nemcsak nem gyarapodnak, hanem esetleg elcsenevészsednek. Ezekről azt tartják, hogy „a legelő megessi az állatot.“

Ezen okból előrehaladottabb viszonyok közt nem is szokás a legelőket darabonként megállapított fűbér szerint kiadni, hanem a legelőt a legelőn eltartható állatok élősúlygyarapodása szerint állapítatják meg. A súlygyarapodást pedig úgy állapítják meg, hogy az állatokat a legeltetés kezdetén és végén megmázzálják.

Hogy e tekintetben minő eredményeket lehet elérni, erre hazai adatok tudtommal nem allanak rendelkezésre, de egy holsteini gazda, Jürgen Ulrik az Illustrierte landw. Zeitung 1904. évi 88. számában ezen rendszert jellemző nagyon tanulmányos adatokat közöl, melyek viszonyainkra átszámítva a következők.

A bérbeadott rét- és legelőterület 43 tonna, vagyis 376 kat. hold.

Ezen terület a felhajtás előtt a kellő ápolásban és műrágyázásban részesül, amiből a következő költség származott:

129 q. kénit beszerzése a 23 K. = 296 70 K.
43 q. Thomas-liszt „ a 49 „ = 210 70 „
Ápolási, száll. és szórási költség 57 60 „
Adó s egyéb költség... .. 35 „

Összes kiadás ... 600—K.

vagyis kat. holdanként kerekén 16 K., ami legelőknél nagyon tekintélyes tétel.

Ezen legelőre fölvetetett 40 darab tinó s 8 üsző olyformán, hogy ezen állatok súlygyarapodásáért kilogrammonként 70 f. fizetendő.

A felhajtás május 8-án, a lehajtás szeptember 30-án történt s így a legeltetés 144 napra terjedt.

A fölvetett állatok élősúlygyarapodása a mellékelt táblázatban van részletesen feltüntetve, amiből kitűnik, hogy az egyediségek szerint a súlygyarapodás ugye a tinóknál, mint különösen az üszőknél óriási eltéréseket mutat, minek oka részint abban rejlett, hogy a tinók felvételkor általában soványok voltak s hogy köztük shorthorniak is voltak, amelyek feltűnően gyarapodtak; az üszők általában jó husban voltak, de gyakran üzekedtek s főképpen ezért jóval csekélyebb volt gyarapodásuk, mint a tinóké.

A tinóknál az abszolút súlygyarapodás, mint ez a táblázatból kivehető, darabonként 53 és 163 kg. között váltakozott, amiből egyegy napra 0.36—1.12 kg. esik; azok legnagyobb részénél azonban 0.6 és 0.9 kg. között mozgott, miszerint jobb legelőknél föltehető, hogy a tinók súlygyarapodása átlagban 0.7—0.75 kg.-ra tehető; ezzel nem áll egyenes arányban a viszonylagos vagy százalékos gyarapodás, mi alatt az eredeti testsúlyhoz viszonyított gyarapodás értendő, mely a tinóknál 16.7 és 63.8% között váltakozott s átlagban 37%-ot

tett, miszerint a 144 napra terjedő legeltetési idő alatt a tinók eredeti testsúlya többel mint 1/3-dal emelkedett.

Az egyes állatok súlygyarapodása.

Állatok száma	Neme	Élősúly kg.		Súlygyarapodás		
		felhajtáskor	lelajtáskor	összesen kg.	naponta kg.	%-okban
1	Tinó	317	370	53	0.36	16.7
2	"	274	327	53	0.36	23.0
3	"	240	303	63	0.43	26.2
4	"	270	334	64	0.44	23.7
5	"	280	350	70	0.48	25.0
6	"	340	410	70	0.48	20.6
7	"	231	355	74	0.51	26.3
8	"	291	367	76	0.53	26.1
9	"	302	385	83	0.58	27.5
10	"	303	388	85	0.59	28.0
11	"	314	402	88	0.61	28.0
12	"	301	390	89	0.62	29.6
13	"	246	338	92	0.63	37.4
14	"	280	374	94	0.65	33.6
15	"	290	388	98	0.68	33.8
16	"	333	415	102	0.71	32.5
17	"	260	362	102	0.71	39.2
18	"	260	364	104	0.72	40.0
19	"	282	388	106	0.73	37.6
20	"	302	409	107	0.74	35.4
21	"	281	389	118	0.75	38.4
22	"	254	363	109	0.75	42.9
23	"	265	375	110	0.76	41.5
24	"	310	420	110	0.76	35.5
25	"	323	437	114	0.79	35.3
26	"	254	371	117	0.81	46.0
27	"	267	384	117	0.81	44.0
28	"	329	448	119	0.82	36.1
29	"	250	370	120	0.83	48.0
30	"	224	349	125	0.87	55.8
31	"	308	434	126	0.89	40.9
32	"	14 nap múltán elhullott				
33	"	290	419	129	0.90	44.4
34	"	220	349	129	0.90	58.6
35	"	267	402	135	0.94	50.6
36	"	213	349	136	0.94	63.8
37	"	265	407	142	0.98	53.6
38	"	277	423	143	0.99	51.6
39	"	257	419	162	1.12	63.0
40	"	300	463	163	1.12	54.3
Tinók összege...		10900	14987	4087	—	—
„ átlaga ...		280	384	104	0.72	37.0
1	Üszők	220	248	28	0.20	12.7
2	"	227	262	35	0.27	15.4
3	"	301	342	41	0.30	13.6
4	"	220	272	52	0.36	23.6
5	"	120	179	59	0.41	49.1
6	"	229	303	74	0.50	32.6
7	"	213	302	89	0.62	41.8
8	"	200	330	130	0.90	65.0
Üszők összege...		1730	2238	508	—	—
„ átlaga...		216	280	64	0.44	30.0
Tinók és üszők összege...		12630	17225	4595	—	—
„ átlaga ...		269	366	97	0.67	36.0

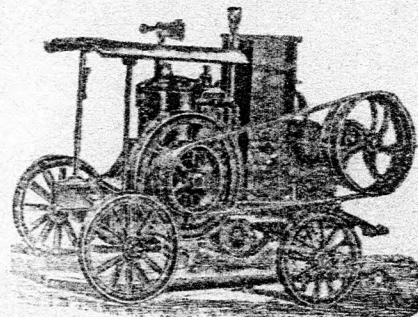
Az üszők súlygyarapodása jóval csekélyebb volt, napi átlagban csak 0.44 kg.-t tett s viszonylagos gyarapodásuk is csak 30%-ra emelkedett, habár a 8. számú üszőnél 65%-ot elért.

Az egyediségnek befolyása a súlygyarapo-

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság, Oberursel

MAJNA-FRANKFURT MELLETT.

Iroda és raktár: Bécs, VII., Lindengasse 33.

LEGOLCSÓBB
HAJTÓERŐ

a „GNOM“ BENZIN-PETROLIN-MOTOR.

3000-nél több üzemben. Könnyen kezelhető. Villanyos gyújtással. Okl. gépész felesleges.

KÖLTSÉGVETÉS, TERVEK ÉS EGYÉB FELVILÁGOSÍTÁS INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

„Gnom“ motor-mozgony. Magyar levelezés. Magyar levelezés.

dásra ezen éppen ez is De látnak jövedelmé hogy a 37.6 600 K.-t te Ezzel alakult: A tinók és podása ve Ebből levon fejében és

Ennek fűbér számítva Azonkívül vagyis 2 1/4 része ment, mar

Levonv maradt

amiből egy nél ez bizony De lás

Az illető rét értéke 800 földbère 32 lemből levon bérén kívül nyezett kat.

Megeng hajlata nem nak, mint H nyirkosabb csupán a ter széj jövedelm dos kezelése legnagyobb m

Tekintet elhanyagolt v hogy hasonló ezek jövedelm ezen térré le előzetesen le puhatoljuk s rendszeres tr nál elérhető intézkedések győződöttünk, kedvezőbb ké ki fog vették

A jelenl gondosabb ke lására egyrés folytonos árn körülmény, h legelőn a lego s egészséges nevelni, minél a legelőtulajd legelők által holdra tehető végett az ed részesítették.

Rova

Fowler-f

Az idej mélyen benyul répaszedés kez répát a száraz sok helyt egy Ezen kö óhajjal: a neh menteni, ezt gé hogy jelentéke kívánsággal fo czéghez, hogy leteihez egy e

dásra ezen adatokból nagyon világosan kitűnik s éppen ez indított ezen érdekes adatok közlésére.

De lássuk már most a legelő bérbeadásának jövedelmi eredményeit. Fentebb kimutattam, hogy a 37-6 kat. holdra fordított költség kerekén 600 K.-t tett.

Ezzel szemben a bevétel következőképpen alakult:

A tinók és üszök összes súlygyarapodása volt a táblázat szerint	4595 kg.
Ebből levonatott az elhullott tinó fejében és engedményképpen	595 „
Maradt tisztán	4000 kg.
Ennek fűbértéke, kg.-ját 70 fillérrel számítva összesen	2800 K.
Azonkívül nyeretett 25 szekér, vagyis 200 q. széna, aminek $\frac{1}{4}$ része a betakarítási költségre ment, maradt tehát 150 q. à 4 K. =	600 „
Összes bevétel	3400 K.
Levonva a kiadást	600 „
maradt tiszta haszonképpen	2800 K.

amiből egy kat. holdra 74-5 K. esik. Legelőknél ez bizonyára nagyon tekintélyes jövedelem.

De lássuk még az üzleti nyereséget is. Az illető rét és legelő átlagos kat. holdankénti értéke 800 kor., aminek 4%-os kamatja, vagyis földbére 32 kor. Ezt a fent kimutatott jövedelemből levonásba hozva, ezen legelő a haszonbéréen kívül 42-5 kor. üzleti nyereséget eredményezett kat. holdanként.

Megengedem, hogy hazánk szárazabb éghajlata nem kedvez annyira a legelőgazdaságnak, mint Holstein csapadékos klímája és nyirkosabb levegője, de amint láttuk, ott sem csupán a természeti viszonyok hozták létre a szép jövedelmet, hanem ehhez a legelők gondos kezelése és bő trágyázása bizonyára a legnagyobb mértékben járult hozzá.

Tekintettel hazánk legelőinek általában elhanyagolt voltára, méltán felmerül a kérdés, hogy hasonló intézkedések által nem lehetne-e ezek jövedelmezőségét is fokozni, de mielőtt ezen terepre lépne, nagyon kívánatos, hogy előzetesen legelőink súlygyarapító hatását kipróbáljuk s ha ezzel a gondosabb kezeléssel, rendszeres trágyázással és esetleges felújításnál elérhető eredményeket szembeállítva, ezen intézkedések jövedelemfokozó hatásáról is meggyőződünk, legelőgazdaságunk is az eddiginél kedvezőbb képet fog majd mutatni s lassanként ki fog vetközni eddigi elhanyagoltságából.

A jelenlegi viszonyok közt pedig a legelők gondosabb kezelésére és intenzívebb kihasználására egyrészt az állatok és állati termékek folytonos áremelkedése indíthat, másrészt azon körülmény, hogy az állatok nyári tartása a jó legelőn a legolcsóbb s hogy jó testalkatu, edzett s egészséges állatokat csakis a jó legelőn lehet nevelni, minélfogva úgy állattenyésztésünk, mint a legelőtulajdonos érdeke megkívánja, hogy a legelők által elfoglalt és mintegy 6.500.000 kat. holdra tehető terület okszerűbb kihasználás végett az eddiginél gondosabb kezelésben részesíttessék.

Hensch Árpád.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

Fowler-féle gőz-répakiemelő.

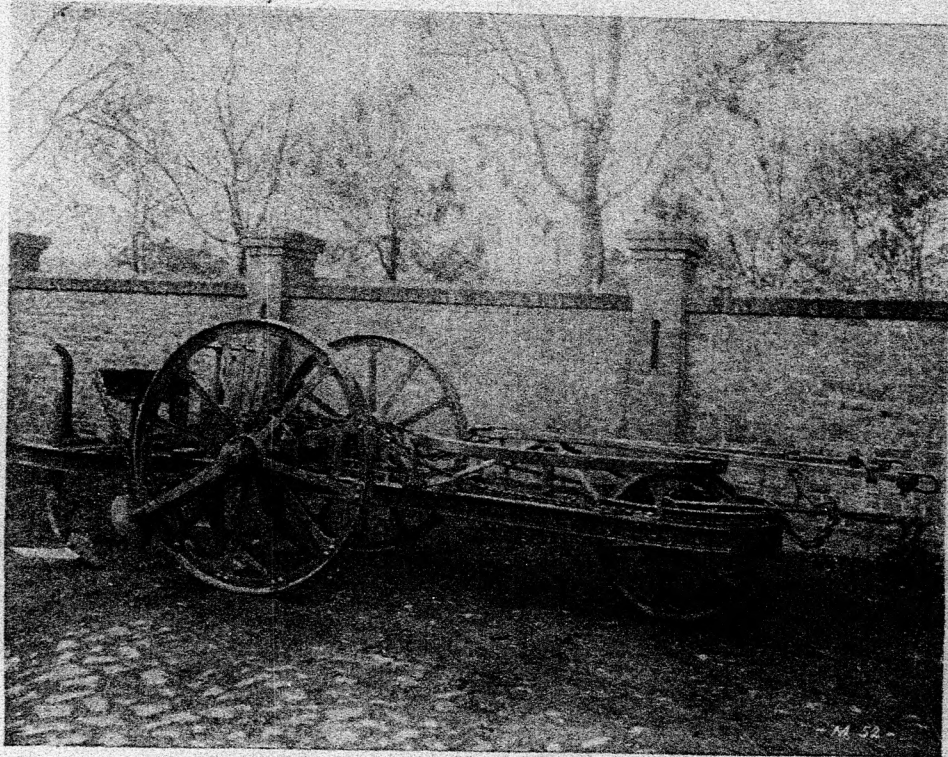
Az idei nyár aszályos volta miatt, mely mélyen benyúlt szeptember hóba, a cukorrépaszedés kezdete igen nehéz volt, mert a répát a száraz és kemény földből igen nehezen, sok helyt egyáltalán nem lehetett kiemelni.

Ezen körülmény, párosulva azon kőzhajjal: a nehéz munka alól az embereket felmenteni, ezt gépek által végeztetni, idézte elő, hogy jelentékeny cukorrépatermesztők azon kívánsággal fordultak a John Fowler & Co. céghez, hogy szerkesztszen ismert gőzekekészleteihez egy eszközt, mely a hatalmas gőz-

ekemozdonyok erejével a répa és kivált a cukorrépa kiemelését eszközölje.

Ezen munkálatnál a répának csak annyira szabad megemeltetnie, hogy kézzel könnyen kihúzható legyen, de különben a földben

Midőn a répaemelő a sorokon végig ért az egyik mozdonyhoz és itt megállott, akkor a másik mozdony kezd el húzni, elfordítja a villás emeltyűt, ennek belső rövidebb végével a könyökös tengely könyökét felfelé emeli, miáltal

134. ábra. Fowler-féle gőz-répakiemelő.

maradjon, hogy a napon ne fonyadjon, éjjeli fagyoktól ne szenvedjen, ezenkívül pedig sebzellen, sőt lehetőleg sértetlen maradjon.

Fenti elvek alapján szerkesztették Fowlerék javított répaemelőjüket, mely az utolsó hetekben gyakorlatilag kipróbáltott, midőn is a legjelentékenyebb szakemberek, mint Kuffner Károly ur Diószegen, Hatvány József ur azon véleményt fejezték ki, hogy az új Fowler-féle répaemelő munkája a gyakorlat igényeit a legjobban kielégíti.

Ezen répaemelő a forduló kultivátorok elve szerint épült. Két magas keréken nyugszik egy könyökkel bíró főtengely, melynek fordításával lesz az eszköz emelve vagy süllyesztve.

Elöl egy kis vezető keréken nyugszik a keret, mely kerék a vezető ülőhelyéről egy láncos kormányzó szerkezet által könnyen és pontosan vezethető.

a répaemelő kések szárai a talajból kiemelkednek, erre az egész eszköz a vezető némi segítségével megfordul. Egy kézi emeltyűnek a vezető által történt kihúzása után a könyökös tengely visszafordul, a kések fogak behatolnak a talajba, az eszköz munkába lép és elvontatják a másik mozdonyhoz.

Ezen eszköz tehát csak egy kezelőt igényel, kinek ülőhelyéről fel se kell kelni.

Hogy fordulásakor az egyik nagy kerék, mely körül az eszköz fordul, hátra ne guruljon és a földre se vágja be magát, el van látva mindenik kerék féksaru szárakkal, melyek alsó végén acézből való üres félgömbök vannak felillesztve, ezek élükkel a földre hatolva a hátragurulást megakadályozzák, míg a fordulást az élek körszerű voltánál fogva nem gátolják.

A legfontosabb rész, a tulajdonképpeni emelő vagy turók pedig a késszárokon alkal-

135. ábra. Fowler-féle gőz-répakiemelő munkában.

Az eszköz vontatása munkaközben a villás emeltyű útján történik, melynek villás végeire lesz a gőzekemozdonyok két kötele bekapcsolva.

mazott kétszárnyú széles kések, melyek jobbra és balra a késszártól a répasorok alját vágják, a szárnyak alakja folytán a répát kissé megemelik és vissza esni hagyják. Minden kés-

szár tehát két répasort emel, hat sorra kell három kése szár vagy fog.

A répagyökerek lent 16—18 hüvelyk mélységben vágatnak el, minthogy az azon alóli gyökér rész úgy is használhatatlan, sőt káros a cukorgyárra, a természetnek pedig nem esik latba.

A vett próbák igazolták, hogy a répa különben legkevésbé sem lett megsértve. A kézzel való kihuzás a répaemelő után könnyen megy, egyetlen egy répa se maradt a földben.

Különös előnyének gyakorlati gazdák azt tekintik, hogy a gőz-répaemelőnél a fogatos emelőkhöz képest elmaradnak a fogatos állatok lábnyomai, melyek a már megemelt repából sokat oly mélyre letaposnak, hogy a követő munkások figyelmét kikerülik és a földben maradnak.

Ezzel ellentétben a gőz-répaemelő után a föld taposatlan marad, a munkások nem hagyhatnak el egyetlen repát.

Az eszközölt próbák azt eredményezték, hogy répa nem maradt a földön, mely egészen tiszta lett, azonkívül jótékony altalajlazításban részesült, mely a levegőnek és a téli nedveségnek lehetővé teszi az előmozdítást a jövő évi kultúránál nagy előnyére.

Kiterjedt cukorrépa termesztéssel bíró gazdaságokban ezen gőz-répaemelő rövid idő

Karlsruhe-ban alapított bádeni lóbiztosító társaság, mely ez évben ülte meg 25 éves fennállásának jubileumát.

A biztosító társaság történetében visszatükröződik az egész állatbiztosítás ügyének fejlődése. Alig három évi fennállása után a bukás szélére jutott; a szervezési költségek és a drága kezelés megfelelő alaptőke hiányában a tönk szélére sodorták volna, ha ekkor Lydtin dr. titkos főkörmánytanácsos nem veszi kezébe az ügyet. Az ő erélyes közbelépésének köszönhető, hogy állami segély támogatásával a társaság ismét helyreállt, sőt nagy lendületet vett, úgy, hogy Bádén-Bádén határán túl is, Dél-Németországban és a Svájcban nagy tekintélynek örvend. Ujabbban a földművelésügyi kormány közvetlen felszólítására Elzász-Lotharingiára is kiterjeszti szervezetét. Ezért az akciójáért 5000 márka szubvenczióban részesül és ezenkívül tartalékalapja részére évi 2000 márka járulékot biztosítanak.

A társaság tevékenységéről a legjobb felvilágosítást nyújtja a biztosított lóállomány szaporodása. Míg 1879-ben 1035 tagja a társaságnak 2140 lovat biztosított 289,590 márka értékben, a jutalék 38,336 márkát tett ki és összesen 20 lovat kártalanítottak 8579 márka erejéig, addig 1903. évben 12,929 tag 21,543 lovat 16.262,606 márkára biztosított, a jutalék

bizonyára a meghülés is szerepet játszik, addig az agyhártyagyuladást előidéző fertőző anyag fejlődésére a meleg előnyösebb.

A biztosító társaság jelentésében 25 évi tapasztalata alapján jó tanácsokat is ad tagjainak az egyes betegségek elleni óvintézkedésekre vonatkozólag. Igen érdekes a jelentésben közölt kimutatás, az egyes gyakoribb betegségek (dermenet, vérfestékvizelés, hűdéses butaság, patabajok stb.) statisztikája, a lovak kora, fajtája, tartása és használatása szerint.

A társaság szállításokra, kiállításokra, sőt legeltetésre küldött lovak és csikók részére is elfogad biztosításokat.

A legutóbbi évben 1174 lóért 500,044 márka és 30 pfennig kártalanítási összeget fizettek ki. Ezek között volt 500 elhullási eset 281,512 márka és 60 pfennig összeggel, 674 esetben pedig hasznavehetetlenség címén 217,531 márkát és 70 fillért fizettek ki (előbbi összeg az alapszabályok szerint 80%-a, utóbbi 60%-a a biztosított összegnek).

A lovak használatása szerint tisztán gazdasági munkára használtatott a kártalanított állatok közül 474, egyéb munkára is 278, összesen 752 = 64%; a többi ipari szolgáltatásban állott. A kártalanított lovak közül 60 drb kora 1—3 év között, 182 drb 4—6 év között, 293 drb 7—9 év között, 299 drb 10—12 év között, 149 drb 13—15 év között, 108 drb 16—18 év között ingadozott, végül 83 drb 18 évesnél idősebb volt.

A társaság összes bevétele 915,062 márka és 80 pfennig volt, összes kiadása pedig 899,074 márka és 62 pfennig, tiszta haszna tehát 16,378 márka és 38 pfennig, mely összeg a tartaléktökéhez csatoltatott. A kezelési költségek 19,3%-ot tettek ki, az előző évben 19,7%-ot.

Zimmermann Ágoston dr.

IRODALOM.

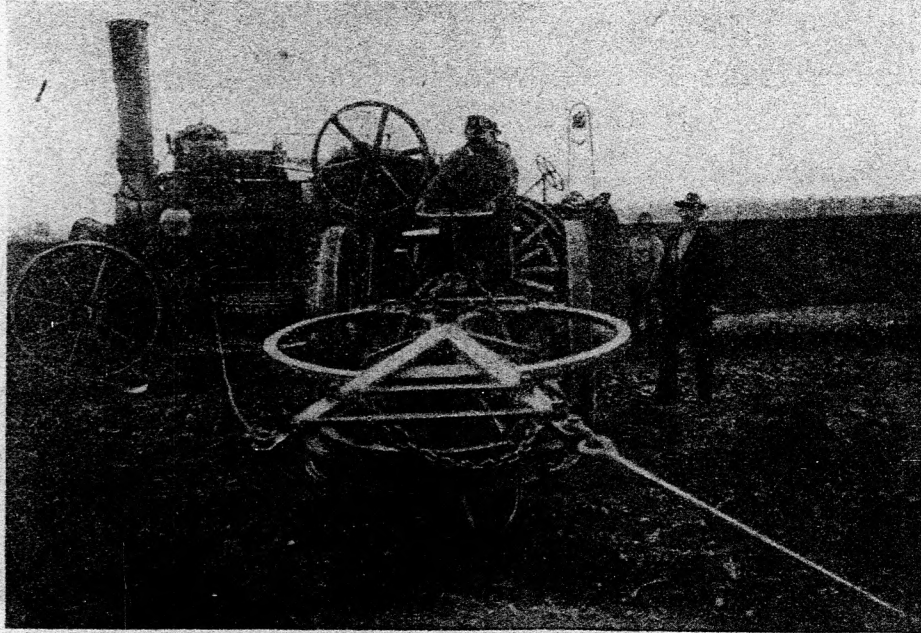
A magyar bor külföldön. (Borkiviteli feladatok.) Ilyen czímen jelent meg 46 nyomtatott oktáv-oldalon Kovács Miklós közgazdasági tanulmánya. Ára 1 korona.

Mindenképpen érdekes kis könyv a Kovács Miklós közgazdasági tanulmánya, amely aktuálisánál fogva is megérdemli mindazok figyelmét, akik a magyar bor értékesítésének elsőrendű fontosságú ügye iránt érdeklődnek. Pedig sokan vannak ilyenek. Nemcsak maguk a termelők: szőlősgazdák, a akikre ez valóságos „lenni vagy nem lenni” kérdése, hanem borkereskedőink is, akiknek szintén nagy érdeke forog itt szóban. Sőt maga a nagyközönség, az állam érdeke mind érintve van egy ilyen fontos termelési ág jövődélmezőségének kérdése által.

Mindenekelőtt jól esik megállapítani, hogy szerző a felőlet tárgyat teljesen ismeri; amint mondja: 12 év óta figyeli és tanulmányozza a magyar bor kiviteli ügyét azokban az államokban, amelyekbe borainkól kivitelünk van. Erről tanulmányának ugyszólván minden sora tanuskodik. S amit tapasztal és megfigyel, abból rögtön hasznos tanulságokat von le. Megfigyelő képességénél semmivel sem kisebb ügyszere-tete. Mindaz, amit elmond, a hazáját szerető honfi szívében át jut a logikusan okfejtő agy itélőszéke elé. Így nem csoda, hogy a füzet olvasása — nekünk magyaroknak — mindenképpen érdekes. De tanulságos is; még olyanoknak is, akik a szerző egyik-másik nézetével nem is értenek teljesen egyet. Tanulságos volna az osztrák szomszédainknak és német szövetségeseinknek is; mert ha nem állapíthat is meg egészen új és ismeretlen tényeket, de a felhozott számos esettel sok dolgot oly részletesen világít meg, hogy azok fontossága ezáltal még szembeötlőbbé válik.

A tanulmány megérdemli, hogy tartalmának lényegét és eszmémenetét e helyen is ismertessük. Tesszük ezt a következőkben.

Szerző, miután megállapítja, hogy a magyar bor a külföldön a magyar névvel összeforrott foga-

136. ábra. Fowler-féle gőz-répaemelő fordulása után.

mulva épp oly nélkülözhetlen segédeszköz lesz a gazdákat mindinkább terhelő nehéz időkkel való küzdelemben, mint maga a gőzeke.

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY

Rovatvezető: Dr. Hutya Ferencz.

A lóbiztosítás a bádeni nagyhercegségben.

Az állatbiztosítás ügye összehasonlítva egyéb biztosításokkal, nem mutat oly nagyfokú haladást, mint ezek; ennek oka részben az állatbiztosítás fejletlen, fiatal voltában, részben abban keresendő, hogy a pénzforrások már nagyrészt más irányban lefoglalva voltak, amikor az állatbiztosítást kezdeményezték. Nagyon szabásu, az egész világra, vagy csak a kontinensre is kiterjedő állatbiztosító társaság nincsen.

A kedvezőbb gazdasági viszonyok, a racionálisan üzemeltetett állattenyésztés a gazdasági háziállatok értékét mindinkább fokozzák; különösen áll ez a ló- és szarvasmarhatenyésztésre nézve. Ennek következménye az állatbiztosítás ügyének újabbkori fellendülése. Az állam által és az állam támogatásával szervezett állatbiztosító társaságok mellett magánvállalatok is keletkeztek. Ilyen többek között az 1879-ben

614,107 márkára emelkedett, összesen 1174 lóért 500,044 márkát fizettek ki. A 25 év lefolyása alatt 12,019 lóért 4.932,847 márkát fizettek. Ezek a számok ékeesebben szólnak a társaság mellett a leghangzatosabb reklámnál. A társaság tartaléktökéje 53,676,33 márkára növekedett.

A társaság jelentésében részletes kimutatás alakjában közli a kártalanított eseteket is, miből egyes betegségeknek bizonyos időszakban való nagyobb elterjedése tűnik ki, különösen szembetűnő ez a kólikás megbetegedésekre, a vérfestékvizelésre és az agyhártyagyuladásra nézve.

A kólikás megbetegedések legtrikábjában januárban; ennek magyarázatát a rendszeres istállózásban és az egyenletes, rendszeres száraz takarmányozásban kell keresnünk. Már májusban a takarmányváltozás idejével megváltozik a kedvező viszony és a zöldtakarmány idejében meglehetősen változatlan marad. Ősz utóján, amikor a régi zab etetéséről az újra mennek át, legkedvezőtlenebb időszak áll be, mihez bizonyára nem kis mértékben hozzájárul a nedves, hideg időjárás is, úgy hogy legkedvezőtlenebb a statisztika november hónapban.

A vérfestékvizelés legtrikábjában júliusban, leggyakoribb decemberben, míg az agyhártyagyuladás novemberben aránylag a legkisebb számban kerül észlelés alá, számbelileg növekedik júniusig és e hónaptól kezdve ismét fogy. Tehát míg az előbbi betegség keletkezésénél

lom és nyíltan majdnem meg kéne nehezse sőt talán mégis l

szóltak non est más ors sőt hón Érdekes 1715-bé vont sz tokajit olvashat magyar ményt

A sabb p látja a egész a s minde csappan nem vil asszut, kényszer letet fe XXIII. t zódott a

— tokaj Egyszer szelő, szállítják Tokayer hogy a kiviteli a közép hogy m jesen hi még be különben amely a lékeknek

A első felt műborgy nak véli megválto bor kész olesőbbá lehetővé elterjedt senyt. A ben lévő natosnak konzum- zolni azt bemenő zióját a meg; ne regisztrál állomások osztrák a mai ké felétlenül sának ké külföldi mellé, g hazai bo vagyis k Egyébként kíván a evégett g kiküldésé országok angol ny organum ügyét szo pinczesző vezetbe termelőin megoldha ugy véli,

lom és a Tokaj gyűjtőszobában találja kifejezést", nyíltan kimondja, hogy a külföldi piacokat majdnem teljesen elvesztettük s azokat újra meg kell hódítanunk. Ez pedig — ha nagy nehézségekkel és sok munka és körültekintés, sőt talán évekig hozandó áldozatok árán is — mégis lehetséges.

"Nullum vinum nisi hungaricum!" Igy szólta nemcsak őseink az *Extra Hungaricum non est vita* . . . mintájára. De így szóltak más országokban is, ahová a tokajit betekent, sőt hónapokon át tartó utazás árán is kivitték. Érdekes példáját hozza fel ennek a szerző 1715-ből, amikor 12 czimeres magyar ökörtől vont szekereken szállították ki a hamisítatlan tokajit a pomerániai Stralsundba, ahol ma is olvasható egy mézárasmester házában látható magyar ökörféj alá alkalmazott táblán ez eseményt megörökítő német vereszet.

A magyar bor befogadására legalkalmasabb piacokat még ma is Németországban látja a szerző, ahol az édes magyar asszukat egész a filoxera-pusztításig széltére kedvelték s mindenfelé ismerték. Ekkor a nálunk megcsappant termelés folytán vagy 15 éven át nem vihettek ki tőlünk elegendő természetes asszút, úgy, hogy a borkereskedők szinte rákényszerültek a hamisításra, hogy a szükségletet fedezhessék. A hamisítás az 1893. évi XXIII. t.-cz. életbelépte óta Ausztriába helyeződött át, ahol óriási mérvet öltött a magyar — tokaji — asszurok gyártása a görög és török szigetekről behozott olesó édes borok segélyével. Egyszer ilyen nagy czéget névleg is megnevez szerző, akik vagonszámra 28—30 frt-ért szállítják ma is Németországba a Medicinal-Tokayer-t. Érdekes példákat hoz fel arra is, hogy a nagyban dolgozó osztrák magyar asszú-kiviteli czégek kivül hogyan dolgoznak még a közép- és kisexportörök is. Ez vezetett oda, hogy ma a magyar bor Németországban teljesen hitelét veszítette és csak a köznép veszi még beteg asszonyai és gyermekei számára a különben olesón kapható Medicinal-Tokayer-t, amely a németországi idevágó törvényes kellekeknek megfelel kémiai alkatával.

A visszaélés megszüntetésére a szerző első feltételnek tartaná, hogy Ausztriában a műbogyártás eltiltassék. Ugyancsak eltiltandónak véli — az 1893. XXIII. t.-cz. 3. §-ának megváltoztatásával — itthon mindennemű édes bor készítését. Szükségesnek véli termelésünk olesóbbá tételét, hogy alacsonyabbá váló áraink lehetővé tegyék a Németországban ma nagyon elterjedt édes déli borokkal való sikeres versenyt. A Német- és Oroszországgal ma érvényben lévő vámok alacsonyabbá tételét is kívánatosnak tartja, mert enélkül boraink ott konzum-borokká nem lehetnek. Ki kell eszközölni azt, hogy a külföldi államok a hozzájuk bemenő borok származásának hamis deklarációját alkalmas intézkedéseikkel szüntessék meg; nevezetesen hatáságaik külön elválasztva regisztrálják a Magyarországi területén fekvő állomásokon feladott borokat — és külön az osztrák állomásokról feladottakat. Minthogy a mai kémiai elemzés eljárásai nem nyújtanak feltétlenül megbízható kulcsot a bor származásának kétségtelen felismeréséhez: a jelentősebb külföldi hivatalos borvizsgáló intézmények mellé, gyakorlatilag is itthon kiképzett és a hazai borokat kiválóan ismerő borkémikusok, vagyis kémikus-attassék delegálását javasolja. Egyébként is szóval és írásban erős agitációt kíván a külföldön a magyar borok érdekében; evégett gyakorlati ismeretekkel bíró szakértők kiküldését javasolja Német-, Orosz-, Angolországokba és Amerikába, továbbá német és angol nyelven megjelenő havi borászati szakorganum létesítését, mely csak a borkivitel ügyét szolgálja. Végül úgy hiszi, hogy a vidéki pinczeszövetkezetek alakulása és központi szervezetbe tömörülése igen üdvös és előnyös lehet termelőinknek, de a borkivitel ügyét nem véli megoldhatónak szövetkezeti alapon; e célra úgy véli, szükséges az állam kezdeményező

vállalkozása, de a kivitel ügyét csak hivatásos kereskedelem fogja fölvirágoztatni.

Ime: főbb vonásokban az érdekes és érdekes tanulmány eszmemenete! Találunk benne nagyon sok igazat és megszívelendőt. Talán olyat is, ami felett gondolkoznunk kell, sőt olyat, aminek megvalósítását egy vagy más okból alig tartjuk lehetségesnek, habár üdvös voltát szívesen elismerjük. Ott van pl. a vám kérdése; az ausztriai műbortörvény kérdése; a kémiai attassék ügye, akiknek kvázi szupremációját és beleszólását aligha fognák német kollégáik és a német államhatalom megengedni.

Mindenesetre elismeréssel kell lenni a szerző iránt, aki a magyar bor kivitel ügyét Achilles-pontján tapogtatja és épp oly érdekes, mint hasznos megfigyeléseivel és nézeteivel a kérdés tanulmányozásához igen becses adatokat szolgáltat.

Gy. I.

A váradai sorozás vagy a szesz italok hatásai. Irta: Molnár István dr. gymn. tanár. Ára 1 kor. Egy időszere és nélkülözhetetlen könyv jelent meg egy önzetlen derék emberbarát mesteri tollából. Feladatát sikerrel oldotta meg, pedig e feladat felette nehéz. Szerző a szesznek, a pálinkának romboló hatását festi, de olyan vonzó és oktató módon, mely mellett hogy meggyőző és felvilágosít, előadásának szerencsésen választott elbeszélő módjával az olvasót teljesen magával ragadja, mi több meghódítja.

A feladat, mire szerző vállalkozott, köztudomás szerint egyike a legnehezebbeknek, mert egyrészt szemben áll az állami finansz-érdek a maga 62—64 millió bevételével ugyanazon állam nemzeti alapját megingató erkölcsi, testi és szellemi pusztításának megállításával. Vagyis ezen 62—64 millió állami bevétel révén a pálinkának engedett illetékelen, egyoldalú finansz-érdeknek martalékául van oda dobva a nemzet intellektuális és a népelem millióira kiható pótolhatatlan emberanyag és legdrágább munkaelemünk elenyedése, egészségének és erkölcsi érzeténél megrontása, sőt elvesztése.

Ezen felette fontos tárgy feldolgozásának kerete rövid 68 kis oldalas terjedelmével igen ügyesen van megválasztva. Az egyik katonasorozáson egy bizalmas kis társaság — a rokonság révén kerül egy ebédre össze, ahol az egyik község lelkése, jegyzője és bírja, a papnak öcsce: egy honvéd ezredorvos és az ő tanuló társuk, a járási orvos beszél el vonzóan, érdekfeszítően tapasztalataikat a sorozások eredményeiről és azon általuk megállapított, állandóan megfigyelt hatasokról, mit a szesz és pálinka a sor alá került nép és a legénység soraiban okozott.

Ezen élettapasztalatokat egymással közlik és megmagyarázzák a társaság tudós és tanult orvostagjai társaiknak, melyek nyomán viszont a nép lelkése, a falu bírja és jegyzője is elmondják, sőt kiegészítik saját nézeteikkel és tapasztalataikkal ezen kérdésre vonatkozó találó megfigyeléseiket.

Ilyen módon sorra emelkedik ki ezen kérdés megítélésénél az ethikai, a közgazdasági, az orvosi, az élettani, a vegytani szempont; a nép által is megérthetően és világosan magyarázza meg az alkoholnak a pálinkában, a borban, a sörben és rumban való előfordulását, úgy a testre és az emberi szervezetre való különféle hatásait, rombolásait, valamint az ember szellemére és erkölcsi állapotára való hatásait; és meggyőzően deríti fel a szesz káros hatásait a vasárnapokon előforduló verekedések és balesetekre való tekintetből, mi a vallásosságára a népnek szintén visszahatással van, de éppúgy terjesztője a tüdővésznek, mit egy igen kézzelfogható népies példával igazol s reámutat az öngyilkosságok szomorú statisztikájára is, valamint arra, hogy a népesedési szaporulat miként hanyatlik a magyarság nagy kárára. A szesznek történelmi fejlődésénél

elmondja az erjesztési folyamatot és az abból levonható okulást.

Kimutatja az egyes nemzetek szaporodási hányadát különféle szeszfogyasztással kapcsolatban, éppen úgy a betegségi és halálzási eredményüket az egyes foglalkozási ágak szerint. Rátérve e káros hatások orvosi módjaira; a lelkész kifejti valláserkölcsei szempontból tapasztalatait, ahol reámutat a szesz okozta egyéni érzékelenségre, a családi kötelék meglazulására, a családtagokra gyakorolt erkölcsi káros hatásaira, a törvénytelen, elzüllött életből származó gyermekek szaporodás-keserveire, a szokatlanul sok válásokra, az árvák szaporodására s a rossz indulatok átöröklődésére s mind szélesebben való elterjedésére, továbbá az asszonyoknál, az anyáknál mutatkozó káros következményekre; éppen úgy a kisedeknél jelentkező átöröklött bajok okozta halandóságra, valamint ezek korai és nagy elhalálzására. Ezekben a pálinkának egészségi, állami, családi és nemzetgazdasági téren okozott romboló hatásai vannak megkapó közvetlenséggel találóan ecsetelve. Megrendítő, a velőki ható az összehasonlítása annak, hogy mit tesz az állam az állategészségügy érdekében és mit mulaszt el és mit nem tesz meg az ember-egészségügy terén. A törvényhozási szempontból elmondja a pálinka állami kezelésére az állam finansz-érdekének okosan való megóvása melletti teendőket. Ma az ország pénzügyi és erkölcsi érdeke farkasszemet néz egymással, pedig az állam fő-főérdeke volna a faj fenntartás szempontjából is a népet mérsékletességre nevelni, a népjólétet emelni, mit el lehet érni, ha a szesz fogyasztási adóját foktartalmában állapítanak meg egységesen, úgy a pálinkában, valamint a borban vagy a sörben. Ezt ismét igen megkapóan indokolja a börtormelők, a törvény végrehajtása, a kereskedelem, a vasárnapi üzlet szempontjából, amit legbehatóbban a borkifogyasztási adó eltörlésével véli elérni.

A tapasztalt jegyző még reámutat az állam tapasztalt hibájára, s amit a községi bíró ösmer el a nemzet romlatlan erejében rejülő erkölcsi és fenntartó erejét. Felvilágosít, hogy a pálinka nem táplálja a testet, de rombolja azt egész szervezetével, mert az anyagcsere elégette folyamata igen heves, mi a test egész szervezetével ellenkezik, amit sem a sziv, sem a tüdő, sem a bőr, sem a vese meg a máj ki nem bír, vagyis a pálinka egészségügyi ellenhatása van megkapóan megrajzolva, mely a beleket is megrontja, a testet pedig elernyeszti. Utal arra, hogy már Napoleon tapasztalta a pálinka ölü hatását, mert legelsőbben az 1812-iki oroszországi hadjáratban a pálinkások döltek ki.

A német hadseregben a pálinka helyett kávét kap a katona; az angol hadsereg is megszüntette a pálinkaosztást, sőt a sarki utazók pálinkát nem is visznek már magukkal, mert a melegben öl, a néger kivesz miatta, a hidegben pedig megdermeszt, elaltat.

Ügyes fordulattal a bor mérsékelt használatát tárgyalja a test életrendének szükségletével, ahol a szesz és a táplálékot hőegységek szerint állítja egymással szembe elsőrendű élettani tapasztalatok alapján, midőn kitünteti, hogy a szesz a szomjat nem oltja, de égét, a sör elnyájkasít, hizást okoz, ami a sziv gyöngülését idézi elő.

Amint ezekből röviden összefoglalva látjuk, szerző valóban a legnehezebb társadalmi kérdést alapos, sokoldalú tudásának tárházából vett meggyőző tudományos és élettani adatokkal ragad magával, az alkoholizmus elleni nemes emberbaráti, a nemzet jövő fejlődésére és feladataira egyaránt mellőzhetlen küzdelemre. Nagy érdeme szerzőnek, hogy az állami érdek megóvása mellett módot is jelöl ki e küzdelem sikeres megoldására, mire pedig minden humanitárius annyi mindenféle egyesületünk eddig is törekedett, de a küzdelem fegyvereire és módjára nézve egyetlen egyesület sem lesz olyan, mely e kis műben

lefektetett erkölcsi és tudományos tényezők nélkül valóban számottevő eredményeket tudna elérni.

Midőn tehát a nemzetek által termelt, önmaguk által el nem használható szesznek az ipar terén vezetünk levezető csatornákat, akkor valóban elérkezett a mai ideges és beteges korszakban a tizenkettedik órája annak, hogy az „istenadta népet, a nemzetet alkotó rétegeket“ a nemzeti és faji harcok fentartása, küzdő porondján minél egészségesebb és természetesen ellentálló erőt biztosító módon neveljük és a szesz káros hatásaitól megóvjuk. Az alkoholelleses liga, a négyesületek, az iskola, ifjúsági egyesületek s a népkönyvtárak, de általában nemzeti irodalmunk tényezőinek és kormányunknak, különösen pedig szövetségeinknek ajánlom ezen művet megérdemlett figyelmükbe.

Mi pedig gazdák szintén terjesztjük e művet faluszerte, mert a falusi nép a mi gyermekünk, a mi erősségünk, vagyonunk és nemzetünk munkásai és a nemzeti erő képviselői. A mű ára: 1 korona; megrendelhető Budapesten, a „Patria“ irod. váll. és nyomdai r.-t.-nál Budapest, Köztelek, Üllői-ut 25. Tömegesen rendelve tíz db ára 6 kor., vagyis darabja csak 60 fill., ami tömeges terjesztését minden ügybarátnak, de különösen az ez irányban működő egyesületeknek igen könnyűvé teszi.

Ezen kis könyvnek egyetlen községből sem szabad hiányoznia.

Lóherer Andor.

Uj gazdasági szakkönyvek.

- Állatbonczatan és élettan gazdák számára.* Irta: L. Szabó Döme. Ára 3 kor.
- Gazdasági állattan. A gazdára káros és hasznos állatok ismertetése.* Ára 2 kor.
- Vadász-naptár 1905. évre. Összeállította: Remetei Károly M. Janos. Ára vászonkötésben 1:60 K. A gazdasági baromfi-tenyésztésre vonatkozó általános tudnivalók.* Irta: Hreblay Emil. 3-ik kiadás. Ára 1 kor.
- Mezőgazdaságtan, növénytermelés, állattenyésztés. Kisgazdák használatára.* Irta: Szecey István. Ára 3 kor. 20 fillér.
- Az erdei szalonka és vadászata. (Vadászati monografia.)* Irta: Lakatos Károly. Ára 4 kor.
- A magyar bor külföldön. Borkiviteli feladatok.* Irta: Kovács Miklós. Ára 1 kor.
- A mezőgazdasági szeszgyárak jóvelmezősége, berendezése, üzeme. — Gyümölcs-pálinka-főzés.* Irta: Baintner Ferenc dr. Ára 1 kor.
- Borászati Lapok zsebnaptára 1905.* Ára 3:20. K.
- Konyhakerti növényeink betegségei és az ellenük való védekezés.* Irta: Hegyi Dezső. Ára 2 kor.
- Lótenyésztésünket illető nézetek.* Közli: Tormay Béla. Ára 1 kor.
- Vinczellérkönyv. Szőlőmunkások és gazdák részére.* Irta: Vaday József. Ára 80 fillér.
- Legelő- és havasgazdálkodás.* Irta: Berendy Béla. Ára 6 kor.
- Kerti vetemények szántóföldi termelése.* Irta: Grabner Emil. Ára 1 kor.
- A magyar bor a külföldön.* Irta: Kovács Miklós. 1 kor.
- Fenti könyvek megrendelhetők a „Patria“ r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében (Budapest, IX., Köztelek), mely azt a bolti ár előleges beküldése ellenében bérmentve küldi meg.

LEVÉLSZEKRÉNY

Kérdések.

740. kérdés. Több éven át siller bort tartalmazó hordók minő elbánásban részesítendők, hogy abba ismét fehér bort lehessen önteni, anélkül, hogy ennek színét megfesse. K. I.

741. kérdés. Két hordó boromat idei szőlőre öntöttem, az egyiket 24 óráig, a másikat 72 óráig hagytam az ujmuston és akkor lefejtetem; mind a két bor még máig is (12 nap után) édeskés, mint a félig elforrt bor, nem tudom nem lesz-e baj belőle, nem fog-e

ujra forni és esetleg megromlani? A pinczém elég hűvös. Az egyik bornak egérize volt, ezt csak a 9-ik hónapban vettem észre, a másik meg 24 óra után kissé barnás lett, ezért akartam musttal újra erjeszteni. Mi lehet az oka az egériznek és van-e rá szer vagy mód ezt eltávolítani? Elérem-e újra erjesztés által? Mitévő legyek, vagy nem baj, hogy a fentjelzett két borom még mindig édeskés? H. M.

742. kérdés. Mintegy 200 hold tarlóherém van, ami gyenge kaszálást ad. Cukorrépatermesztő gazda lévén, a szeletet visszakapom, tisztelettel kérdem tehát, el lehet-e a nyers herét rögtön a kasza után behordva a répaszelet közé rétegenként terítve tölve bevermelve elteni és jó lesz-e az? Ha igen, körülbelül milyen vastag lóher-réteg teríthető milyen vastag szeletrétegre? Mindenesetre mindkét réteg jól letiprandó. Most zölden nem akarom feletetni, mert még 3 hétre való répakarikám és csirám van, amit etetünk. R. A.

Feleletek.

Sillerboros hordók megtisztítása. (Felelet a 740. sz. kérdésre.) Olyan hordót, amelyben éveken át siller bor volt, fehér bor befogadására úgy lehet alkalmassá tenni, hogy a hordót alaposan kigőzöljük. A forró gőznek addig kell a hordón átáramlania, amíg abból a gőzből lecsapódó víz szintelentül csorog ki. Ha esetleg gőzfejlesztő nem állna rendelkezésre, akkor a hordó egyik fenekét ki kellene venni, a hordó belsejét kikapartatni és az újból beferékelt hordót kiforráztatni erős szódás vízzel, amit a hordóba zubogó forrón kellene beönteni (1 kiló angol égetett szóda vagy pedig 2½ kiló kristályos mosószóda 20 liter vízre) és az akonadugó beverése után a hordót addig hengergetni ide-oda, míg a lug kihűlt benne. Utána tiszta forró vízzel való forrázás és azután hideg vízzel való áztatás következék. Ily módon s kivált a forrázással a vörösboros hordót is alkalmassá lehet tenni fehér bor befogadására. Gy. I.

Borok egérize és barna törése. (Felelet a 741. sz. kérdésre.) A tavalyi boron észlelt egériz oka valószínűen hibás hordó befolyásában keresendő, egériz alatt különben a bornak különféle kellemetlen ízváltozását szokták jelölni. Az ilyen kellemetlen íz és szag a bor áterjesztése után a legtöbb esetben megszüntethető. Helyes volt tehát a kérdéses bort idei szőlőcsefrére önteni, illetőleg musttal elegyíteni. Szükséges azonban az, hogy a borban az így beléjutott cukor kiejedjen. Ha az erjedés elmaradt, annak oka a hideg pincze lesz. Tessék tehát azt a bort kotyogóval ellátott hordóban meleg (fűtött) helyiségbe vitetni át és ha még ott sem akar erjedésnek indulni, kevés új-bort keverni hozzá seprőtől, hogy ily módon élesztővel bőven ellátva, a meleg helyiségben az erjedés megindulhasson és be is fejeződhessék.

A másik hordó bor barna törésén (a leírásból úgy látom: ez a baja) a kiejesztés nem biztos, hogy segíteni fog. Többet ér ennél a fejtéseknél alkalmazott kénezés. Most természetesen, miután ez is musttal kevertetett, tessék a fentiek szerint ezt is teljesen kiejeszteni és a seprőről, ha meghiggadt, lefejteti, de olyan hordóba, amelyben kénszeletet égettek el. Minden lefejtéskor és derítéskor tessék ezt a kénezést megismételni; ez fogja a legjobb segítséget nyújtani a barnatörés ellen, amire kivált a savban szegény és rohadt szőlőből szűrt gyengébb borok a hajlandók és aminek néha úgy is elejét lehet venni, hogy a hajlamos bort magas savtartalmu borral házasítják össze. A barnatörés okozója egyébiránt egy fermentum, amely az *oxidase* nevű bomlasztó anyagok közé tartozik és amely a borban levő cersavat a levegő oxigénjével egyesíti barnaszínű televenyszerű anyaggá; ezen barna képződmény rendkívül finom elosztásban válik ki és nehezen ülepszik le a borból. A jelenség

akkor lép fel, amikor a bor a levegővel érintkezik, tehát fejtések alkalmával. Gy. I.

Répaszeletbesavanyítás vörösherével. (Felelet a 742. sz. kérdésre.) A répaszeletet gyakran szokták más takarmánnyal rétegezve besavanyítani, pl. felaprózott répával vagy burgonyával, leveles cukorrépafejjel, polyvával stb.; ennél fogva tehát zöldherével is rétegezhették azt, különösen ha még a hűvösebb évszakban, vagyis télen s tavasszal szándékoznak feletetni. A hererétegeket azonban nem ajánlatos túlságosan megtiportatni, mert most nagyon gyenge a here, s ezért elkásásodni hajlandó; de másrészt lazán sem kell azt hagyni, hanem annyira kell letiporni, hogy a struktúrája ne sokat szenvedjen. A két takarmány mennyisége közötti arány tetszés szerinti lehet, vagyis a rétegeket egyenlő vastagra, de úgy is foghatjuk, hogy az egyik vagy másik takarmány vastagabb rétegekben legyen jelen. Ha az időjárás engedné, akkor jó volna a herét egy-két nappal előbb lekaszáltatni, de ha ez nem menne, azonnal is besavanyítható. Cselkó.

A m. kir. iparfelügyelők 1903-iki tevékenysége.

A m. kir. iparfelügyelők 1903-iki tevékenységét a m. kir. kereskedelemügyi miniszter vaskos kötetben ismerteti. A jelentésből, amely most jelent meg, kiténik, hogy az iparfelügyelőknek tevékenysége 1903-ban már tekintélyes mértékben multa felül az előző éveket, dacára annak, hogy a múlt évben szinte járványszerűen dult sztrájkmozgalmak az egyes kerületek iparfelügyelőit jóformán teljesen elvonták egyéb hivatásuktól. Am a sztrájkok megszüntetése érdekében kifejtett munkálkodásuk elég fontos és elég sikeres, mert az ország különböző részein kitört sztrájkmozgalmak nagy részét az iparfelügyelők gondos és dicséretes közbenjárta szüntette meg, akik fokozott tevékenységet fejtettek ki a munkások és munkaadók között felmerült érdekellentétek kiegyenlítése körül.

A jelentés szerint az iparfelügyelők 1903-ban 6388 ipartelep vizsgáltak meg és 25,116 kazánvizsgálatot végeztek. Az utóbbiaknál 2406-tal többet, mint 1902-ben. Az általuk megvizsgált gyártelepek közül 646 (10%) olyan telep volt, amely erőteljes igénybevétele nélkül, vagyis kézi erővel dolgozott. Ebből az tűnik ki, hogy az iparfelügyelői szolgálat mindinkább intenzívebbé válik s nemcsak a nagyobb gyárszerű üzemekben gondozza a munkásvédelmi érdekeket, hanem a kisebb ipari telepekre is következetesen kiterjeszti működését.

A megvizsgált 6388 ipartelepen az alkalmazottak száma 206,202 volt, ezek között gyári munkás, illetve segéd: 183,234 és 7445 inas volt. A gyári munkások körülbelül egyharmada nő: ami elég tekintélyes létszám. Az egyes ipartelepeken észlelt hiányok és mulasztások pótlására 13,775 esetben kellett intézkedni. A legtöbb intézkedést a balesetek elhárítása céljából a különböző munkagépekre alkalmazandó védőkészülékek hiánya vagy hiányossága tette szükségessé.

A védőkészülékek mellőzése a leggyakrabban a fűrés és egyéb faipari telepeken volt észlelhető, s ennek magyarázata abban keresendő, hogy a faipari gépek védőkészülékei a munkást munkájának megszokott módon való végzésében némileg feszélyezi és e miatt gyakorta maguk a munkások távolítják el azokat, tisztán csak kényelmi okokból. Örvendetes haladásnak a jele az, hogy gyárparunkban nagyobb horderejű munkásvédelmi intézkedések szüksége csak elvétve merült fel. A bérfizetés körül a megvizsgált 6388 ipartelep közül mindössze csak 59 telepen volt szabálytalanság észlelhető. 155 telepen nem felelték meg a munkáslakások és hálólhelyiségek, 111 esetben pedig a rossz és tűzveszélyes világítás esett kifogás alá. A halálos balesetek száma

142 volt tulajdon lehetne balesete ami elé készülék

Mi nyújtandó törvény tartozik mazottja könnyíté budapest ország tanfolya esztend tott ily 40—50 nyújtás ismerés azért a érdekéb

Az rozott j munkab tetés, v lődő g szembet évre ap

Sa azaz a tulmenő javára mérvben

Ha indulatt zatát, pangása megcsap szoló je ról szá

Terve és t

(Gaal Gy)

A kongress a korma meg, fő a folyam keresked vannak jelenleg ben Mag érdemlik nyerjene

Mi kifejezés vényileg jövő öt különöse bizonyos tárgyalás nagy du és Kons sanak, v megjelöl jogával

En és külö még a fe zik akko mióta me

Élő Hamburg kozás és kikötők hogy az mint aho létesíthet

A lásra k kozott, mint a k

142 volt. De nem valamennyije olyan, melyet tulajdonképpen hivatásból eredő balesetek lehetne venni. A munkagépek körül előforduló balesetek száma évről-évre fokozatosan csökken, ami elég örvendetes és bizonyára a védőkészülékek alkalmazásának tudandó be.

Mint hogy a balesetek bekövetkezésekor nyújtandó első segélyről a közegészségügyi törvény értelmében az ipartelep tulajdonosa tartozik gondoskodni s e célból néhány alkalmazottját ki is oktatni, ezen feladatának megkönnyítésére a kereskedelemügyi miniszter a budapesti önkéntes mentőegyesület által az ország különböző ipari gócpontjain mentő tanfolyamok rendezését vezette be. A múlt esztendőben a mentőegyesület 10 helyen tartott ilyen tanfolyamot, melyek mindegyikén 40—50 gyári alkalmazott nyert az első segélynyújtásban szakszerű kiképzést. Teljes ismerés illeti a kereskedelemügyi minisztert azért a gondoskodásáért, amely a munkások érdekében ezen rendelkezésében megnyilvánul.

Az iparfelügyelők jelentései szerint határozott javulás tapasztalható a körül is, hogy a munkahelyiségek zsufolttsága megfelelő szellőztetés, világítás létesítése, az üzem folytán fejlődő gőzök és por eltávolítása tekintetében szembetűnőbb és bántóbb visszasságok évről-évre apadnak.

Sajnos, hogy a munkásjelölti intézmények azaz a munkaadónak a törvény rendelkezésén tulmenő önkéntes szolgáltatásai a munkások javára az elmúlt esztendőben említésreméltó mérvben alig gyarapodtak.

Ha ennek okait kutatjuk, csak nagy jóindulattal fogadhatjuk el ennek azt a magyarázatát, hogy a gazdasági élet évekig tartó pangása miatt a munkaadók áldozatkésztsége is megeszappan.

Mindenestre kívánatos, hogy a folyó évről szóló jelentés e részben is tekintélyes javulásról számoljon be. Z.

Tervek és intézkedések a dunai és tengeri hajózás emelésére Romániában.

(Gaal Gyula, a m. kir. földmívelésügyi miniszter bukaresti szaktudósítójának jelentése.)

A román kereskedelmi kamarák ez évi kongresszusa, mely június hó első napjaiban a kormány részvételével Galaczon tartott meg, főleg két oly kérdéssel foglalkozott, melyek a folyam- és tengerhajózással, a vízi utaknak a kereskedelem céljaira való felhasználásával vannak összefüggésben, s miután ezen kérdések jelenleg napirenden vannak s bizonyos tekintetben Magyarországot is közelebbről érintik, megérdemlik, hogy azok közelebbi megvilágítást nyerjenek.

Miután a kongresszus azon óhajának adott kifejezést, hogy a kooperatív szövetkezetek törvényileg rendeztessenek és hogy a külföldről jövő öt kilogrammos postacsomagok, melyek különösen a detailkereskedésnek kárt okoznak, bizonyos megszorításoknak legyenek alávetve, tárgyalás alá vett az indítvány, hogy a nagy dunai és tengeri kikötők, Galacz, Braila és Konstanca szabad kikötőkbe nyilvánításának, vagyis inkább ezen kikötőkben egy zóna megjelölésének, mely a szabad kikötő minden jogával felruháztatnak.

Eme kikötővárosoknak ez már régi óhaja és különösen Galacz, mely szabad kikötő volt még a fejedelemségek egyesítése előtt, hivatkozik akkori gyors felvirágzására és hanyatlására, mióta megszűnt szabad kikötő lenni.

Élénk vita fejlődött ki e fölött, melynél Hamburg, Bréma, Flume példájára történt hivatkozás és a kongresszus elhatározta, hogy ezen kikötőkben szabad zónákat létesít, de olyképp, hogy azokban belül ipari vagy gyártelepek — mint ahogy egyrészt tervezetett — ne legyenek létesíthetők.

A másik fontos indítvány, mely tárgyalásra került, a 1/200-os kikötői illetékre vonatkozott, mely a kikötőkben egy a behozatalnál, mint a kivitelnél szedetik, s melynek rendelté-

tése az ugynevezett kikötői alapot képezni, melyből a kikötők kiépítésnek és fentartatnak.

Utalás történt arra, hogy ezen illetékből, mely az 1881-iki évtől fogva 1903-ig 397 millió lei-t hozott be, 272 millió a kivitelre esett és csak 125 millió a behozatalra, tehát aránytalanul jobban van sújtva a kivitel, míg a behozatal, mely többnyire szárazföldön történik, ettől nagyobbbrészt ment. Így tehát az állam, különösen a vízi uton lebonyolódó gabona- és fakivitel, és ezzel a belföldi termelőket sújtja, míg a külföldi száraz uton jövő iparcikkeknek mintegy prémiumot nyújt.

Miután az ország kiváló érdeke egy a kivitel, mint a behozatal a vízi utra terelni és a dunai és tengeri kereskedelmet fejleszteni; a kongresszus elhatározta, hogy felkéri a kormányt, miszerint ezen 1/200-os illetéket egy a behozatalnál, mint a kivitelnél szüntesse be, s talájon alapot arra, hogy a kikötők fentartása és kiépítése egyenesen az állam által eszközöltessék.

Mindkét javaslat alkalmas volna a vízen való szállításhoz és a kikötők fejlődésének hatalmas lendületet adni.

Hogy mennyire megfelel ez különben is az intéző körök tendenciájának, annak bizonyosságul szolgálhat a román államvasutak 1904/1905. évi költségének tárgyalásakor C. J. Bratiano bizottsági előadó által a parlament elé terjesztett szakszerű jelentés, melynek főbb pontjai szinte a kikötők viszonyaira vonatkoznak és összefüggésben vannak az előbbi kérdésekkel.

Az államvasutak kezelése alatt álló intézmények budgetje 1904/1905. évekre következőképp állapított meg:

	bevétel lei	kiadás lei
A vasutak kezelése	55.662,000	35.068,000
Új gyártelep bükfa talpáknak kreatoval való feltöltésére	—	768,000
A docockok kezelése	1.750,000	970,000
Tengeri hajózás	2.300,000	2.626,000
összesen	59.712,000	39.434,000
tiszta bevétel	—	20.278,800

Az ezen intézményekbe befektetett összesen 910 millió lei tőke mintegy 3% ot hoz.

A bizottságban és közvéleményben felvetett azon kérdésekre, miként lehetne a gabona-szállítást a vasuton olcsóbbá tenni és az aralás utáni időben a torlódáson és vagonhiányon segíteni, az előadó következőképp válaszol:

A gabona-műveknél a román államvasutakon a tarifa alacsonyabb mint akár a magyar, az osztrák, a bajor, szász vagy porosz államvasutaknál és csak az oroszországi vasutaknál nagyobb, de itt is csak a 250 kilométeren aluli távolságokra és miután Romániában a gabona átlag 100 kilométer utat tesz vasuton — a számítási átlagos termelés alapul vételével történt — 100 kilogramm gabona vasuti szállítási költsége szinte átlagban a termelési helytől a hajóállomáshoz 0.62 lei re tehető. Azonkívül a gabona szállítási díja olcsóbb különben is, mint minden más árué, kivéve a fát, épületanyagot, sőt és petroleumot, de ez is a kivitel érdekében és részben ezen anyagok nagy terfoga miatt van.

A gabona szállítási díjának tonnáknál és kilométerenként egy centiméterrel való leszállítása azonban az előadó számítása szerint a bevételeket átlag évente 2.300,000 lei-vel csökkentené, míg a megtakarítás, mi ebből 100 kilogramm gabonára esnék, csak 12 centimet tenne ki, s ez a gabonárák sokkal erősebb fluktuációja mellett alig észrevehető hasznot hozna.

Másrészt a vagonparknak és ezzel összefüggő berendezéseknek olyatén szaporítása, hogy az államvasutak jó termés idejében az őszi hónapokban minden igénynek megfelelőhessenek, melyeket a kivitel gyors lebonyolítása támaszt, legalább 40 millió lei újabb beruházást igényelne.

Ezen intézkedések helyett tehát, melyek az államvasutak budgetjét túlságosan terhelnék, az előadó a víziutak tökéletesebb kihasználását ajánlja és pedig következőképp. Eddig a vízen való szállítás majdnem kizárólag idegen kezekben volt, ezért az államvasutak érdeke volt a fergalmat lehetőleg a szárazföldi utra terelni. Mint példaként kimutattatik, a jelenlegi tarifák szerint többnyire olcsóbb a gabonát egyenesen vasuton Brailába szállítani, mint egy Brailánál sokkal közelebb eső dunai kikötőhöz és onnan vízi uton Brailáig.

Mint hogy azonban a román folyamhajózás az utolsó években akkora lendületet vett, hogy jelenleg harmadik helyen áll a dunai államok

között s csak Ausztria és Magyarország folyamhajózása által szárnyaltatik még tul, az előbb követett eljárás sem indokolt és az államvasutak, valamint a folyamhajózás között kombinált tarifa útján ellenkezőleg oda kell hatni, hogy a vízi ut minél tökéletesebben kihasználtsassék. Tehát a volt Oláhország minden állomásától a legközelebbi dunai kikötőig úgy állítsassék fel a tarifa, hogy a Brailáig való vízen szállítással együtt olcsóbb legyen, mintha egyenesen Brailába szállítatnék vasuton. Ezáltal az államvasut kocsjai sokkal rövidebb távolságra lévén igénybe véve, nagyobb kívánalmaknak felelhetnek meg, a Brailában való vaggontörődés csökkenteni fog és ezen kikötő felszabadul azon állomások részére, melyek, mint a moldvaiak, másképp mint szárazföldön, nem szállíthatnak Brailáig.

Azonkívül a szállító részére a kezelési költségek tetemesen kisebbek, ha a szállítmány vízi uton uszályon érkezik és a docockban a hajóra átrakatik, mintha vasuton érkező a kikötőben történik az átrakás. Előbbi esetben egy vagon a docock eleveatoraival átrakva, csak 8 lei-t fizet, míg vasuton érkező és a kikötőben átrakva 24 lei-t, egy havi raktározás után pedig 61 lei-t. Így Braila meg is fogja tarthatni eddigi jelentőségét mint gabonakiviteli kikötő, ha a Dunán való szállítás előmozdittatik és az eleveatorok száma szaporittatik. De a szárazföldi uton való szállítás tekintetében az előadó véleménye szerint Konstanca fogja az első helyet elfoglalni, hogy ha ezen kikötő teljesen elkészül minden felszerelésével, silokkal és eleveatorokkal.

Azon előnyön kívül, hogy ott egy jégtől ment kikötő van, melyből az egész éven át történhetik a szállítás, hogy abba a legnagyobb hajók is bejuthatnak, hogy az ut a nyugati kikötők felé két nappal rövidebb mint Brailából, az áruk nem fogják fizetni a dunai bizottság által Sulinánál kivetett illetéket, mely vagononként 840 lei-re tehető átlagban és ezelszerű berendezések által az átrakás a hajókba olcsón is lesz eszközölhető.

Konstanca, hová eddig a gabonával megterelt vagonoknak csak 8% a érkezett, az utolsó két évben már 12% ot vett fel, ámbár még a berendezések nagyon hátra vannak.

Ezen kikötő mint gabonakiviteli hely már már nagyobb jelentőséget nyer Galacznál.

Ami a konstancai kikötőt illeti, ott a munkálatok serényen folynak. A múlt év óta is ismét a rakpartnak egy nagy része, mely nagy szállítóhajók kikötésére szolgál, kiépítették, raktárak is építettek és jelenleg a petroleumkikötő, melyre nagy súlyt fektetnek, befejezéséhez közeledik, két nagy tartály, melyek mindegyike 5000 köbméter befogadására alkalmas, már felállított, s ezek az állam tulajdonát képezvén, magántársulatoknak fognak bérbbe adni, azonkívül még hat ilyen tartály felállítása van tervezve. Azok esatornával vannak egybekötve, mely messze kivezetve a molara, az ott kikötő petroleumhajók megtöltésére szolgálnak. A felállított benzínmotorok segítségével egy ilyen tartály 24 óra alatt megtölhető és ugyancsak 24 óra alatt a tartályból a petroleum a hajóba szivattyúzható. Junius elején a tartályok megtöltését már elkezdtek.

A kikötőben kotrógépek dolgoznak, melyek a kikötőt egyrészt mélyítik, másrészt az erre szánt helyeket feltöltik, hogy az így nyert terület raktárak részére beépíthető legyen. Az alagut, mely a fővonalról egyenesen a kikötőbe vezet, különféle talajnehézségek s földösszamlások daczára, szinte elkészült, úgy, hogy most a vagonok egyenesen a kikötőbe érhetnek, míg eddig ez csak váltók és tolatás segélyével volt eszközölhető. Mint hogy arról is van szó, hogy Konstanca később a fakivitelre is berendeztessék és a szárazföldi uton érkező fa részben ott is raktározasssék, nem szenved kétséget, hogy ezen kikötő még nagy fejlődésnek néz elébe, különösen, ha az oda vezető vasutvonal dupla sínpárral is el lesz látva. Ezen fejlődéssel a kereskedelmi gócpont Galacz és Brailából kelet felé fog eltolódni és ez a behozatal irányára is befolyást fog gyakorolni. Ha a kereskedelmi kamarák által célba vett és a bevezetésben említett újítások a szabad zóna és a kikötőknek a 1/200-os illetéktől való felszabadítása behozatnak, — melyek azonban még távol állnak a megvalósítástól — akkor ezek azon tendenciának, mely a dunai és különösen tengeri hajózást újabb hatalmasan pártolni akarja, erős lendületet fognak adni.

A cukorrépatermesztők sérelme Mezőhegyesen.

(Válasz a „Köztelek” f. évi 78. számában foglalt hasonló című p. naszra.)

Midőn a magyar kincstár tulajdonát képező ménesbirtokok kezelését a magyar állam átvette, azok egyedül a lótenyésztés céljainak szolgáltak. Ezen egyoldalú irányon a magyar állam azonban már rövid idő alatt változtatott azáltal, hogy az állattenyésztés többi ágait is hathatósan felkarolta — s ezzel nemcsak nagyobb takarmánytermesztést, hanem ipari növények kiterjedt termesztését is üzemébe véve — általában célul tűzte ki, hogy a ménesbirtokok minden tekintetben mintagazdaságokat képezzenek, melyek úgy az állattenyésztés, mint a növénytermesztés terén követendő példák gyanánt szolgáljanak.

Ezt állandóan szem előtt tartva s a méltányosság útjáról soha le nem térve kezeli igazgatóságunk is a mezőhegyesi állami ménesbirtokot. Mindazonáltal a „Köztelek” 78. számában megjelent „Cukorrépatermesztők sérelme Mezőhegyesen” című cikkben a mezőhegyesi állami ménesbirtok mint a vidékbeli cukorrépatermesztők kizsárolója lett a nyilvánosság elé állítva, melyre, hogy alaptalan voltáról a tisztelt olvasó közönséget felvilágosítsam, válaszatot a következőkben közlöm.

Tény az, hogy a Mezőgazdasági Iparrészenyvtársaság mezőhegyesi cukorgyára idegen termesztoi beszállított répájuk 40%-ának megfelelő szeletet kapnak vissza, valamint tagadhatatlan, hogy a cukorrépa feldolgozásánál 40%-nál több szelet származik, de rendszeresen melyik gyár ad ennél több szeletet termesztoinek? Az összes hazai cukorgyárak kezem közt levő szerződéséből legalább az tűnik ki, hogy a többi gyárak termesztoi maximum mennyiség gyanánt szintén csak 40% szeletben részesülnek és ha egyik-másik gyár a lekötésre különös érdekében álló egykét termesztojének kivételképp 50% szeletet is ad, úgy az csak a kisebb termesztoik rovására történik, kiket viszont 20-30%-kal elégit ki s így a kivételesen adott kedvezményt mások terhére kiegyenliti.

Határozottan állithatom és bebizonyíthatom továbbá, hogy a mezőhegyesi cukorgyár által idegen termesztoiknek adott 40% répaszelet kisebb víztartalommal bír, tehát nagyobb értékű, mint a más gyárak által kiszolgáltatott hasonló súlyú szeletmennyiség, miután az aradcsanádi egyesült vasutak vezetősége oly szeletet, melyből vasuti kocsiba rakva víz csurog, egyáltalán nem továbbít s ezen körülmény a helybeli cukorgyárat a vasuton elszállítandó répaszeletjének erősebb préselésére kényszeríti.

A szerződésileg biztosított és rendszeresen kiszolgáltatott szeletmennyiséget tekintve, a mezőhegyesi cukorgyár tehát még kedvezőbb elbánásban részesíti termesztoit, mint a többi hazai cukorgyárak. A 40%-on felül nyert szeletmennyiség értékesítését illetőleg a mezőhegyesi cukorgyár és más hazai cukorgyárak között pedig egyedül az a különbség, hogy míg más gyárak ezen szeletet bizonyos egy-ségi árban termesztoiknek átengedik, vagy száritott állapotban külföldre szállítják, addig a helybeli cukorgyár összes 40%-on felül nyert szeletjét a ménesuradalomnak adja át.

Nagyon tévednek azonban mindazok, kik azt hiszik, hogy a ménesbirtok a szelethez tel-

jesen ingyen jut. A mezőhegyesi cukorgyár saját céljaihoz szükséges élővízcatornának az uradalom költségén való létesítésével és évenkénti fentartásával, továbbá mésziszap és összes gyári hulladékainak díjmentes elszállításával, ingyen telek, nemkülönbön iskolák, kórház és gyógyszerár kedvezményes díjak melletti élvezetével, pénzértékben kifejezve utolsó 5 év átlagát véve, évente mintegy 62,879 korona értékű szolgálmanyt biztosított magának szerződésileg, melynek fejében az uradalomnak viszont lekötötte összes feldolgozandó répája után származó 40%-on felüli szeletmennyiségét.

Ha már most tekintetbe vesszük, hogy az itt felsorolt szolgálmanyok pénzértéke akkor, midőn a gyár egyedül az uradalomnak szolgált, a fentebb kifejezett összegnek alig 1/3 át tette ki s csak azóta rug oly magasra, mióta üzemkörébe az idegen termesztoiket is bevonta, tehát látható, hogy a ménesbirtok az idegen termesztoik répája után származó 40%-on felüli s 5 évi átlag számításunk szerint évenként csak 15,428 12 K. értéket kitevő szeletet nem hogy ingyen kapja, de azt tulajdonképpen igen drágán vásárolja.

E szerint a vidékbeli cukorrépatermesztoik kivánalmának helyt adni és javukra a 40%-on felüli répaszeletről lemondani csak akkor lehetne, ha a gyár megfizetné az említett szolgálmanyok értékének az idegen termelők répájára eső, összesen 40,124 koronát kitevő részét, vagy pedig ha a gyár oly forgalmi eszközöket rendezne be magának, melyekkel a vidékbeli termesztoik répája után nyert összes hulladékot elfuvaroztathatná és ezenkívül a termesztoik által beszállított és feldolgozott répa arányában megfelelő összeggel a csatorna tisztítási költségeihez is hozzájárulna. Első esetben a ménesbirtok kárt semmiesetre sem valana: minthogy pedig a cukorgyár ily nagy mérvű befektetéseket sajátjából szintén nem fedezné, hanem akár direkt, akár indirekt uton a termesztoikkal fizetné azt meg, tehát az idegen termesztoikrépájuk után származott összes szelet kiszolgáltatásával tulajdonképp semmi előnyt nem nyernének, mivel rendes körülmények között mindég vannak oly termesztoik, kik szeletjüket át nem veszik s mely felett a gyár rendelkezvén, abból bizonyos vételár mellett viszont azok részesülhetnek, kiknek járandóságikon felüli mennyiségű szeletre van szükségük.

Ha pedig a másik eshetőséget vesszük, hogy a mezőhegyesi ménesbirtok a vidékbeli répatermesztoik javára a 40%-on felüli szeletmennyiségről lemondana, a felemlített szolgálmanyokat a cukorgyárnak azonban tovább is teljesítené, úgy viszont joggal felszólalhatnának azon összes többi cukorgyárak termesztoik, kik az ily kedvezményekben nem részesülhetnek és követelhetnék, miképp bármily uton, de ily értékű előnyben az ő gyáruk is részesüljön, hogy ennek révén azután ők is a teljes szeletnyereményhez juthassanak.

Bár alapjában véve az ily irányú intézkedés kivihetetlen volna, de ha mégis megtörténne, úgy ezen szintén csak a répatermesztoik közönséget érintő kedvezmények a legnagyobb elégedetlenséget szülnék a százezrekre menő ama gazdák részéről, kik cukorrépatermesztéssel különleges viszonyaikkal fogva még a legnagyobb áldozatok árán sem foglalkozhatnak.

Mezőhegyes, 1904. évi október hó 4.

A m. kir. állami ménesbirtok Igazgatósága:

Juhász.

Előfizetési felhívás.

A „Köztelek” jelen évfolyama végére járván, felkérjük t. előfizetőinket, hogy jövő évi előfizetési díjaikat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy az év végén felhalmozódó munkák között a lap küldésében fennakadás ne legyen. Az egyesület t. tagjai lapunkat tagsági díjuk fejében minden külön fizetés nélkül kapják és a lappal együtt teljesen díjtalanul kapják meg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület évenként megjelenő vaskos Évkönyvét.

Előfizetési árak:

Egész évre ... 20 kor.
Fél évre ... 10 „
Negyed évre ... 5 „

Előfizetési pénzek a „Köztelek” kiadóhivatalához küldendőek (Budapest, IX., Üllői-ut 25. Köztelek).

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal.
Az OMGE. közleményei	1931
Allatbiztosítás	1935
A tőzeglésről	1937
A m. kir. iparfelügyelők 1903-iki tevékenysége	1942
Tervek és intézkedések a dunai és tengeri hajózás emelésére Romániában	1943
A cukorrépatermesztők sérelme Mezőhegyesen	1944

Üzeman.

A legelők értékesítése	1938
------------------------	------

Gazdasági gépészet.

Fowler-féle gőz-répakiemelő	1939
-----------------------------	------

Allategészségügy.

A lóbiztosítás a hádeni nagyhercegségben	1940
Irodalom.	1940
Levelszekrény.	1942
Vegyések.	1944

Figyelmeztetés lapunk olvasóihoz. — Blaskovics Ferenc kanonok. — A délvideki gazdák ünnepe. — Hadseregellátó szaktanfolyam. — Komlóhírek. — Állami lóárverés. — Mntagazdaságok Nyitramegyében. — A Budapesti Központi Tejszernok Szövetkezet. — Borküldemény díjkedvezménye. — A gazdák és a hadseregellátás	1945
Kereskedelem, tőzsde.	1947
Szerkesztői üzenetek.	1949

Figyelmeztetés lapunk olvasóihoz. A „Csáky Petronella grófnő”-féle alapítványból hirdett ösztöndíj pályázatokra a folyamodványok benyújtásának határideje e hó 20-án lejár és ezentul további kérvények nem fogadtatnak el.

Blaskovics Ferenc kanonok. A hivatalos lap szerdai száma szerint, Ő felsége a király a csanádi székeskáptalanban megüresedett ifjabb alapítványi kanonokságot, Blaskovics Ferenc címzetes kanonoknak adományozta. Az új kanonok e kiténtetést nemcsak mint egyházférfit, de egyultal mint a délvideki közigazdasági mozgalmak lelkes előharczosa is a legnagyobb mérvben kiérdemelte. Mint országgyűlési képviselő, a magyar nemzeti irányu közigazdasági érdekek buzgó támogatója, mint a „Délvideki Földmívelők Egyesületé”-nek társelnöke, lelkes és nagyszerű tevékenységet fejt ki a temes-torontál és bács megyei német-ség megmagyarosítása és a gazdasági viszonyok föllendítésében. Mi pedig mindezekon kívül e kiváló egyházférfit és köz-

gazdában egy mányi tagját azon tiszteletese fölött eszes ismerős

A délvolt ma Ten Gazdasági mint 12,000 ját képezi az Délvidék gazllettel szoros gazdasági bszebb helye meg, amely sági egyesü palotának Dessewffy S püspök rész megye, a vá kiválóbb egy és nagy óvá Ferenc orsz társelnökét, zése is e nap reggel nyolc Blaskovics F a Délvideki igazgató-vála Menyhért al ismeréssel azokról a immár 14 év sághoz füz jegyzőkönyv érdemeit, a hogy a leg az egyesület Különösen magyarosodá egyesület na gazdasági b Hemen Fere Blaskovics é Dessewffy S színhelyere, vidék intellig a többek köz Gergely alis Károly polg Paha Antal kamara, a képviselote, intézményein ságok és Sándor püspök kért fel az tására. A p kezdése előt Beszedében ber hivatásá ember hivat most az ő kéri, tisztelet tény eredn is. Meleg szá sület munkáj jólétének az sát kéri az e Nagy hatást áldotta a pal reggeli volt, nepelték az elnökét Blas főispánt és Hadsor sereg és hor ményneműek mezőgazdák ben szoktak értékesítése történik s ez előnyösebb, tak, mert a kat és szabál segitendő,

Szivattyuk és Mérlegek Garvens W., különleges gyár
WIEN, I., Wallfischgasse 14.

gazdában egyesületünk buzgó igazgató-választmányi tagját tiszteljük és örömmel csatlakozunk azon tiszteletteljes elismeréshez, mely kitüntetésé fölött egyháza, a délvidék lakossága, összes ismerősei és tisztelői körében megnyilvánul.

A délvidéki gazdák ünnepe. Szép ünnepe volt ma Temesvárott a Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesületének, amely immár több mint 12,000 tagot számlál kötelékében s központját képezi a maga főkegyesületeivel és köreivel a Délvidék gazdasági mozgalmainak. Az egyesülettel szoros összeköttetésben levő Délvidéki gazdasági bank ugyanis Temesvár egyik leg szebb helyén nagyszabású palotát szerzett meg, amely legnagyobb részben a gazdasági egyesület céljaira szolgál. Ennek a palotának a felavatása ment ma végbe Dessewffy Sándor v. b. t. tanácsos, csanádi püspök részvételével, valamint az egész vármegye, a város s a közeli és távoli vidék legkiválóbb egyéniségeinek jelenlétében. Melegen és nagy óvázciók között ünnepelték Blaskovits Ferenc országgyűlési képviselőt, az egyesület társelnökét, akinek kanonokká történt kinevezése is e napon jutott köztudomásra. Az ünnep reggel nyolc óraker kezdődött misével, melyet Blaskovits Ferenc mondott, erre következett a Délvidéki Földmívelők Gazdasági Egyesülete igazgató-választmányának díszülése, ahol Frekot Menyhért alelnök emlékeztet meg nagy elismeréssel Blaskovits Ferenc érdemeiről s azokról a sikerekről, amelyek az egyesület immár 14 éves multjában Blaskovits munkaságához fűződnek. Indítványára az egyesület jegyzőkönyvben örökitette meg Blaskovits érdemeit, aki köszönő szavaiban kifejtette, hogy a legalsóbb társadalmi rétegek javára az egyesület mennyit tett és még tenni kíván. Különösen hangsúlyozta Blaskovits, hogy a magyarosodás terén miként töltötte be az egyesület nagy hivatását. Ezután a Délvidéki gazdasági bank tartott igazgatósági ülést, hol Hemen Ferenc igazgatósági tag emelte ki Blaskovits érdemeit. Dél előtt 11 óraker érkezett Dessewffy Sándor csanádi püspök a házavató színhelyére, ahol az egész város, a megye és a vidék intelligenciája gyűlt egybe. Megjelentek a többek között Molnár Viktor főispán, Kabdebó Gergely alispán, Jovanovits főjegyző, Telbisz Károly polgármester, Németh János püspök, Paha Antal kanonok, a kereskedelmi és iparkamara, a Temesmegyei Gazdasági Egyesület képviselője, a délvidéki egyesület fiokjainak, más intézményeinek a képviselői, valamint a hatóságok és bíróságok képviselői. Dessewffy Sándor püspököt Blaskovits Ferenc üdvözölte és kérte fel az egyesület új hajlékának a felavatására. A püspök az egyházi szertartás megkezdése előtt nagyhatású beszédet mondott. Beszédében kiemelte, hogy nem tartja az ember hivatásának a vagyonszerzést, mert az ember hivatása a munka. Az a ház, melyre most az ő szívesen adott főpásztori áldását kéri, tiszteletreméltó munka nem nagy, de jelentékeny eredménye, amely egyuttal előleg a jövőre is. Meleg szavakkal méltatja a délvidéki egyesület munkájának eredményét, amely a nép jólétének az emelésére irányul. Az Isten áldását kéri az egyesületre és ennek új hajlékára. Nagy hatást keltett beszéde után a főpap megáldotta a palota egyes helyiségeit. Délben villásreggeli volt, melyen lelkes felköszöntőkben ünnepelték az egyesületet, valamint annak társelnökét Blaskovits Ferencet, Molnár Viktor főispánt és még többeket.

Hadseregellátó szaktanfolyam. A hadsereg és honvédség ellátásánál szükségelt terményeműek ajánlati uton való szállításában a mezőgazdák mindaddig csak igen kis mértékben szoktak részt venni. Habár a termények értékesítése így közvetlenül a fogyasztó részére történik s ez úgy az eladóra, mint vevőre legelőnyösebb, a gazdák arra még sem vállalkoztak, mert a szállításhoz alkalmazandó eljárásokat és szabályokat kéllőképp nem ismerik. Ezen segítő, Tallian földmívelésügyi miniszter

november 12-től — 22-ig Budapesten a honvédelmi miniszter által kirendelt katonai szakoktató vezetése mellett a gazdáknak, különösen nagyobb termelőknél vagy kisgazdák szövetkezetei vezetőinek a bérleti szállítás részleteiben való kioktatására szaktanfolyam tartását rendelte el. A tanfolyamra, melyen 30—40 gazda vagy alkalmazottja vehet részt, a gazdasági egyesületek útján vagy közvetlenül november hó 30-ig a földmívelésügyi miniszterium VII. osztályánál kell jelentkezni. A felvételtől, esetleg a fentebbi számot meghaladó jelentkezőknek egy későbbi tanfolyamra való előjegyzéséről a jelentkezők egy külön értesítést nyernek. A tanfolyam ingyenes, a vidéki résztvevők azonban Budapesten való költségeiket sajátjukból fedezik. A hadseregellátó tanfolyam látogatását különösen meleg figyelmébe ajánljuk az érdekelt gazdaközönségnek és jónak látjuk, hogy azokon az egyes gazdasági egyesületek is képviseltessék magukat, akik a tanfolyamon szerzett tapasztalataikat szélesebb körökben elterjesztessék; mert csak így remélhető, hogy a hadsereg közvetlen ellátás sokáig vajudó kérdése a gazdák érdekében a kellő irányba tereltesse.

Komlóhírek. Az üzlet iránya a saazi piacon lényegesen nem változott, helyi termésű komlóból a készletek igen csekélyek s így az árak jobbra az eladótól függenek; így például egy elsőrendű készlet ismét 292 koronával fizetett, míg nagyban az áru 270 koronáért kél. Az idegen származású komló ára is szilárdabb, mivel a készletek ezekből is csekélyek. Egy jó közepes minőségű auschauer komlóért 252 koronát fizettek míg az elsőrendűért 265 koronát is adtak. Saazi piacon az árak 50 kilogrammonként a következők: saazi 270—292 korona, saazvidéki 264—290 korona, auschauer 252—265 korona, galioziai 254—262 kor., német 250—260 korona, zöld fajta 225—235 korona. A nürnbergi piacon is szilárdabb az irányzat, amiben nagy része van a külföldi piacok hasonló irányú tudósításainak. Az árak itt 2—3 márkával emelkedtek. A vételkedv jobbra a középminőségek iránt nyilvánul, míg az elsőrendűekből, mondhatni alig tér el valami. Nürnbergi árak a következők: piaci áru 150—176 márká, holedai 165—200 márká, holedai siegel 180—205 márká, spalti 178—205 márká württembergi 160—188 márká, badeni 170—190 márká, lengyel 175—195 márká, Rákó 130—145 márká. Londoni piacon nyugodtság észlelhető, az üzlet kisméretű s az árak változatlanok. A nagytermesztők egy része az idén termésüket apróbb részletekben kisebb földeknek adták el. Az idei termésnek körülbelül kétharmada még a természet kezében van. A mult heti behozatal 13.210 mázsát tett ki az előző év hasonló időszakának 3702 mázsájával szemben.

Állami lóárverés. A mezőhegyesi m. kir. állami ménesből f. évi november hó 22-én lóárverés útján a helyszínen eladásra kerül: 63 darab 3½ éves herélt és néhány db különféle koru és ivaru ló. Az árverés kezdete reggel 9 óraker. A feltételek a helyszínen hozatnak a közönség tudomására.

Mintagazdaságok Nyitra megyében. A Nyitra megyei Gazdasági Egyesület kezdeményezésére a földmívelésügyi kormány két új mintagazdaság berendezését engedélyezte. Az egyik Tardoskeden, a másik Nyitra völgy északi részén, Koós községben lesz szervezve. Tardoskeden a mintagazdaság felállítását azért határozta el az egyesület, hogy az ott divó rendszertelen földmíveléssel szemben az okszerű gazdálkodást követésre méltó példában bemutassa. A Koós községben felállítandó mintagazdasággal demonstrálni kívánja az egyesület azt, hogy a gyenge föld minősége az állattenyésztés kellő felkarolásával javul és termőereje nemcsak fentartatik, hanem fokoztatik, aminek eredménye a birtok jövedelmezőségének fokozása. A földmívelésügyi kormány kiküldötte Ferenczy Károly, a komáromi földmívelés iskola igazgatója, Mezey Gyula ügyvezető-alelnök és Velcsy József titkár e napokban tekintették meg a két gazdaságot s megállapították a gazdasági felszerelés és állattenyésztés kiegészítésére szükséges államsegély nagyságát, a vetésforgékat stb. Tardoskeden Tóth Vincze, Koósban Daumer Pál gazdasága lesz berendezve.

A Budapesti Központi Tejesarnok Szövetkezet e hó 13-án tartotta meg XXI. rendes évi közgyűlését. A közgyűlés elé terjesztett mérlegből és jelentésből örömmel értesülünk ezen intézmény állandó és fokozatos fejlődéséről, amelyet a következő adatok illusztrálnak.

A szövetkezeti tagok által a lefolyt üzlet évben csaknem 14 millió liter tej szállítottatott be a tavalyi 13 millió literrel szemben; fióküzleteinek számát 98-ra emelte s ezt a detailforgalom állandó emelkedése tette szükségessé. A nagyközönség az intézmény iránt mind nagyobb bizalommal viseltetik és az általa forgalomba hozott termékeket mind szélesebb körben kedveli meg. A szövetkezet néhány év előtt felállított programjához hiven mind jobban kiküszöbölti a viszontelárusítókat, hovatovább az egész beszállított tej mennyiségét közvetlenül fogja a fogyasztóhoz juttatni.

Erre főleg azért van szükség, mert a tejnek a fogyasztó által megfizetett és a termelő által megkapott ára között a termelő hátrányára még mindig nagy a különbség és a szövetkezet az elárusításnak saját kezelésébe való vételével éppen ezen különbségnek a termelő érdekében való csökkentésére törekszik.

Ezzel karöltve az értékesítés további javulására is van kilátás, amit az ideai átlagos tiszta értékesítés, literenként 13.51 fillér, tehát három-négy év alatt majdnem 2 fillér emelkedés is igazol.

A szövetkezet ügyeinek javulásában a tagoknak is nagy részük van, mert mindinkább igyekeznek a gazdaság érdekeit az üzlet érdekeivel összhangzásba hozni. Örömmel volt tapasztalható, hogy az egyes évszakokban beszállított tej úgy mennyiség, mint minőség tekintetében megfelelő volt, és ha a látszat nem csal, mindkevesebb kell a szövetkezetnek attól tartania, hogy tagjai az őszi hónapokban, midőn a tejszükséglet nagyobb, sokkal kevesebbet fognak szállítani mint nyáron, midőn a szükséglet mérsékelte. A rendszeres tiszta és gondos kezelésre vall, hogy a szövetkezet tagjai a lefolyt üzlet évben 14 millió liter tej között alig 37,000 l. szabályellenes tejet szállítottak, ezenkívül még 42,000 l. szabályellenes tej érkezett a telepre, ami azonban a vasuti sztrájk idejére esik és csakis a rendetlen közlekedésnek tulajdonítható. A mult évi jelentésben már kiemelt azon új eljárásra nézve, amelylyel a tejet hosszú időre eltarthatóvá és exportképesé tudja a szövetkezet tenni, azon kisebb szállítmányok, melyeket alkalma volt a monarchia hadihajóin, a fume-amerikai hajójáratokon és egyébütt elhelyezni, arról tesznek bizonyosságot, hogy ezen termékek a hozzájuk fűzött várakozásnak megfelelően és remélhető, hogy ezen üzletág megfelelő kiterjedést fog idővel nyerni.

A négy év előtt majdnem 200,000 korona befektetéssel megnagyobbított telep a forgalom emelkedése folytán részben szűknek bizonyult, amiért is egy új palackmosogató helyiséget épített 12,000 kor. költséggel.

A közgyűlés elé terjesztett mérleg arról tesz tanuságot, hogy a szövetkezet vagyoni viszonyai az előző évekhez képest tetemesen javultak.

A néhány évvel ezelőtt súlyos válságon átment szövetkezet, mint a mérleg adatai mutatják, jó üzleti eredményeket és megszilárdult vagyoni helyzetet küzdött ki szakszerű munkálkodása által, úgy, hogy méltán tekinthető ma már a budapesti tejpiac értékmérőjének, mire már csak azért is szükség van, hogy a szövetkezet kötelékén kívül álló tejtermelők produktumai is a kellő értékesítésre tegyenek szert.

Borküldemények díjkezdménye. Az „Érmelleki” borok jobb értékesíthetése végett a m. kir. államvasutak igazgatósága Érselindról Bécsbe teljes kocsi rakományban szállítandó borküldemények után a rendes viteldíjnál jóval olcsóbb díjtételeket engedélyezett rovatolás útján.

A gazdák és a hadseregellátás. A hadseregellátásnak az a korszerű reformja, mely a

termesztő gazdáknak az eddigénél jóval nagyobb szerepet juttat, örvendetesen halad előre. A problémát a gazdatestületek állandóan a felszínen tartják s az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tudvalevőleg több ízben is tett előterjesztést avégett, hogy a hadsereg terményszükségletét közvetlen a gazdáktól történő bevásárlás útján fedezzék. A hadügyminisztérium készséggel adta meg ehhez beleegyezését és ma már mintegy két év óta a katonai élelmezési raktárak, rozs-, buza-, zab-, széna- és takarmány-készletük nagy részét közvetlen a gazdáktól vásárolják készpénzen. Az élelmezési raktárak időről-időre hirdetés útján közhírré teszik, milyen és mekkora mennyiségű a takarmányszükségletük. Azok a gazdák, akiknek eladásra szánt készletük van, a legutóbb kiadott utasítás szerint, vagy egész egyszerűen elszállítják eladásra szánt termékeiket az arra kijelölt napokon a katonai élelmezési raktárakhoz, ahol azt szóbeli egyezség útján készpénzfizetés mellett átveszik tőlük, vagy az eladásra szánt terményből fél kg.-nyi mintát küldenek be az illető élelmező raktárhoz s ennek alapján ajánlják fel azt megvételre. Ha a termény megvételre alkalmas, az illető raktár parancsnoksága értesíti az ajánlattevőt. A katonai élelmezési raktárak megkívánják, hogy az eladó mindig csak a saját természetű áruit ajánlja fel megvételre, azért minden egyes esetben ezt a körülményt hatósági bizonyítvánnyal kell igazolni, amelyet különben bélyeg és költségmentesen lehet beszerezni.

Nyilttér.

Szuperfoszfátot

Stassfurti kainitot

szavatolt 12.4% tiszta káli=23-24% kénsavaskáli tartalommal

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli=74-76% kénsavaskáli tartalommal

Kovasavas-kálit

(dohánytrágyázásra) továbbá mindennemű egyéb mútrágyaféléket azonkívül

Rézgáliczot

(98-99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

"HUNGÁRIA"

MÚTRÁGYA, KÉNSAV ÉS VÉGYI IPAR RÉSZV.-TÁRSASÁG
BUDAPEST, V., FURDO-UTCZA 8. sz.

1904. évi forgalom: 22,000 bál.

Főhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

A BUDAPESTI GYAPJU-AUKCZIÓKRA

melyek minden évben július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S TÁRSA
GYAPJUÁRVERÉSI VALLALAT
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

Megjelent

Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán

az O. M. G. E. titkárság szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár

1905. évre.

A „KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR” ezen tizedik évfolyama régi köntösben javított és tetemesen bővített tartalommal bír. A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt nélkülözhetővé tesz. — A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagjai és a „KÖZTELEK” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt 3 korona 50 fillér.

Megrendelhető a

KÖZTELEK

kiadóhivatalában,

Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Husárok.

1904 november 17-én.

Piacz	Élő súly koronákban métermázsza							
	marha-		borju-		sertés-		birka-	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Losoncz	60	—	72	—	86	—	40	—
Kaposvár	66	60	80	70	84	78	38	32
Nagyszombat	68	52	66	52	96	68	—	—
Baja	—	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	70	59	80	75	98	88	46	38
Kecskemét	62	49	88	72	100	90	44	36
Arad	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-A.-Ujhely	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Becskerek	60	—	64	—	88	—	—	—
Nagyvárad	—	—	—	—	112	—	—	—
Moson	72	56	84	80	100	68	—	—
Pápa	72	58	80	60	96	72	56	48
Miskolcz	80	60	74	64	124	116	—	—
Nyitra	—	—	—	—	—	—	—	—
Szatmár	—	—	—	—	104	96	—	—
Békés-Csaba	48	—	60	—	84	—	26	—
Szentes	82	60	—	—	104	96	—	—
Léva	—	60	—	70	—	78	—	50
Érsekújvár	66	54	80	70	88	72	—	—
Pancsova	64	50	52	48	86	72	—	—
Ujvidék	50	48	80	76	78	72	40	—
Eszék	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr	64	56	84	80	102	98	—	—
Zenta	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyszeben	80	44	—	—	96	78	—	—
Versecz	84	78	100	94	90	80	—	—
Sopron	70	52	86	50	96	60	—	—
Kassa	—	—	—	—	—	—	—	—
Pozsony	—	—	—	—	—	—	—	—
Zalaegerszeg	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagykanizsa	70	56	80	70	68	64	38	32

Vágott hus

kilogramm fillérekben

Piacz	Vágott hus kilogramm fillérekben							
	marha-hus		borju-hus		sertés-hus		birka-hus	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Losoncz	88	—	120	—	96	—	56	—
Kaposvár	130	120	154	130	128	126	88	80
Nagyszombat	120	112	140	—	112	104	96	88
Baja	100	80	116	100	100	92	72	—
Szolnok	90	85	110	95	108	96	98	76
Kecskemét	112	104	140	120	116	112	84	80
Arad	120	96	145	120	124	—	—	—
S.-A.-Ujhely	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Becskerek	104	96	128	120	120	112	72	—
Nagyvárad	96	80	120	—	120	—	64	—
Moson	128	120	180	130	136	128	—	—
Pápa	112	96	140	120	120	112	80	72
Miskolcz	128	112	136	128	144	120	80	64
Nyitra	112	100	128	—	120	—	80	—
Szatmár	104	92	116	—	112	108	64	60
Békés-Csaba	96	—	120	—	120	—	64	—
Szentes	104	96	120	—	136	120	60	—
Léva	104	—	120	—	120	—	80	—
Érsekújvár	112	104	160	140	120	114	64	60
Pancsova	104	96	110	100	120	112	68	64
Ujvidék	96	88	120	110	128	120	72	—
Eszék	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr	104	96	124	116	120	116	—	—
Zenta	—	96	120	—	120	—	—	—
Nagyszeben	120	100	100	80	112	100	68	56
Versecz	96	9	120	110	120	110	58	54
Sopron	15	136	200	150	152	148	—	—
Kassa	—	—	—	—	—	—	—	—
Pozsony	—	—	—	—	—	—	—	—
Zalaegerszeg	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagykanizsa	150	100	170	130	130	100	80	70

A szárított sertés-trágya

a legkitűnőbb és legolcsóbb trágyanem.

Állami szőlészeti és gazdasági tanintézetű kísérleti telepeken rendkívül előnyösnek bizonyult. Számtalan nagybirtokon fényes eredménnyel bevezetve.

Árajánlattal, felvilágosítással, elismerő nyilatkozatokkal készséggel szolgál:

Budapest-Kőbányai trágyaszárító-gyár, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 21. szám.

Losoncz
Nagyszomb
Kaposvár
Nagykaniz
Baja
Szolnok
Kecskemé
Arad
Uj-Arad
Nagy-Becs
Nagyvárad
Moson
Pápa
Miskolcz
Nyitra
Szatmár
Békés-Csaba
Szentes
Léva
Érsekújvár
Pancsova
Ujvidék
Eszék
Győr
Zenta
Nagy-Szeb
Versecz
Sopron
S.-A.-Ujhel
Zalaegersz

P i
B
R
A
T
Z
B
uza
Rozs
Tengeri
Zab

T
MAGYA

Magyar vidéki piacok gabonaforgalma és árjegyzése.

Piacz	Magyar vidéki piacok árjegyzése 1904 november hó 16-án (100 kg.-ra értendő koronákban.)					Magyar vidéki piacok gabonaforgalma mm.-ban 1904 november 9-16-ig				
	Buza	Rozs	Árpa	Tengeri	Zab	Buza	Rozs	Árpa	Tengeri	Zab
Losoncz	19-	15.20	16-	16.70	15.50	250	50	40	150	40
Nagyszombat	19.80	15.60	16.50	14.90	14.90	914	56	2094	236	10
Kaposvár	19.20	14-	14.80	14-	12.20	500	200	200	350	120
Nagykanizsa	20-	15-	14.40	15.10	13.60	540	220	140	380	80
Baja	19.40	14.40	14.40	15-	12.80	900	350	60	750	1300
Szolnok	18.50	15-	15.20	15.75	14.50	1200	-	100	600	-
Kecskemét	19.80	14.20	16.20	16.80	15.80	-	-	-	-	-
Arad	19.50	14.40	14-	16-	13.60	1480	22	15	570	12
Uj-Arad	19.60	14.20	14-	16-	13.40	1490	13	8	520	10
Nagy-Becskerék	19-	14-	14.40	15-	13-	2500	100	200	1500	100
Nagyvárad	18.60	14.80	15-	15.40	14-	400	280	100	600	120
Moson	20-	14.80	14.60	15-	14-	1000	200	400	200	20
Pápa	20.40	14.60	15.60	16.40	14.80	460	400	200	100	100
Miskolcz	18.95	15.85	15.20	15.80	15.90	280	125	80	45	15
Nyitra	19-	14.80	15.60	16.60	14.60	100	80	200	150	-
Szatmár	18.40	14.20	14-	17.40	13.80	600	150	200	800	200
Békés-Csaba	19.40	15-	14.40	15.60	13-	300	10	200	370	18
Szentés	19-	-	16-	16.40	15.20	-	-	-	-	-
Léva	18.80	14.40	15.20	16.40	15.20	3700	63	2400	240	13
Érsekújvár	19.40	14.80	14.80	15-	14.20	340	330	350	210	100
Pancsova	19-	-	12.40	15-	12.40	1000	-	50	1000	50
Ujvidék	19.40	-	13.60	13.20	14-	380	-	21	170	288
Eszék	19-	-	14.20	13.60(uj)	13.20	200	-	50	900	100
Győr	20.20	15.20	15.20	15.60	14.20	450	400	50	350	60
Zenta	19.40	-	14-	14.40	13-	1100	-	60	160	300
Nagy-Szeben	19.80	14.20	14.50	12.50	11.80	175	35	20	350	140
Verscez	19-	14-	14.40	15.80	14-	150	-	-	350	40
Sopron	22-	16-	16.60	-	15.40	-	-	-	-	-
S.-A. Újhely	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zalaegerszeg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nemzetközi gabonapiacz 1904 november hó 15-től 17-ig.
(Lezárva november hó 18-án déli 12 órakor.)

Piacz:	Budapest	Bécs	Berlin	Páris	London	Liverpool	Braila	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessza
November hó:	17	17	17	17	17	17	17	17	17	17	7
November hó:	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	7
E F F E K T I V Á R A K											
Buza:	20.70	22.10	21.45	22.56	20.83	19.09	18.25	22.22	20.38	14.69	14.91
	- 20.70	- 22.10	- 21.39	- 22.42	- 20.72	- 19.51	- 18.25	- 22.80	- 20.91	- 14.69	- 14.91
Rozs:	15.30	16.20	16.98	15.34	-	-	12.40	-	-	-	11.42
	- 15.30	- 16.20	- 16.95	- 15.20	-	-	- 12.40	-	-	-	- 11.42
Árpa:	15.20	15.50	-	-	-	-	11.31	-	-	-	-
	- 15.20	- 15.50	-	-	-	-	- 11.31	-	-	-	-
Tengeri:	15.70	16.20	14.61	-	12.04	12.31	15.48	-	-	8.77	-
	- 15.80	- 16.30	- 14.61	-	- 12.04	- 12.34	- 15.48	-	-	- 8.77	-
Zab:	14.70	15.40	16.77	15.39	-	-	-	-	-	-	-
	- 14.70	- 15.40	- 16.86	- 15.10	-	-	-	-	-	-	-
H A T Á R I D Ő S Á R A K											
Buza	December	-	21.45	22.30	20.83	19.09	-	21.66	20.38	-	-
	Április-május	20.62	22.14	23.66	-	19.65	-	20.81	20.42	-	-
Rozs	December	-	16.98	15.44	-	-	-	-	-	-	-
	Április-május	16.02	17.67	16.15	-	-	-	-	-	-	-
Tengeri	December	-	14.61	-	12.04	12.81	-	11.50	9.94	-	-
	Április-május	15.24	14.61	-	-	11.97	-	10.21	9.03	-	-
Zab	December	-	16.77	15.67	-	-	-	-	-	-	-
	Április-május	14.42	16.62	16.29	-	-	-	-	-	-	-

Határidős üzlet törvényileg tiltva.

TATAI DARABOS SZÉN | lokomobilnál, gőzekénél teljesen pótolják a porosz szenet, e mellett sokkal olcsóbbak, használatuk nagy megtakarítást eredményez.

TOJAS és TÉGLA BRIKETT

BÁNYÁK: Tata, Királd, Sajó-Szent-Péter, Dorogh, Tokod, Ebszöny. — **EBSZONYI MÉSZ.**

MAGYAR ÁLTALÁNOS KOSZÉNBÁNYA RÉSZVÉNYTARSULAT BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 19.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Napijelentés a gabonáuzletről. 1904. november 18.

A mai készáru-üzlet csendes lefolyású volt, összesen körülbelül 11,000 mm. buza kelt el valamivel alacsonyabb árnál.

A rozs szintén nyugodt, elsőrendű áru helybeli paritásra 15:30-15:20 koronás árnál helyezhető el.

Tengeri néhány fillérrel olcsóbb, helyben kocsirakva 15:50 korona érhető el lófogú áruért, míg gömbölyű szemű áru az erős kereslet folytán 20-30 fillérrel drágább áron helyezhető el.

Takarmányrépa tartott, helyben 13:70-15- korona érhető el.

Zab változatlan, helyben 13:70-14:50 koronát jegyzünk.

A mai eladások a következők:

Buza. Tiszavidéki: 600 mm. 81 k. 21 K. 15 f., 100 mm. 81 k. 20 K. 95 f., 100 mm. 81 k. 20 K. 65 f., 100 mm. 81 k. 20 K. 65 f., 100 mm. 80:5 k. 20 K. 85 f., 100 mm. 80:5 k. 20 K. 85 f., 100 mm. 80 k. 20 K. 65 f., 100 mm. 80:5 k. 20 K. 65 f., 100 mm. 80 k. 20 K. 65 f., 300 mm. 80 k. 20 K. 85 f., 100 mm. 79:5 k. 20 K. 65 f.

Fejérmegyei: 500 mm. 77 k. 20 K. 30 f.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 79:5 k. 20 K. 70 f., 200 mm. 79 k. 20 K. 60 f., 600 mm. 77:2 k. 20 K. 10 f., 2950 mm. 76:3 k. 20 K. 30 f.

Felsőmagyarországi: 500 mm. 79:5 k. 20 K. 80 f., 500 mm. 79:5 k. 20 K. 60 f.

Raktáráru: 1500 mm. 80:5 k. 21 K. 05 f., 2000 mm. 79 k. 21 K., 1220 mm. 78:5 k. 20 K. 80 f.

Ros: 200 mm. 15 K. 60 f. 3 hó Vác, 500 mm. 15 K. 30 f. kp.

Tengeri (lófogú): 100 mm. 15 K. 50 f. kp.

Baltacím: 150 mm. 32 K. kp.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1904. november hó 18-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekben 69 szekér réti széna, 4 szekér muhar, 17 szekér zsupszalma, 7 szekér alomszalma, — takarmányszalma, 3 szekér tengeriszár, 4 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbüköny, köles, stb.), 500 zsák szecska.

A forgalom lángha.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 700-1080, muhar 900-1060, zsupszalma 380-500, alomszalma 360-380, takarmányszalma —, 100 kéve tengeriszár 2000-2600, egyéb takarmány —, zabosbüköny 1000-1060, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju —, szalmaszecska 480-500. Összes kocsiszám 109. Összes súly 130,800 kg.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben e héten a forgalom gyér volt és lángha irányzat mellett a kínált tételek csak olcsóbb áron voltak értékesíthetők és főleg vidéki kartellen kívüli gyárakból kelt el ismét finomított szesz jóval olcsóbban az egyesült szeszgyárak jegyzésénél.

A helybeli és vidéki egyesült szeszgyárak jegyzése változatlan és finomított szesz adózva 156:50-157 K, adózatlanul szabadraktárra szállítva 57:50-58 K. kelt nagyban és 2 K. drágábban kicsinyben. Kicsinyben az ár 2 K. drágább.

Elesztőszesz adózva 156:50-157 K., adózatlanul 57:50 K. jegyeztetik.

Denaturált szesz szilárdabb irányzat folytán hordóval együtt 49 K. kelt nagyban és 50-51 K. kicsinyben kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz e héten 1904/1905. termelési évadban szállítva 47 K. kelt el gyér vételkdv mellett. Exkontingens szesz változatlanul jegyeztetik.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 51:50-52:50 korona.

Bécs. Kontingens nyersszesz 49:60-50- K.

Prága. 142 50- K. adózott tripló és 50 1/2- K. adózatlan szeszért.

Trieszt. — K. adózott finomított szeszért.

Budapesti heti jegyzés:

Table with columns for 'nagyban' and 'kicsinyben' listing various goods and their prices.

Az árak 10,000 literfokkonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasutállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

A helyzet nem változott a lefolyt hét hét óta s bár a belföldi kínálat emelkedett, a vöröshere mag (lóheremag) irányra rendkívül szűkült volt. Belföldi áruból — annak közepes minősége miatt — nem volt nagy forgalom, míg cseh- és morvaországi árut, amely ugyszólván kivétel nélkül legelsőrendű minőségű, kereskedőink szívesen vásároltak. Ha a jelenlegi hideg időjárás mellett a természetek nem fognak élnékben kinálni, úgy emelkedő áraknak nézünk elébe. Luczernamag. A piac még lánghabb, mint a múlt héten és a forgalom is igen csekély volt. Franciaországban a gyakran változó árjegyzések a hét vége felé igen csökkentek. Takarmányrépamagvak. Az árak ismét emelkedtek egy kissé. Muhar-mag. A forgalom csekély, egy nagyobb tétel legelsőrendű minőségű áru 14:25 koronáért adatott el 50 kg.-ként ab Budapest. Bükönymag. Ugylátszik, hogy a terméseredmény csekélyebb, mint amilyennek hitték, miért is az árak emelkedtek. Fűmagvak és baltacím változatlan.

Jegyzések nyersáruért 50 kilogrammonként Budapesti koronákban:

Table listing prices for Vöröshere, Luczerna, and Büköny.

Hideghusvásár a Garay-téri élelmi piacon 1904 november hó 18-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 75 árus 60 drb sertést, 2 árus 30 drb süldőt, 3500 kg. friss húst, 400 kg. füstölt húst, 1200 kg. szalonnát, 800 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurrkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajt, — kg. (— drb) sonkát, — kg. töpörtöt.

Vidékről és pedig összesen: 445 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 108-140 fillér, 1 q 100-108 kor. süldőhús 1 kg. 128-140 fillér, 1 q 106-108 korona, füstölt sertéshus 1 kg. 144-160 fillér, 1 q — korona, szalonna zsirnak 1 kg. 120-128 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 144-160 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 128-136 fillér, 1 q — korona, disznózsír 1 kg. 140-144 fillér, 1 q — korona, kocsonyahús 1 kg. 60-80 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 160-180 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, töpörtő 1 kg. — fillér.

Hideghusvásár az Orczi-uti élelmi piacon 1904 november hó 18-án. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 22 árus 36 drb sertést, — árus — drb süldőt, 2800 kg. friss húst, 700 kg. füstölt húst, 1500 kg. szalonnát, 600 kg. hájat, — kg. zsirt, — kg. kolbászt, — kg. hurrkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajt, — kg. (— drb) sonkát, — kg. töpörtöt.

Vidékről és pedig: összesen 36 drb sertést.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 120-136 fillér, 1 q 101-102 kor. süldőhús 1 kg. — fillér, 1 q — korona, füstölt sertéshus 1 kg. 136-144 fillér, 1 q — korona, szalonna zsirnak 1 kg. 120-128 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 136-144 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 136-144 fillér, 1 q — korona, disznózsír 1 kg. 136-144 fillér, 1 q — korona, kocsonyahús 1 kg. 64-70 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 144-160 fillér, 1 q — korona, kolbász 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, töpörtő 1 kg. — fillér.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezte jelentése. 1904 november 18-án.

A hirtelen beállott fagy következtében zöldségfélében, különösen hagymában és burgonyában a hozatalok csökkenvén, az árak emelkedtek. Vaj állandóan szilárd irányzatot követ. Tiszított, hizott baromfi felkúldására az idő kedvező, így ebből nagyobb tételek jönnek föl és szépen tisztított áru megfelelő elhelyezést talál. Eppen így a malacok és süldőknél fő a jó nehézség és tiszta kezelés. A vadászat megkezdődvén, vad is állandóan érkezik és elég gyorsan értékesül. Gyümölcs-piac állandóan lángha, csupán elsőrendű fajgyümölcsért adnak megfelelő árat. A tojáspiacnak régi képe van: az időjárás változtatása csak fokozta az árak emelkedését és prima friss áru alig van a piacon.

Mai árak:

Huszemlék: marhahús 1:04-1:20 K., helybeli borjúhús 1:20-1:36 K., vidéki borjúhús 1:—-1:12 K., sertéshús 1:—-1:20 K., szalonna friss 1:40-1:50 K., szalonna, sózott 1:40-1:52 K., szalonna füstölt 1:30-1:60 K., szalonna, olvasztani való 0-0-0 K., háj 1:40-1:52 K., sertézsír 1:40-1:50 K. Bárány párja: — K. Özhus: — korona. Juh: leszurva bőr nélkül — K. Malacz leölt 1:20-1:30 K. minőség szerint kg.-kint.

Füstöltbús (vidéki) kgja 1:40-1:60 K., hazai sonka 1:60-2- K., szalámi 2-2:40 K., nyári 0-0-0 K.

Vad: nyul darabja 2-2:20 K., fogoly 10-120 fillér, fácán 3:40-3:60 K., szalonka 0-0-0 K. darabonkint. Vaddisznó 00-00 fillér. Özhus 0-0-0 K., szarvas és dámvad — K. kgkint. Süldőnyul 0-0-0 K.

Baromfifélék: élő tyúk 2:20-4:80 K., rántani való csirke 1:20-1:60 K., sütni való csirke 1:60-2:40 K., kacsa, sovány 1-1:40 K., hizott 4-5- K., lud, hizott 10-11 K., pulyka, sovány 2:40-3- K., hizott 0- koronával páronkint. Idei liba páronként: —, kacsa — korona.

Vágott hizott liba 1:12-1:20 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1:30-1:40 K. kg.-kint.

Teavaj: (centrifugált) 2-2:40 K., főzővaj 1:60-1:90 K. kgkint. Tehénturó kgja 20-24 fillér.

Zöldségfélék: Burgonya (waggonáru) sárga 7-8:50 K., rózsá i. 6-8- K., fehér 4-5- K., kifli — K. 100 mm.-kint. Fehér burgonya 0-0-0 K. Hagyma makói 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt 18-20 K. mm.-kint.

Gyümölcsfélék: szőlő: 60-70, borszőlő —, szagos — fillér, Opportun szőlő — fillér kgkint. Alma, válogatott elsőrendű áru 30-50 K., másodrendű alma 16-24 K., harmadrendű apró áru 6-10 K. métermázsánkint. Körte, elsőrendű 40-70 K., másodrendű 20-30 K., Birsalma — K. mm.-kint.

Méz: pergetett ákáz 0:90-1- K., hárs 0:80-0:90 korona kgkint. Gyümölcsíz 1:40-1:60 K. kgkint, szárított gomba 3:60- K. kgkint. Mák (kék) — f. kilónkint. Sajtók: Romadour — dekagrammos téglákban — korona, grói — K. kgkint. Tojás: bácskai 1:04-1:06 K., erdélyi apróbb áru 96-98 K. lánghént (1440 drb.), apadt — F., meszes — K.

Az Erzsébet-Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1904. nov. 17-én. Kötelezettség nélküli árak 50 kilónkint, zsákosult, ossz-sulyt tiszta súlynak véve, a budapesti vasuti és hajó-állomásokhoz szállítva:

Table for 'buzaliszt' with columns for quantity and price.

Table for '2-as takarmányliszt' and 'buzakorpa finom gomomba'.

Table for 'Rozsliszt' with columns for quantity and price.

Hedrich és Strauss „Királymalom” üzleti tudósítása a „Köztelek” részére 1904. nov. 17-én.

Table for 'Rozsliszt' with columns for quantity and price.

Table for 'Köleskása' with columns for quantity and price.

Table for 'Kukoriczadara' with columns for quantity and price.

Table for 'Rizstakarmányliszt Királyalmi dercze Takarmánydara'.

Table for 'Rizskorpa' and 'Rozskorpa'.

Áraink 50 kg.-ként, helyben, elegsúly tisztasulynak véve, zsákkal együtt értendők.

Lujza gőzmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1904. nov. hó 17-én. Netto-árak 50 kgkint, Budapesten, elegsúly tisztasulyként, zsákosult. Kötelezettség nélküli.

Table for 'Rozslisztárak' with columns for quantity and price.

Table for 'Rozslisztárak' with columns for quantity and price.

Table for 'Rozslisztárak' with columns for quantity and price.

Jobb minőségű Könnyű kocsi Nehéz kocsi Igás kocsió Ponyva — Fuvaroslova Parasztlóvák Alárendelt m Eladatlan m Irány... (kilo) Hizott ürü Feljavított ju Kiverő juhok Durva szőrű Szerbiai juhó Kecskék szeri Bárányok Irány... B (Bre) Magyarország Ausztriából és les Magyarország Ausztriából és szu Eladat Irány... B (Bre) Főlhajtás Uj főlhajtás Mult vásárra visszamáró Összeg Eladatlan ma Származási Magyar ered Magyar tarka Szerbiai mar Horvátorsz. m hák — Boszniai mar Összeg (100 kilogr.-k Magyar h Tarka hiz Szerbiai Tehén Bika Növendék Bivaly Irány: 1-2 koroná tozatlan.

Budapesti lóvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1904. november 17.

Főlhajtatott:	Árak	(drb-kint korona)
Jobb minőségű hátsió	--- drb	---
Könnyű kocsiló (jukker)	10	240-280
Nehéz kocsiló (hintós)	40	200-280
Igás kocsiló (nyugati vér)	80	100-160
Ponny	200	38-80
Fuvaroslovak	48	10-30
Alárendelt minőség	---	---
Összesen	378 drb	
Eladatlan maradt	111 drb	
Irányzat: élénk.		

Budapesti juhvásár.

1904. november hó 14-én.
(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

Főlhajtatott:	Árak	(kilogrammonként élő súlyban, korona értékben).
Magyarországból	714 drb juh	--- drb kecske
Szerbiából	--- drb juh	--- drb kecske
Összesen	714 drb juh	--- drb kecske
Eladatlan maradt	---	---
Irányzat: lanya.		

Főlhajtatott:	Árak	(kilogrammonként élő súlyban, korona értékben).
Hizott ürü	44-48-50 fill.	37-43 kor.
Fejavitott juhok	40	32
Kiverő juhok (anya)	---	---
Durva szőrű	36	23-28
Szerbiai juhok	---	---
Kecskek szerbiai	---	---
Bárányok	---	---
Irányzat: lanya.		

Budapesti szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1904. november 17.

Főlhajtatott:	Árak	(kilogrammonként élő súlyban vagy vágósúlyban fillérekben).
Magyarországból élő borjú	235 drb	76-102 106
szurott	---	---
Ausziából élő borjú	---	---
leszurt	---	---
Magyarországból élő bárány	---	---
leszurt	---	---
Ausziából élő bárány	---	---
szurott	---	---
Összesen	235 drb	
Eladatlan maradt	36 drb élő borjú.	
Irányzat: irányzat és árak változatlanok.		

Budapesti vágómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)
1904. november 17.

Főlhajtás összege:	Minőség szerint:
Uj főlhajtás	3231 drb
Mult vásárról visszamaradt	---
Összeg	3231 drb
Eladatlan maradt	127 drb
Származási hely szerint:	
Magyar eredeti	1095 drb
Magyar tarka	213
Szerbiai marhák	1923
Horvátországi marhák	---
Boszniai marhák	---
Összeg	3231 drb
Nem szerint:	
Bika	166 drb
Ökör	2273
Tehén	792
Bivaly	---
Összeg	3231 drb

Á r a k

(100 kilogr.-kint élő súlyban minden levonás nélküli fillérekben)

	I. rendű	II. rendű	III. rendű
Magyar hizott ökör	68-76	62-67	52-60
Tarka hizott ökör	70-76	62-68	48-60
Szerbiai ökör	60-66	50-58	42-48
Tehén	59-65	52-58	44-50
Bika	62-70	54-60	46-52
Növendékmарha	---	36-54	---
Bivaly	---	32-48	---

Irányzat: lanyhább, az árak középminőségűeknél 1-2 koronával hanyatlottak, más minőségűeknél változatlan.

Budapest ferencvárosi sertéskonsumvásár.
1904. november 11-től 17-ig.

Heti főlhajtás összege	Értékelt vagon	Értékelt összesen darab	Sertésközb. göhdra elszállított	Eladatlanul maradt
november 11-től november 17-ig	136	5747	5570	352

N a p	Óreg ne-héz páronként 280-350	Páronként 300 kg. fölül	Páronként 220-300 kg.	Könnyű 220 kg.	Husos fajta
nov. 11.	88-89	92-96	86-94	76-86	---
nov. 17.	92	93-98	86-96	81-89	---

Árak élő súlyban levonás nélkül jegyeztetnek.
Irányzat: vásár közepes.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos (VIII. ker. Bérkocsis-utca 12.) a „Köztelek” részére.)
1904. november 16.

	kilogrammig	fillér
Sertésveszenátment	60-100	112-108
"	100-120	108-106
"	120-160	106-104
"	160-200	140-104
Sertésveszenát nem ment	60-100	76-80
"	100-120	80-82
"	120-160	82-84
"	160-200	84-88

Árak élő súlyban kilogrammonként 4% engedmény.
Irányzat: lanya árhanatlással.

Bécsi juhvásár.

1904. november 17.

Főlhajtás:	Árak:
Magyarországból	1410 drb
Galiciából	---
Osztrák tartományokból	---
Összesen	1410 drb

(Az árak kg.-ként fillérekben, élő súlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)
Irányzat: elég élénk, az árak a multietiek.

Bécsi szurómarhavásár.

1904. november 17.

Főlhajtatott:	Árak:
Élő borjú	3553 drb
Leölt borjú	241 drb
Leölt bárány	2188
Leölt sertés	703
Összesen	6685 drb

Irányzat: csendes; prima borjúk ára a mult-heti, silányabb árú hanyatlott. Sertések ára 4 fillérrel emelkedett; bárányokban az árak a mult-hetiek.

Ingtatlanok árverései (40,000 korona becsértéken felül.)

	Kivonat a hivatalos lapból.
Nov. 22.	Temesvári kir. tsvszék a tkvi ha-tóság Kasimir Erzsébet 80400
Nov. 22.	Budapesti kir. tsvszék a tkvi ha-tóság Borsodi Jakabné 339662
Nov. 23.	Budapesti kir. tsvszék a tkvi ha-tóság Dr. Csuday Jenőné 42242
Nov. 24.	Kecskeméti kir. tsvszék a tkvi ha-tóság Sebők József 52360
Nov. 25.	Budapesti kir. tsvszék a tkvi ha-tóság Deutsch Alajos 318331
Nov. 25.	Budapesti kir. tsvszék a tkvi ha-tóság Zirkelbach Antal 208701
Nov. 26.	Budapesti kir. tsvszék a tkvi ha-tóság Horanszky Paula 72793
Nov. 26.	Budapesti kir. tsvszék a tkvi ha-tóság Greiner Adolf 207099
Nov. 26.	Temesvári kir. tsvszék a tkvi ha-tóság Schlichting Ede 50640

Nov. 28.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Farkas Imre	43789
Nov. 28.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Novák Ferencz	180787
Nov. 29.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Schweiger Gyula	505405
Nov. 29.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Wimmenthal Franziska	109448
Nov. 30.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Weiszberger Egon	263640
Decz. 1.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Gr. Karácsonyi Aladár	102538
Decz. 2.	Halmi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	ifj. Baranyi Miklós	50272
Decz. 3.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Vogler József	191206
Decz. 3.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Keller Jakab	310675
Decz. 3.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Vogler József	191206
Decz. 5.	Szatmárnémeti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Katona Agoston	48060
Decz. 7.	Budapesti kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Dr. Szabó István	177426
Decz. 7.	Czeglédi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Báthor Gábor	88848
Decz. 10.	Pécsi kir. tsvszék	a tkvi ha-tóság	Rézbányasi János	52650
Decz. 21.	Bpesti I-III. ker. k. jbiróság	a tkvi ha-tóság	Schindler Ede	46676

Szerkesztői üzenetek.

K. K. urnak *Kismajor*. Ha bizonyítani tudja, hogy a bérlő közvetlen meghívására utazott a bérlőhöz, úgy per útján is követelheti utiköltségeinek megtérítését. Hogy használja a nyílt téri közleményt, arra nézve mi tanácsot nem adhatunk.

H. K. urnak *Honoris*. Szőke mangalicza kanok végett a következő tenyésztőkhoz fordulhat: *Wertheimstein* Alfréd Czehtelek, Biharmegye; *Kornstein* testvérek Pata-pta, u. p. Nagy-Szalonta; *Kósa* József Török-Szások, Temesmegye; *Latin szert. káptalani uradalom*, Nagyvárad; *Lovassy* Ferencz, Nagyszalonta; *Pallavicini* Sándor örgróf urad., Csongrád-Sándorfalva, stb. stb.

R. F. urnak *Uj-Gorond*. Forduljon az Ebtényesztő Egyesület titkári hivatalához, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Szt. S. urnak *Gátér*. A földi eper, magyarosan: számocza termesztését minden zöldégetermesztési munka tárgyalja. Így pl. igen jó utasítás található a Grubicy-Mare által fordított és a Légrady Testvérek kiadásában annak idején megjelent „Zöldégetermelés”-ben. Ára 2 K.

K. A. urnak *Szód-Rákos*. Eladó szénakészletét bejelentették a földművelésügyi miniszteriumhoz. Különben pedig ajánljuk a kishirdetésekből hirdetmi.

„AGRARIA”

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság

resiczai mezőgazdasági gépjárművek
vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!
EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekfej.
Pánczélaczél-kormánylemezek.
Magasított aczél-ekfej.
Porvédő kerek.
Aczél gerendely.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ékegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmányok fel-
lülmulja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmes ismerteti és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

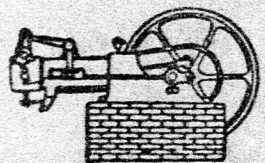
Rövidített levélcím:
„AGRARIA” Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőzccím: „AGRARIA” Budapest.

Legkitünőbb egyszerű szerkezetű

benzin és gázmotorok

jótállás mellett kaphatók:

BECK és GERGELY cégénél

BUDAPEST, V. ker.
Váci-ut 12. szám.
Tessék árjegyzéket
és ajánlatot kérni.

Takarmánycikkek legolcsóbb beszerzési forrása!

Dukes és Herczog, Galgóczi erőtakarmány- és műtrágyakereskedés.

ALAPITTATOTT 1873.

TAKARMÁNYNEMÜEK:	MÜTRÁGYAFÉLÉK:
Malátacsira.	Chilisalétrom.
Melasse.	Kainit.
Finom és durva buzakorpa.	Kálisó 20, 30 és 40%-os.
Rozskorpa.	Superphosphat.
Olajpogácsa.	Szárított marhatrágya.
Szárított sörtörköly.	Thomassalak.
Szárított répaszelet.	Trágyafősz (gyps).
Szárított szeszmoslák.	
„Union“ fehér tengeri moslák.	

Mintázott előnyajánlatokkal kívánatra készséggel szolgálunk. —
Közvetlen bevétel **chilisalétromban** 1905. tavaszi szállításra.

H. J. Merk & Co. chilisalétrom-export cég Hamburg,
magyarországi vezérképviseletége.

Korona-fegyver Fükert-féle külön szab. záróval

szabadalmazva Ausztriában, Magyarországon, Németországban, Belgiumban, Franciaországban és Angolországban.

A Korona-fegyver Fükert-féle külön szabad. záróval a jelenkor legjobb és legkitünőbb vadászfegyvere.

Ezen tény bebizonyítására szolgáljon a következő rövid leírás:

Mint a fenti ábra mutatja, a Korona-fegyver zárója nemcsak az eddig ismeretes 3-, 4-, 5-szörös zárral, illetve csapszeggel van megtervezve, hanem az eddig szabadon hagyott csövön is, mely tudvaleg a tüzelésnél a különösen füstnélküli löpor használatánál, a legerősebb gáznyomást állja ki, miután azok a cső-kamrában, mint szorosan körülzárt pofadékban fekszenek.

A fegyveresövön található toldalékok ezen oldalpofák kivágásába erősen benyulnak és megrögzítik annak a hirtől való elmozdítását. Ezen két külön zárral az ünnepélyes töltés is ezzel egyetemben oly tökéletesen ér el, melynél jobbat és előnyösebbet el sem lehet képzelni.

A töltés és tüzelés a Korona-fegyvernél a legkönnyelmesebb és leggyorsabb, mert a zárral egyszerű nyitással által mindkét zár önmagától feszítőzik és biztosítatik és a kilőtöltények is önműködőleg vettettek ki.

A Korona-fegyver kis külső léptekkel bír, a melyekről nemcsak könnyen felismerhetjük, hogy melyik cső lövetett ki, hanem kívánat szerint a zárat kézzel ki- vagy beszoríthatjuk.

Minden Korona-fegyvernél kiváló gond fordítottatik a lékességére.

A Korona-fegyver mint vontatópú puská, dupla fegyver, hármas stb. is szállítatik.

Mérimető árfegyvereket egy érrel, valamint minden más vadászfegyverről és szerszámról, kívánatra ingyen és bérmentve küld a fegyvergyár.

G. FÜKERT, Weipert, Erzgebirge, Böhmen.

Kiltüntetve ő felségeit a magyar király, a szász és szerb király által. — 86 érem.

DECKERT és HOMOLKA

elektrotechnikai gyár
BUDAPEST.

Gazdasági telefonok,
Villanyvilágítási telepek,
kastélyok és gazdaságok részére.

Villámhárítók,
Házi csengő berendezések.

Költségvetés, rajz, engedély-beszerzés ingyen és díjmentesen.

A m. k. keresk. miniszt.,
posta, távirada, M. á. v.,
déli- és kassa-oderbergi
vasut szerződéses szállítói 16 év óta.

Burgonya-szárító! Burgonya-liszt!

Az ezekhez szükséges gépeket szállítja

Drössler Károly

csász. kir. szabadalmazott gazdasági gépgyár
BUDAPEST, Váci-körut 59.

Szállít továbbá a legújabb rendszerű lokomobilokat, szab. gőzcsepítőgépeket, szalmakazalozókat, járgányos cséplőkészleteket, gabonatisztító rostákat, fűkaszaló- és aratógépeket, szab. tolókerékű vetőgépeket, szecsavágókat, répvágókat, kukoriczamorzsolókat, egytetemes ekéket, 2- és 3-vasú ekéket, szab. burgonyaarató (kiemelő) és minden a gazdasági szakmába vágó gépeket.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.
Képviselek és ügynökök felvételnek.

2396

A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló

BUTOR-

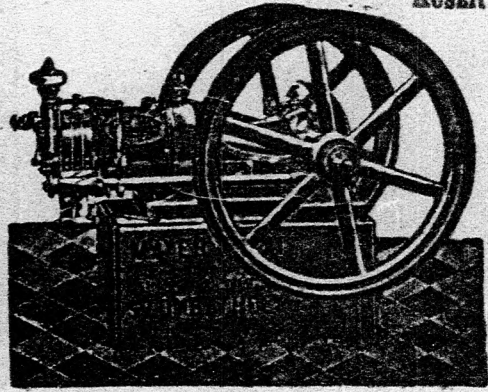
csarnok és hitelszövetkezet,

mint az Országos központi hitelszövetkezet tagja, 8 évi sikeres működése folytán szükségét látta annak, hogy a

József-körut 28. szám alatti üzletét a Belváros, Ferenciek-tere 1. sz. alatt (Királyi bérpalotában) lévő üzlettel kibővítsé, a melyre a nagyérdemű közönség figyelmét és pártfogását kérve, ajánlja közvetlen a tagjai által figyelemmel készített nagy választéku lakberendezéseit jutányos áron, jótállás mellett. Költségvetések és tervezetek kívánatra gyorsan és pontosan elkészítetnek. Minden egyes butordarab felülbíralva.

2637

„MAYER“ gépgyár vas- és fémöntőde részvénytársaság, Szombathely

Készít: **Benzinmótorokat** 2-50 lóerig, stabil és locomobil alakban egyszerű könnyen kezelhető szerkezettel. Megbízható és legolcsóbb üzem gazdaság és kisipar részére!

Benzin-mótoros (locomobil) cséplőkészleteket

560 mm.-től 1250 mm. dobszélességig! Mindennemű gazdasági gépet mint különlegességet! Kiváló szerkezetű borsajtókat minden nagyságban, kivált legjobb szerkezetű szabad. víznyomású (hidraulikus) borsajtókat.

Malomépítéset: Új hengerek, használt hengerek rovatkolása. Minden e szakmába vágó gép gyártása.

Osborne D. M.-féle amerikai arató- és kaszáló-gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kívánatra minden szükségletre külön költségvetés.

Magyar királyi államvrsutak.
33247/904. szám. — I.

Üzletvezetőség Szeged.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY.

A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetőségének 1905. év március hó végeig szállítandó 17200 darab 160 m. hosszú, lehetőleg száraz III. rangú tölgytalpfára és 17 m³, szintén száraz III. rangú tölgyváltotalpfára van szüksége, a melyek szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

A részletes feltételeket tartalmazó „Ajánlati felhívás” valamennyi államvasuti üzletvezetőségénél megtekinthető s alulírott üzletvezetőségénél díjtalanul megszerezhető. Ajánlattevők kötelesek az ajánlott talpa értékének 50%-át mint bántópenzt készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1904. év december 12-án déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség gyűjtőpénztárába letenni.

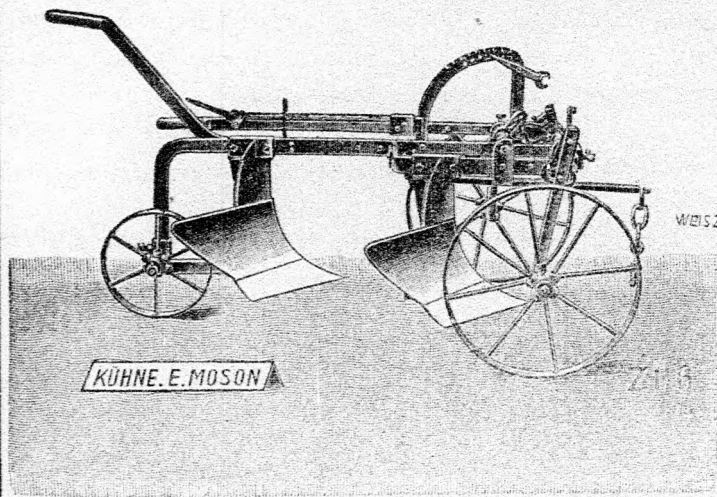
Az ívenként egy koronás magv. okmánybélyeggel ellátott ajánlat lepecsételve és ezen külsővel: „Ajánlat III-ad rangú talp- és váltótalpfák szállítása iránt 33247/904. számhoz” I. évi december hó 3-ik napjának déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség I. általános osztályánál benyújtandó, illetve oda posta útján beküldendő. Szeged, 1904. év november hóban.

Az üzletvezetőség

(Utánnomás nem díjazatik.)

EGY- ÉS TÖBBVASU ACZÉLEKÉK

kiváló anyagból és elismert kivitelben.

Mindenféle talajmivelő eszközök és választékban készülnek:

KÜHNE E.

hazánk legrégebb gazdasági gépgyárában

Alakult 1856. **MOSONBAN** Alakult 1856.

Rosták, konkolyválasztók, takarmánygépek
„MOSONI DRILL” tolokerekesszab. sorvetőgépek
Különféle szerkezetű talajmivelő hengerek.

Főraktár:
BUDAPEST
VI., Váci-körút
57/a. sz.

Szab. Pump-Separator

legjobb, legegyszerűbb és bevált

TEJFŐLÖZŐ-GÉP

utólérhetetlen, felülmúlhatlan és tartós szerkezet.

— Nem utánzat, kimagasló önálló találmány —

szavatolás legkönnyebb járásért és legkönnyebb kezelésért; beállítható legerősebb lefőlözés és a legnagyobb munkaképesség.

— A szivattyu által magától megtelik felöntés nélkül. —

Egyedül valódi, minden tejgazdaságnál nélkülözhetetlen tejfőlöző.

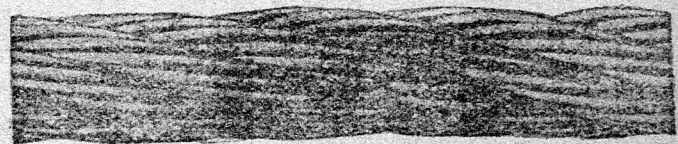
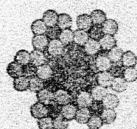
— Kérjen ábrákat és leírásokat —

PH. MAYFARTH & Co., Wien, 21.

gépgyárak, vasöntőde és gőzkovács-műhely.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve,

Ismétlások és képviselők kerestetnek

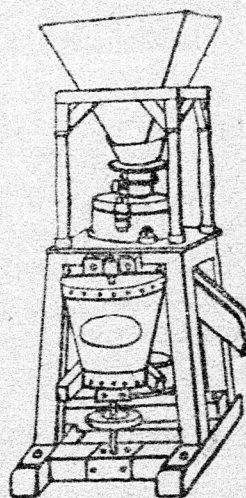
Gőzeke-Sodronyköteleket

igen szívós, kopásnak ellentálló aczélsodronyból, valamint mindenféle sodronyköteleket szállít jutányos áron és gyorsan:

2584

KRAUL L.

Budapest, V. kerület, Lipót-körút 20. szám.

„Perfect“

szab. daráló- és sima-örlőgépek
kézi-, járgány- és géphajtásra

LÖW ALFRÉD

okl. gépészmérnök gépgyárában
BUDAPEST, VII., Csengery-utca 11.

— (Dob-utoza sarkán) —

mindenkor üzemben megtekinthetők.

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon
PROPPER SAMU
 BUDAPEST, Váci-körút 52. szám.

Előre bocsátva, hogy **SACK RUDOLF** világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók.

Ajánlom közkedveltségű **egyetemes és többvasúkeimen** kívül sik és dombos talajra egyaránt kitűnően alkalmas **szorba- és szórva vetőgépeimet**, legújabb szerkezetű **szalmakötél fonó-gépeimet**, **szecs kavágó-, répvágó gépeimet** kéz-, járgány- és gőzhajtásra és a jelenkor legjobb szerkezetű **járgányaimat és takarmánypároló készülékeimet** s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket. Mindenképp **árjegyzék** és készséges **felvilágosítások**

Közel **5000** motor **60.000** lóerővel a legteljesebb megelégedésre szállítva.

Drezdai motorgyár r.-t.
 (ezelőtt Hille)
 főtelepe és műhelye
GELLÉRT IGNÁCZ ÉS TÁRSÁ-NAI
 Budapest, VI., Teréz-körút 41.
 Telefon 12-91.

Ajánljuk az elismert legjobb, legtekélyesebb, legtartósabb gyártású, leggyorsabb kezelési és legolcsóbb üzemi **drezdai benzín-motorokat, lokomobilokat és drezdai gázfejlesztős (generátoros) motorokat.**
 Darálásra, malomüzemre, takarmánycamrákba, tejgazdaságoknak, fagyáshoz, vízemelésre, csépléshez és minden más munkára a legelőnyösebb üzemgépek.
 Referenciák: a legelőkelőbb uradalmak, malom-üzemek és legkülönbözőbb iparvállalatok.
 A drezdai motor minden kiállításon és munkaversenyen a legelső díjakkal lett kitüntetve.

1542

» Kényelmes átvételei módzatok! «

» Legmészebb menő jóállítás! «

»»»» 64 kitüntetés és 8 állami érem. ««««

VESZEK

nemes és vad kosárfonásra alkalmas fűzet bármily mennyiségben. Egy 16 markos kitűnő menő pejderes vagy más lovat. Egy 24—30 czollos kövü malmot, de jó karban. Eladok egy kitűnő nagy **Excelsior-darálót.**

Levelek: **Sármezey Árpád, Temes-Szépfalu**
 intézendők. 2686

Knuth Károly
 mérnök és gyáros.
 Gyár és iroda:
BUDAPEST, VII.,
Garay-u. 6-8. sz.

Elvállal: Kőponti-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, closették, szivattyúk, víz- és gőz-emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum váladékból szert gőzök értékesítését szolgáló készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.
VV Legjobb minőségű VV
kőanyag-csövek raktáron.

Dr. WAGNER és TÁRSAI
 — Egyesült gyárak, mint betéti társaság. —
 BUDAPEST, IX. ker., Tinódy-utca 3. sz.

Ajánlják: Jégskrénnyek és Diadal hűtőházak. — Stanióipakok. — Phylloxera-feoskendők. — Fémárak, nevezetesen a pinczefelszerelési szakmába vágó összes cikkek. — Szénsavas rendszerű jéggyártó és hűtőtelepeket. — Képes árjegyzék a gyár minden osztályából ingyen és bérmentve kapható. 2499

RÉTHY BÉLA
 GYÓGYSZERÉSZ
PEMETEFÜZÜKORKA
 BÉKÉSCSABAN
 ÁRA 60 fillér.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **RÉTHY-féle pemetefü zúrkorkánál!**
 Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan **RÉTHY-féle** felét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. 1 doboz ára 60 fillér.

Helyesbített hajójáratjegyzék.
ADRIA m. kir. tengerhajózási részv.-társ.
Vezérigazgató: Hoffmann S. és V.
 1904. nov. havában a következő gőzösök indulnak Fiuméből:

Honnan	H o v a	a gőzös neve	Esedékes
Fiume	London, Hull	Congo	1-10
"	Rouen	Jókai	1-10
"	Westharteppool, Leith	Boross	1-10
"	New-York	Utonia	12
"	Liverpool	Saragosa	5-15
"	Hamburg 1)	Pergamon	5-15
"	Bordeaux 1)		
"	Lisabon), London	Széchenyi	5-15
"	Liverpool	Fabian	5-15
"	Cette	Szent István	10-20
"	New-York	Slavonia	24
"	London, Hull	Ebro	15-25
"	Liverpool	Brescia	20-30
"	Rotterdam, Antwerpen		
"	Koppenhága 1)	Báró Fejérváry	20-30
"	Oporto, Rouen 1)	Kálmán király	20-30
"	Tanger, Glasgow*)	Matkovits	20-30
"	Liverpool 1)	Algerian	20-30
"	Hamburg 1)	Bagdad	20/21-2/12
"	Liverpool	Pavia	20/21-2/12
"	London, Hull	Murillo	20/21-2/12
"	Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos	Stefánia	decz. 1.

A *)-gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestei is érinti
 1) Amennyiben a gőzös indulása előtt 8 nappal elégséges rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse.

A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete
 hordóborértékesítő osztályában a Leszámitolóbank közraktárainak I. számú raktárában (IX., Fővám-tér)

kitűnő, fajtiszta fehér s vörös asztali és pecsenye-borok hordókban, valamint a m. kir. pinczemeszteri tanfolyam pinczéiben kezelt elismert jó minőségű palackborok előnyös árban kerülnek eladásra.

Elfogad értékesítésre bármely faju magyar borokat; felvilágosítást nyújt vevőknek és bortermelőknek

A Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete igazgatósága, Budapest, IX., Csarnok-tér 5.

k
 Az
 meg
 „K
 A juhte
 Egész
 a juhter
 melyekre
 alatt me
 ványból
 sal, an
 könyv n
 csak Ro
 tenyészt
 kor elős
 kozó mi
 tanulmá
 más. Cs
 tudással
 nem ind
 feszítő,
 fogva, n
 nak egy
 mert ta
 a szaké
 Végre
 tenyész
 ségünk
 juhteny
 könyvtá
 nyozzák
 fejleszt
 A szö
 czimkép
 Az Ujl
 A „KÖZT
 Ké
 Egy
 jövedel
 nyára v
 A
 A pap
 Irta: Ru
 Szerz
 mutat
 tára és
 árkezd
 figyelme
 Me
 kül
 „PÁ

Második könyvárleszállítás.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kiadásában megjelent alanti könyveket az O. M. G. E. tagjai és a „Köztelek” előfizetői leszállított áron rendelhetik meg.

A juhtenyésztés múlt és jelen irányiról.

Írta: dr. Rodiczky Jenő.

Egész irodalmat teremtett Rodiczky Jenő dr. a juhtenyésztés körébe vágó szakmunkáival, a melyekre a koronát most tette fel, fenti czim alatt megjelent, a Simunyak Antal-féle alapítványból jutalmazott pályaművével. Annyi tudással, annyi szakismerettel van e hézagpótló könyv megírva, amennyivel e hazában tényleg csak Rodiczky dr. rendelkezhetik, a ki a juhtenyésztés és juhászati kérdések iránt mindenkor előszeretettel viseltetett, s e tárgyra vonatkozó minden legcsekélyebb dolgot is oly beható tanulmány tárgyává tett, mint bizonyára senki más. Csoda-e hát ha ennyi tanulmánytal és tudással egy olyan munkát írt meg, a mely nem indul sablonok után, a mely egyrészt érdekfeszítő, ugy tartalmánál, mint zamatos irányánál fogva, másrészt tanulmányos szakértőnek laikusnak egyaránt, mert elbeszélő, könnyen érthető, mert tartalma olyan, melynek minden sorában a szakértő is talál újat, tanulságosat.

Végre tehát rendelkezünk egy olyan juhtenyésztési könyvvel, a melyre éppen szükségünk van, s azért nem ajánlhatjuk eléggé juhtenyésztő gazdáinknak, hogy e könyvet könyvtárunk részére megszerezzék s tanulmányozzák, abból merített tudással juhászataikat fejleszessék, tökéletesbítsék.

A szövegbe illesztett 40 ábrával és több czimképpel.

Ára vászonkötésben 3 korona.

Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése.

A „KÖZTELEK” szerkesztősége által kitüntetett pályamű. Két tábla hat ábrával. Írta: Wiener Moszkó.

Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése.

A 104. oldalas csinos könyv ára 1 korona.

A papirosbuza hatása a gabonaárakra.

Írta: Ruhland Gusztáv dr. Fordította: Árkövy Richárd dr. Előszót írt hozzá: Zselénski Róbert gróf.

Szerző ezen könyvében röviden és világosan mutat rá a fedezetlen határidőüzet káros voltára és teljes világításban tárja föl a gabonaárképződés szövevényes kérdését. Ez okból figyelmébe ajánljuk minden magyar gazdának.

Ára 2 korona.

A sertés javítása és hizlalása.

— Írta: Ruffy Pál. —

Sertést minden gazda tart. De hogy azt helyesen tartaná, helyesen hizlalná minden esében, azt éppen nem lehet elmondani. Mert ha a sertés elé dobjuk minden megválasztás nélkül mindazt, ami ehető, az még a sertés helyes tartásának, javításának, hizlalásának koránt sem mondható. Pedig az egész sertéstartás titka a helyes takarmányozástól függ.

A sertést egy-oly takarmánytalakító szervezetnek mondhatnók, mely helyes etetés mellett húst és zsírt aránytalanul gazdaságos módon tud előállítani.

Hogy mi ennek a titka, hogy mily takarmányféléből lehet a legkönnyebben, a takarékoság folytonos szem előtt tartása mellett sokat előállítani, azt e könyv nagyon tanulságos s könnyen érthető módon tárja elénk.

II. kiadás.

Ára 2 korona.

A baromfi hizlalása és a hizott baromfi értékesítése.

Az OMGE. megbízásából írta: Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő, a gödöllői m. kir. baromfitenyésztőtelep és a munkásképző iskola vezetője, 45 képpel.

A baromfitenyésztés iránt az érdeklődés országszerte folyton növekedik s a mi a legörvendetesebb, a kigazdák is belátják, hogy a baromfitenyésztés jobb jövedelmezősége csak a baromfiak nemesítése által érhető el.

De még inkább fokozható a jövedelem az által, ha a termelő a fogyasztó közönségnek izlését is tekintetbe veszi s arra igyekszik, hogy a legjobban fizető és legtöbbet igénylő városi fogyasztóknál nem a sovány, de a mesterségesen meghízalt finomabb husu baromfi-val, portékával tért, piacot teremtsen.

Nálunk a baromfiak hizlalása és azok értékesítéséről ma még alig lehet szólni s annak oka az, hogy eddig nem volt oly kézi könyv, amelyből a kistenyésztők, de a hivatásos baromfi-hizlalók is megtanulhatták volna a baromfi-hizlalást és az ezzel járó, a piacok által feltétlenül megkívánt előkészítést és esomagolást.

Hreblay munkája egész kincses háza a praktikus fogások bírásának, mert szerző alapos ismerője egy a baromfi-hizlalás, mint az értékesítés körül felmerülni szokott körülményeknek.

Ára vászonkötésben 1 korona 50 fillér.

Talajismeret.

Írta: Cserhádi Sándor a m. óvári gazdasági akadémia tanára, a növénytermelési kísérleti állomás vezetője.

A helyes talajművelésnek alapját a talaj és tulajdonságainak ismerete képezheti csak. Magyar nyelven eddig nem bírtunk oly művel, mely az újabbkori tapasztalatok és tanulmányok alapján tárgyalta volna ezt a kérdést. Cserhádi e műve teszi azt meg, amely annál becsebb, mert abban Cserhátinak magának számos hazai tapasztalata van felhasználva. E munkát az OMGE. a Kodolányi-féle pályadíjjal is kitüntette.

Ára 3 korona.

A LÓ ÉS TENYÉSZTÉSE.

Írták:

Kovácsy Béla és Monostori Károly.

600 képpel.

Harmadik bővített kiadás.

V A V A

Ez a gazdakörökben ismert és kedvelt egyetlen magyar lótenyésztési könyv a most megjelent harmadik kiadásban lényeges változásokon ment keresztül. Az elavult képek nagy része újakkal pótoltatott, a szöveget pedig a közismert szerzők a hazai és külföldi lótenyésztés mai állapotához képest javították és bővítették.

V A V A

Elmondhatjuk tehát, hogy Kovácsy és Monostori lótenyésztésének ezen új kiadása a magyar gazda nélkülözhetetlen könyve és valóságos kincsesbányája a lótenyésztés, a lókezelés és ápolásra vonatkozó hasznos tudnivalóknak.

V A V A

Ára tartós diszkötésben . 15 kor.,

az OMGE. tagjai és a «Köztelek» előfizetői

12 kor. kedvezményes áron rendelhetik meg.

Megrendeléseknél a könyvek ára, valamint 20 fill. postadíjra előre küldendő be az Országos Magyar Gazdasági Egyesület Könyvkiadó-vállalatának kezelőségéhez:

„PÁTRIA” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, BUDAPEST, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz.

Nagy megtakarítás és tisztaság

érhető el

**kőagyagból készült mázzal bevont
vályuk, abrakolók és csatornák**

alkalmazása által.

Legolcsóbb ajánlatok és közvetlen szállítás.

FOERSTER M. CHAMOTTE ÉS
KŐAGYAGRU GYÁR
TREMOSCHNA, Pilsen mellett.

Hirdetések felvételnek a „Köztelek”
Budapest, Ulloi-ut 25
kiadóhivatalában

Magyar királyi államvasutak.
179221/904. CH.

HIRDETMÉNY.

(A közvetlen visszatérítési díjtételek című díjszabás kiegészítése.)
Az 1900. évi június hó 15-től érvényes közvetlen vissza térítési díjtételek című díjszabáshoz 1904. évi szeptember hó 1-vel életbelépett III. pótlékban magnetit foglalt díjtételek az ezen díjszabás alapján szállítandó magnetitgátra is kiterjesztettek.

Ennek megfelelően ezen pótlék 6. illetve 16-ik oldalán foglalt 8-ik díjtáblázatban „magnetit (keserű-pál)” szavak után „és magnetitgátra” szavak irandók be. Budapest, 1904. október hóban.

Magy. kir. államvasutak a
többi részes szállítási vállalat nevében is.
(Utánnnyomás nem díjaztatik.)

81906. szám.

Pályázati hirdetmény.

A keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézetnél
a műszaki rendes tanári tanszékre

ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen tanszék teendőinek köré tartozik a számtan, természettan, elméleti- és földmértan, eröműtan, mezőgazdasági gép- és eszköztan, mezőgazdasági építészeti és rajz előadása és az előadásokkal együtt járó gyakorlati oktatások tartása.

Ezen tanári állással a VIII. fizetési osztályban megállapított törzsfizetés, az 1904. évi I. törvényezikk alapján engedélyezett személyi pótlék, ötször ismétlődő, egyenként 200 korona ötödéves korpótlék, a szabályszerű tandíj-osztalék és 600 korona lakpénz élvezete van összekötve.

Felhívtnak mindazok, akik ezen tanári állást elnyerni éhajtják, hogy végzett tanulmányaikról, képességeikről, eddigi foglalkozásukról, szakirodalmi működésükről szóló bizonyítványokkal és rövid életrajzzal felszerelt folyamódványaikat a nagyméltóságú m. kir. földmívelésügyi miniszter urhoz ezimelve — ha állami szolgálatban állanak hivatali előjáróságuk útján, egyébként pedig közvetlenül a m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához Keszthelyre küldjék be.

A pályázat beküldésének határideje

folyó évi december hó 10-ike.

A kinevezendő köteles lesz állását azonnal avagy a gazdasági tanintézet igazgatósága által megállapítandó legrövidebb határidő alatt elfoglalni s tanári teendőit megkezdeni.

Budapest, 1904. november hó.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

2897

CLAYTON & SHUTTLEWORTHTM
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukoricamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Komlószáritó kocsikat

és teljes komlószáritó berendezéseket saját szabadalmazott rendszere után készít és szállít:

Márkus Simon özv. és Fia mű-, építészeti és szerkezetlakatos műhelye
SZÉKESFEHÉRVÁROTT.

2898

Eredeti „Melotte” tejcentrifugák

világ legrégebbi és legjobb tejfőzőgépei!
Átszi könnyű kezelés. Legesekélyebb kopás. Legélesebb lefőzés. Egnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 125.000 darab van napi használatban az egész világon. Óránkénti munkaképesség 125—500 liter kézi-hajtásra.

Magyarországi képviselő:

Geittner és Rausch, Budapest
VI. ker., Andrassy-ut 8. szám.

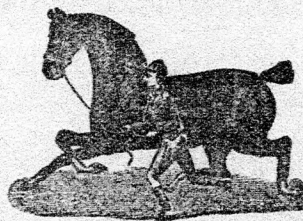
Páris 1900. világkiállítás: “GRAND PRIX.”

KWIZDA-féle

restitutions fluid

cs. és kir. szab. mosóvíz
lovak részére.

— Egy liter K. 2-80. —

40 év óta az udvari istállóknak, a katonai és polgári nagyobb istállóknak használatban, nagyobb megerősítés előtti és után erősítő, inak merevedése ellen stb. s a trainingnél nagyobb munkára képesíti a lovat.

III

KWIZDA szabadalma.

Pneumatic. bokavédő szalagléppárnával

Bokavédő szalagok

gumiból
szürke, fekete, barna és fehér színben és 4 nagyságban állítatik elő és pedig a bal és jobb lábra.

A bokára, a—b-ig mérve, melynek körülete
20—22 cm. megfelel az 1. sz. | 24—27 cm. megfelel a 2. sz.
22—24 cm. „ 2. sz. | 27—30 cm. „ 3. sz.

A szabad. bokavédők árai:

Szürke színben dronként | Fekete, barna v. fehér szín.
1. sz. K. 5-50. 2. sz. K. 5-90. | 1. sz. K. 5-90. 2. sz. K. 6-40.
3. sz. K. 6-40. 4. sz. K. 7-30. | 3. sz. K. 6-30. 4. sz. K. 7-70.

Főraktár:

Kwizda János Ferencz cs. és kir. esztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udv. szállító,
kerületi gyógyszerész. Kornenburg, bei WIEN.

Gőzeke-Sodronyköteleket
 a kopásnak ellentálló, szívós szabadalm. aczélsodronyból $\frac{1}{2}$ méter-ként 200 kg. szakítási szilárdsággal, ugymint egyéb sodronyköteleket.
Szivógázgenerátorokat, Benzín-motorokat és Locomobilokat
 jutányos áron gyorsan szállít
Kossányi István BUDAPEST
 V., Váci-körút 56

Duczára az idei nagy szárazságnak ŐSZI TELEPÍTÉSRE Nemesfűz dugványait
 a régi jutányos áron ajánlja s árjegyzéket kívánatra küld:
Ir ma nemesfűztelep GALGÓCZON (Nyitra megye).

Motorvevők
 figyelmébe!
 Mielőtt benzin-motort vásárolna, kérjen árjegyzéket a **legkisebbségű német gyártmány-ról.** Üzembiztos! Tartós! Könnyen kezelhető! Olcsó!
Signer F. és R. mérnöki iroda
 Budapest, VII., Kertész-utca 50. szám.
 (Király-utca sarok.)

Slavoniai vetőmakkot
 elsőrendű nyeles makkot Querc. pedunculata, elsőrendű fürtös makkot Querc. sessiliflora szavatolt csiraképeséggel, szállít az őszi és tavaszi időnyre a világhírű vinkovci erdőkerület slavonai erdeiből
JAKOB SPITZER, Vinkovce, Slavonia.

Párisi világiállítás „Grand Prix“ 1900.
KWIZDA FERENCZ JÁNOS
 oszák. és kir. osztrák-magyar, kir. román és bolgár hercegi udvari szállító
 körületi gyógyszerész Korneuburgban, Bécs mellett.
KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID
 oszák. és kir. szabadalmakkal megerősített lovak számára.
 1 liter ára K. 2.80.
 Negyven év óta van használatban az udvari istállóban és a legnagyobb katonai és polgári szállókban is. Lovak izmai erősebbek, fáradt menetek elíjíti és utánfoszodásoknál és az izmok merevedésénél stb. a lovat a trainingben bámulatos eredmények felmutatására képesíti.
 Valódi csak ezen védjeggyel ellátott, képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Főraktár:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerértára
 Budapest, Király-utca 12. sz. — Andrássy-út 26. sz.

A „Tiroli szabad. szivattyu“
 végre egy tökéletes trágyalészivattyu.
 Nem dugul el sohasem. Bármely gödörre ráül. Igen könnyű járása. Határtalan tartóssága. Egyszerű kezelés. Kicsi súly. Utólagosan munkaképességű. 3 perc alatt 1000 liter.
 Kérjen ingyen árjegyzéket.
 Egyes képviselők kerestetnek.
MASCHINENFABRIK KUFSTEIN
Julius Kinz
 Kufstein (Tirol).

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ÉS ELLÁTÓ SZÖVETKEZETE HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
 Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában.
 SÖRGÖNYCZIM: AURORA-BUDAPEST.

Értékesítéskére elfogad: Husmüket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vaját, halat, burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

Gazdák Biztosító Szövetkezete
 Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.
 Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP:
 Alakult 1900. Alakult 1900.
 Alapítványok: **Kormány hozzájárulásával** elemi igazgatásban 400,000— kor. 1,270,000— " 200,000— " 255,200.03 "
Tartalékok — Összesen: 2,125,200.03 kor.
 1901. évi fölösleg 90,349 — kor.
 1902. " " 59,782.26 "
 1903. " " 109,331.73 "
 Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsint az ember életére különféle módozatok szerint.
 Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.
 Az 1902. évi üzletfeleslege közgyűlési határozattal tartalékokba helyeztetett. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel az igazgatóság. szolgál.

Keresek
 a vasút mentén és vasúti állomásokhoz közeli fekvésű jó minőségű 200-400 holdas állás jövevényekkel, szőlővel, szarvasokkal, "Hérméskő" kistakos" u. posta Nagykiszécsa jellege alatti kérések.
Néklözhetetlen a foszforsavas csontmész, tehének, ökrök, borjúk, malacok, lovak, esikok, szarvasok, őzek és a baromfiak takarmányozásánál, kapható:
NEUBAUER ADOLF
 műtrágya és vegyi-ipar gyárak meghatalmasítottjánál
GYÖR.

Gazdák figyelmébe!
Nincs takarmányhiány!
 ha szalma és törekfélével rendelkeznek, forduljanak alulírothoz, hol minden-nemű

Erőtakarmányok és Derbymelasse
 is mindenkor, sőt december-májusi szállításra is legjutányosabb áron beszerezhetők.
 Tejgazdaságoknak a havi tejpénzből való havi törlesztésre szállított erőtakarmányokat.
 Árjegyzékkel készséggel szolgál a Köz- és mezőgazdasági szakbizományi iroda
Jaulusz I. János
 Budapest, VI., Kemnitz-utca 21.

Használt és új tüzes okmány-és pénzszekrények, valamint eredeti WIESE FRIGYER és WERT-EIM F. és TÁRSA-féle keveset használva, ajánl legolcsóbban a „Budapesti pénzszekrény-raktár”, Bpest, V., Báivány-u. 6/a.
Lenmagot
 minden vidéki állomáson, legmagasabb árák mellett vásárol
Krausz Hugó
 borménykivitei üzlete
 Budapest V. Szabadság-tér 6
Burgonya
 8-10 waggon elsőrendű rózsás és magyarké: ca burgonya eladó az Ötvenyeni állomásra állítva. Hővebb értékesítés nyerhető Pülingi gazdaság posta Győr. 6080

Jó birtokot
 keresek jutányos árában, készpénzfelvétel mellett megvételre, 1905. év október 1-ére való átvételre. A birtok lehet 30-60 holdas (1200-1800 értéke), kényelmes mellékkel és elegendő jókban lévő gazdasági épületekkel felszerelve, lehet-leg fűvel mentén, megveszkelhetőtől vagy mezővárostól nem messze, magyar vagy német, esetleg magyar-tól vidéken, ahol a munkásai-zonyok elég jók. Csak tulajdonosoktól fogadok el részletes ajánlatokat, kérésre teljes ki-zártsával. Értékesítést vár: Gárdalodó, Farád, Sopron-megye. 6628

Szepességi kárpáti fenyőborovicska, valódi, legfinomabb, régi, 5 kilités beföntött postalaczk beföntve, utánvét mellett 8 kor 50 fill. Ganovszky Gusztáv, fenyőborovicska-telep, Szepes-Szombat (Szepesmegye). 6817

Egy
 6 lényleges lövegy, szállítható, teljesen új gézmotor, kislepárossal vagy mozogatóval kitűnően alkalmas, olcsón eladó. Megkeresések, A. S. L. jellege alatt a kiadóhivatalba kérések. 6710

Birtok-bérlés.
 Jász Nagykun-Szolnok-megyében, egy 1000 holdas (a 1200-1300) birtok bérlendő és azonnal átvehető. Csím a kiadóhivatalban. 6829

Takarmány-kínalat
Takarmány-burgonya nagyobb mennyiségben eladó. Hővebb felvilágosítás, Uradalmi infézőség Mikosd, per Zalabér. 6823

Préselt buza, rozs- és zabszalma bármely mennyiségben kapható Ehrenreich Béniánál, Bajmoh, Bács megye. 6877

MAGYARHON ELSŐ LEGNAGYOB B ÉS LEGIOBB HIRNEVŐ ÓRAÜZLETE.
 Alapított 1847.
Brausweller János
 Szegeden, Ca. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műtész. vállalatja a demontoi inga-órának stb. stb.
ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL RÉSZLETFIZETÉSRE
 Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltenek.

Hirdet...
de...
A le...

Betöl...

Betöl...

Ke...
mielőbbi bel...
kező gazdái...
Bizonnyitvány...
nem különböz...
valder Jónás...
Hosszavölgy...
dendők.

Január...
keresetük, 12...
déségben kiv...
galmas, 30-40...
és több évi...
bíró egyén, m...
ki a gazdasá...
sére alkalmas...
ben jártassá...
nos egyén v...
Emil Barab...
színműre küld...
ványok. Fiz...
kézpénz, 40...
föld 1200-1500...
tás, 2 db sert...
val, 1 h. ré...
2-8 szobás...
stb.

Bel...
nagyobb vág...
mind a 3 nye...
gyakorlott, es...
Hesz keres...
„Schulz Jakab...
p. Galgóczi“ c...

Kül...
majorgazd...
újví b lépés...
Széghalmi ga...
kezelheti a G...
intézőségével,
Zemplénmegye.

In...
keresetük, a...
gálofal gazd...
hatnak felső...
végzetit hossz...
bíró nőtlén v...
tisztok. Előbb...
nak, kik leg...
vebb gazdasá...
tak. Kunfy B...
Somogy megye.

Segédtsz...
és egyéb bel...
dők végzésé...
deorambor...
nőtlén, korán...
jőzan élti egy...
gyakorlattal, k...
ványmasolatok...
lataikat Schál...
zóbör, Tasná...
havi 40 korg...
áson kívül.

Herczer...
örökösök ke...
ban 1905. janu...
gazdasági eg...
töltendő. Felső...
intézetet végze...
vényeiket és...
táskák, melyek...
detnek a ur...
teljesítéshez...
námegye inté...
Német nyelv...
arczép mellé...
tatik.

Földmiv...
végzetit, 40...
ki már több...
lomban volt a...
gazda, ily áll...
A m. z. gazdasá...
látás és jó bí...
rúndelkezik. C...
Ada, 450 háza...
megye.

Kertész k...
Január 1-sej...
pályáznak, a...
együtt végze...
Czím: Adá...
Dad, Komárom...

Ne...

Ne...

A legjobb új és egyszerű használt

ZSÁK,

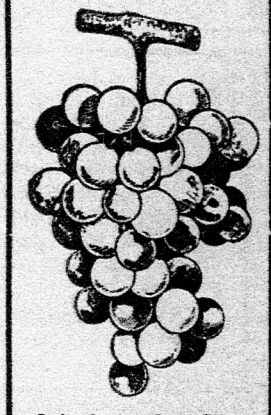
vizhatlan PONYVA a legolcsóbban kapható

FISCHER J. ponyva- és zsákruházában Budapest, V., Mádor-u. 31-33.

Csomagolóvászon, gyümölcskosarak fedésére minden méretben olcsón kapható.

Ponyvakölcsönös-intézet. Legszolidabb kiszolgálás.

Millenium - telep Nagyösz.

Szép és tartós szőlője csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarországnak legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, amely szőlőiskola állami segítségével és állami felügyelet mellett létesült. **Legolcsóbb árak.**

Éppen most jelent meg!

Lótenyésztésünket illető nézetek.

— Irta: TORMAY BÉLA. —

1 koronára előleges bekltdése ellenében bérmentve küldi meg a

“PÁTRIA” gazdasági szakfolyóiratokéssé BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25

Gépolajokat és konóanyagokat, Kocsikenőcsöt, Disznósirt, szalonnát, Zsákot, ponyvát, Kátránytermékeket, Kötözőhancsot és minden e szakba vágó gazdasági szükségleti cikket, legjobb minőségben és legjutányosabban ajánl

Kramer Lipót BUDAPEST, V., Kálmán-utca 3.

Sürgönycím: „Ceres“ Budapesti TELEFON: 38-11.

Árjegyzéket és részletek ajánlatot kívánatra díjmentesen küldök.

Gazdák figyelmébe!

KÉSZPENZ!

(törleszt.) JELZÁLOGKÖLCSÖNT SZEREZ

a birtok kétharmad értékéig, több feltétl terheket konvertál, a legelőnyösebb feltételek és gyors lebonyolítás mellett, minden előleg nélkül, mérsékelt díjazással! Mielőtt a t. gazdaközönség bármiféle transzakcióba belemerül, saját érdekében forduljon a Készpénz, Mezőgazdasági, Szak-, Bizományi Iroda és Bank Képviselet-hez, (Budapest, VI. kerület, Kemnitzer-utca 21. sz.) mely csak elsőrangú bel- és külföldi pénzüszletekkel áll allandóan összeköttetésben.

BIRTOKOKAT bérbead, vesz és elad!

Állandóan több vevő és bérbe előjegyzésben. Értékesít, beszeres minden nemű a gazdaság korotóba vágó cikkeit, anyagokat, állatokat, bízókat, terményeket és termékeket a szokra előlegeket is kieszközi! Prospektussal és teljes díjmentes felvilágosítással szolgál!

JAUULSZ I. JÁNOS Budapest, VI., Kemnitzer-u. 1. 2

Kovács és Steiner

első magyar burgonyazuzógyár és burgonyagyártókereskedő Telep: Budapest, VIII., Szilgyón-u. 25.

Vesznek és eladnak mindenkor minden fajtájú burgonyát

minden mennyiségben. Kétfajta vevő-burgonyát legjobban ajánlják. 2121

Birtokbérlet

azonnali átvételre kerestetik. 600-1000 holdig; lehetőleg közel vasúthoz, vagy nagyobb városhoz, csak tulajdonosok ajánlatát kérem Torontál-üzmen a kiadóhivataltba. 6594

Eladók.

Nagyságos dr. Gorovo László felsővársányi kertészetében (u. post. a Bácskaiútv.) kisebb-nagyobb mennyiségben jutányos áron rendezőrezen falkolozott kékűnő nemes gyümölcsfák, u. m. alma, körte, cseresznye, szilva, stb. fajok, ugyancsint díszfák és díszbokrok. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 6671

Somogy megyében

1500 holdas birtok 30, korona holdja, bérbe adandó. Eddig háziilag kezelve. Ajánlatok a kiadóhivataltba „jó bérlet“ alatt. 6654

Nyulszapuka

(Anthrillus vulneraria), a mely az ideit szárazságban sem szenvedett, kapható 100. Jankovics Béla gazdaságában Felsőútv. (Hont) 120 koronáért per 100 kilo ab Ipolyás állomás — az árnak előleges bekltdése mellett. Mintát kívánatra a helybeli intézőség küld. Zsák önköltéségen számítatik. 6769

Alig használt, csaknem új szélmotor

kerékátméret 9 méter, tronymagasság 25 m., olcsón eladó. Tudakozódást K. B. jelige alatt a kiadóhivatalt továbbít. 2659

Nagel Adolf

zsák és ponyva nagyraktarában legjobb és legolcsóbb egyszerűhasznált és új vizmentes ponyvák, Gyümölcs- és dió-

Zsákok,

széna, szalma és nád vagonszállítványok takarására kölcsönponyvák, kölcsönzsákok burgonyához, gabonához, Budapest, V., Arany János-u. 10.

A készthelyi keverék

különös tekintettel hazai tehénészeteink takarmányozására, a kevésbé elterjedt takarmány és gumónövények természetis feltételeinek ismertetésével. Irta: Berger Károly Lajos. 60 fillér előleges bekltdése ellenében bérmentve küldi a „Patria“ könyvkereskedése, BUDAPEST, IX. kerület, Üllői-ut 25.

KOEHLER FRIGYES tájkertész és kertépítő BUDAPEST. KERTI TECHNIKAI IRODA Damjanich-utca 47. sz., I. 8 ELVÁLLAL.

park, kert stb. berendezésekre vonatkozó tervek, költségvetések kidolgozását, berendezését, szakzerű atalakítását, gondozását, parkokban sziklacsoportok és barlangok építését. Lawn-Tennis pályák, terek készítését, fanyesést stb.

Lencse.

Jól főző apró lencse körülbelül 5 mm-ássa van eladó. Mintával szolgál Pánthy B. ispán. Zemplén-Rákóczi. 6708

MODERN KONYHA

rsa: KOVACSICS MÁTYÁS a budapesti Park Club, a párisi Hotel de la Bourne et des Ambassadeurs, a londoni Grand Hotel volt szakéssa

484 finom, exquis étel receptjét tartalmazza, a milyent a szokásos szakácskönyvekben hiába keresünk.

Ára díszes vászonkötésben 5 korona.

Megrendelhető: a „Patria“ r.-t. könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám

Schember C. és fia

cs. és kir. udvari hídmerleg és gépgyár, Budapest, Andrassy-ut 15. Ajánlják általánosan ismert, szabádméretű híd- és marhaméregelket, valamint gazdasági és ipari célokra szolgáló tizedes és százados raktári mérlegelket. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó 6 db 1 évet költött kékűnő erdélyi ökrötínó és egy 104 cm. magas, jegytelen, 4 éves fekete angol arabó származású mén. Felvilágosításat szolgál Patrubány Miklós Mező-Dobra, u. p. Mező-Kapus. 6706

Bivaly, ökör, borjú, 2 évesek, 40 db, eladó, kékűnő vassul összekötés. Rakodó állomás hely. Betegh Ernő Egeres, Kolozsmegye. 6715

Növendék és lekötnivaló, vöröstarka ökröket, tinókat és üszőborjakat

1, 2, 3 és 4 évesek, elsőrendű Baranya-, Tolna-azaz Bonyhádvidéki, és jármos ökröket bármikori szállításra ajánl

Neizer Antal Dombóvár, Tolna. 2571

Ajánlok elsőrendű vöröstarka 1-2 éves tinó- és üszőborjakat továbbá lekötni vagy járomba való tarka ökröket bármilyen mennyiség szállítására vállalkozom. 2945

Weiler Gáspár Ó-híd (Zalamegye).

Vegyések

Gazdák figyelmébe 50% olcsóbb

pyroleum világítása.

A pyroleum szagtalan, nem fűtől, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezetett.

Számos elismerő levél nálam betekinthető. Próba küldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve. 1467

Degen Jakab Budapest, IX. ker., Kőraktár-utca 28.

Most jelent meg!

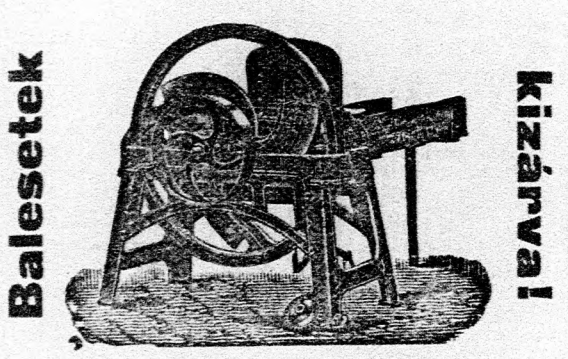
MODERN KONYHA

rsa: KOVACSICS MÁTYÁS a budapesti Park Club, a párisi Hotel de la Bourne et des Ambassadeurs, a londoni Grand Hotel volt szakéssa

484 finom, exquis étel receptjét tartalmazza, a milyent a szokásos szakácskönyvekben hiába keresünk.

Ára díszes vászonkötésben 5 korona.

Megrendelhető: a „Patria“ r.-t. könyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám

Szeceksavágók szab. önműk. kiemelővel, répavágók, darálómalmok. Gőzfűllesztő-készülékek! legújabb, legkényelmesebb szerkezetben

UMRATH és TÁRSA mezőgazdasági gépgyárosoknál BUDAPEST, V. ker., Váci-körút 60. szám.

Gőzcséplőkészletek 10 lóerőig. Ipari mozgonyok 100 lóerőig.

Posnansky és Strelitz Budapest, VI., Podmaniczky-u. 27.

Gyár: Erzsébetfalva. Ajánlatok:

Aszfalt, Fedőpapirlemez, Kátrány, Carbolineum, Carbolsav, Creolin-t stb.

legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

“AVANCE” KÉTÜTEMŰ NYERSZÁRÚ MOTOROK ÉS LOKOMOBILOK ÜZEMKÖLTSEGEK NAGYSÁG SZERINT 1½-2 FILLÉR ÓRÁNKÉNT ÉS LŐERŐNKÉNT. NINCSEN ROBBANÓ ÉS TŰZ-VESZÉLY. MINDEN PENZÜGYÖRI ELLENŐRZÉS ÉS ENGEDÉLY NÉLŰL. BUDAPEST, V. VÁCI KÖRÚT 76.

TARJÁN A. angol posztó-áruháza Budapest, IV., Deák Ferenc-utca 23. 5.

Újdonságok valódi angol uri ruhakelmékben lóden- és lovaglónadrág szövetekben olcsó szabott árak mellett. Minták ingyen és bérmentve. Teljes mintagyűjteményeim minden jobb uriszabónál rendelkezésre állanak. 2597

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

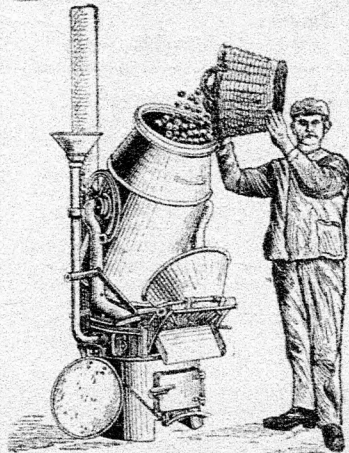
a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. BUDAPEST—KELENFÖLD a vasútállomással szemben.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

TAKARMÁNYFÜLLESZTŐK

legcélsebb
szerkezettel
jutányos áron

SZÜCS ZSIGMOND-NAL
BUDAPEST,
VI., Nagymező-u. 68.

Őszi trágyázáshoz a THOMAS-SALAKLISZT

oallig védjeggyel helyesen alkalmazva, minden növénynek legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája. — Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál:

Kalmár Vilmos, Budapest, VI., Teréz-körut 3.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! — Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Nagy sertéstenyésztők

valamint sertéshizlaldák, kik legkevesebb 100 anyakoczával rendelkeznek és ennek szaporulatát

sertésvész ellen

minden kockázat nélkül védelmezni akarják, forduljanak levélileg vagy személyesen a következő címhez:

Erényi Béla Diana gyógyszerháza
Budapest, Károly-körut 5.

Acetylen-lámpák

kézi-, koci-, spritzbogen, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák,
Automobil-lámpák.

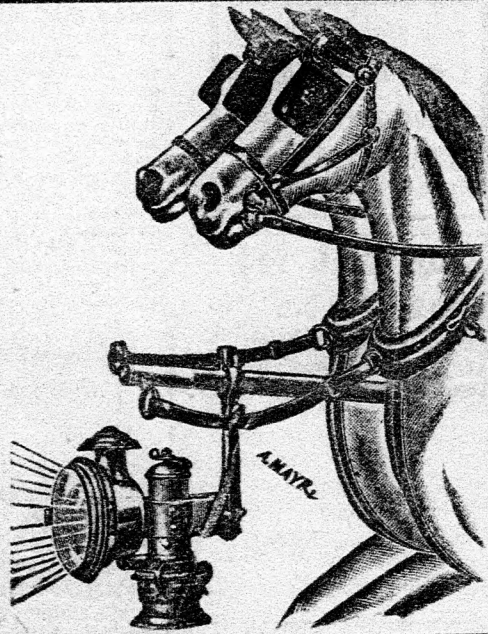
Éjjeli szántásoknál gőzekékre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

BÁRDI JÓZSEF

Budapest, VI., Gyár-utca 10.

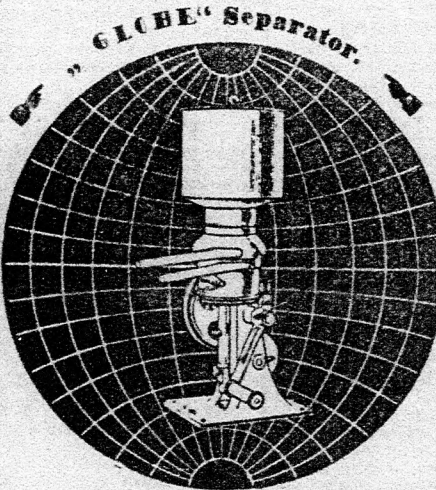
Andrássy-ut és Király-utca között.

Árjegyzék ingyen.

TELJES TEJSZÖVETKEZETI BERENDEZÉSEKET

kézirő- és turbina-hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár
Fuchs és Schlichter,
Budapest, VI., Jász-u. 7.

KÜLÖNLEGESSÉG:

„Svéd Globe Separator“

VAJKIVITEL! Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vajat és túrót évi kötés mellett korlátlan mennyiségben legmagasabb árakon veszünk át.

Árjegyzékek költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

ŐSZI SZÁNTÁSHOZ!!

feltűnően könnyű és biztos járású s legtökéletesebb munkateljesítésű

teljesen új szerkezetű „KETTŐS ERÉKET“

hozok forgalomba, melyekből megkeresésre készséggel küldök próbára megtartási kötelezettség nélkül mintadarabot.

BÄCHER RUDOLF kizárólagos ekegyár.

VEZÉRKÉPVISELŐ: SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

AZ O

Az országos

Ne
Egész évre 20

AZ „O

Ülé

1904 nove

” ”

deczem

” ”

” ”

az Ország

földmivelési

1904. évi no

4 órákor a

F

1. Szak

alelnök válas

2. „Mi

Előadó: Cser

3. Jav

sének előmoz

az Ország

1904 évi

mely deczem

előtt 10 órak

Köztelek-utca

Ta

1. Elnök

2. Jegyz

küldése.

3. Szöv

lentése.

MAGY

BUDAP

Gabona o

Erőtakar

Tenyésza

Alaptöke

visszaté

Prosp